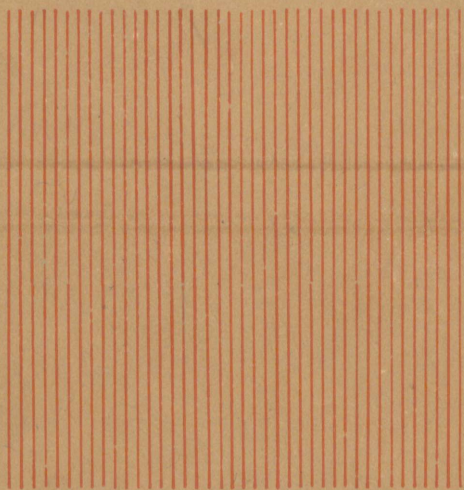

★ ★

F. KOMAROV JA J. LIIV

**KOLHOOSI
TOOTMISPLAANI
KOOSTAMINE**

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

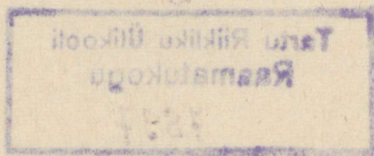
★ ★

A-18302

Dupliit

F. KOMAROV JA J. LIIV

KOLHOOSI
TOOTMISPLAANI
KOOSTAMINE

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

Vastutav toimetaja L. Alguš.

Keeleline toimetaja K. Laane.

Tehniline toimetaja E. Plaks.

Ladumisele antud 2. I 1950.

Trükkimisele antud 13. II 1950.

Paber 61 : 86 cm ¹/₁₆. Trükiarv

5000. Trükipoognaid 8,5. Arvu-

tuspoognaid 11,46. MB-01613.

Trükikoda „Punane Täht“,

Tallinn, Pikk t. 54/58.

Tellimise nr. 29.

На эстонском языке.

Ф. Комаров и Ю. Лийв. Составление производственного плана в колхозе.

2

**Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu**

7897

EESSÕNA.

Käesolev käsiraamat „Kolhoosi tootmisplaani koostamine“ on määratud laialdase kolhoosiaktiivi, kolhoosijuhatuse, brigadiiride, lülivanemate, farmijuhatajate, laohoidjate, laekurite, arvepidajate jt. abistamiseks kolhoosi tootmisplaani koostamisel.

Raamat koosneb kahest osast: esimeses osas („Ettevalmistustööd kolhoosi tootmisplaani koostamiseks“) püüame anda ettevalmistustööde kompleksi koos abitabelitega ja teises osas („Kolhoosi tootmisplaani koostamine“) käsitleme plaani projekti täitmist.

Kolhoosi tootmisplaani ettevalmistustööde ja tootmisplaani koostamise osas toodud sissekanded ja arvud on näitlikud ega ole mõeldud ühe teatava kolhoosi kohta.

Autorid.

SISSEJUHATUS.

Sotsialistlik majandus on plaanimajandus. Sotsialistliku majanduse tähtsamaks seaduseks on plaan, s. o. töö ja tootmisabinõude plaaniline jaotamine üksikute tegevusharude vahel.

Sotsialistliku majanduse plaanimine on tingitud meie tööliste ja talupoegade sotsialistliku riigi enda põhiolemusest, tema õigusest tootmisvahenditele kui sotsialistlikule omandile. Kapitalismi tingimustes, tootmisvahendite olles eraomandi tingimustes ei ole plaanimine võimalik. Seal valitsevad stiihilised seadused, tootmise anarhia.

Meil on sisse seatud ja tugevasti kindlustatud plaaniline sotsialistliku majanduse süsteem. Kogu meie majanduslik elu määratakse ja suunatakse riikliku rahvamajanduse plaaniga ühiskondliku rikkuse suurendamise, töötava rahva ainelise ja kultuurilise taseme järjekindla tõusu huvides.

Kuid iga kolhoos on seejuures iseseisev üksus. Tootmine toimub igas kolhoosis rahvamajandusplaani alusel. Ulesehitav tootmine on igas üksikus kolhoosis, nagu kogu rahvamajanduses, plaaniline tootmine. Sellepärast määratakse kolhoosi tootmise organiseerimise suund üksiku kolhoosi ja kogu rahvamajanduse ülesannete orgaanilise seotuse printsiibil. Kõik küsimused üksiku kolhoosi alal lahendatakse väljudes ülesannetest, mis on täita põllumajandusel kui ühel eri harul kogu rahvamajandusest.

Kolhoosi tootmise juhtimisel on tarvis lähtuda seltsimees Stalini juhtmõttest: „Kolhoos on suurmajapidamine. Suurmajapidamist ei saa aga majandada plaanita. Suurmajapidamist põllunduses, mis hõlmab sadu, mõnikord ka tuhandeid talusid, võib majandada üksnes plaanilise juhtimise korras. Ilma selleta peab ta hukkuma ja kokku varisema.“

Kooskõlas seltsimees Stalini mainitud juhtmõtetega on põllumajandusliku artelli põhikirjas eri punkt, milles on märgitud: „Artell kohustub majandama oma kollektiivset majandit plaani järgi, täpselt täites tööliste-talupoegade valitsuse asutiste poolt kindlaks määratud põllumajandusliku tootmise plaane ja artelli kohustusi riigi vastu“ (põhikirja punkt 6).

Kolhooside põhiliseks plaanimise viisiks on plaanimine aasta

kohta — aasta-tootmisplaani. See on põhiline dokument, mille järgi teostatakse kõikide tootmisharude juhtimist kolhoosis.

Kolhoosi tootmisplaani — see on kolhoosi aastategevuse väljaarendatud kava, mis määrab kooskõlas riikliku plaanilise ülesandega tootmismahu, abinõud selle täitmiseks ja kolhoosi jõukuse edasiseks kasvuks.

Kolhoosi tootmisplaani, tulude-kulude aastaeelarve ja brigadide ja farmide tootmisülesannete vormid on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt veebruaris 1948. aastal. Seega teostatakse kolhoosi tootmise plaanimine majapidamise aasta-tootmisplaani, brigadide aasta-tootmisülesannete, loomakasvatusefarmide aasta-tootmisülesannete ja kolhooside tulude-kulude aastaeelarve vormis, mis on niivõrd tihedasti vastastikuselt seotud, et kõigi nende kolme koostamisele tuleb vaadata kui ühtsele, kolhoosi aastategevuse plaanimise protsessile.

Peaülesanne kolhoosi aasta-tootmisplaani koostamisel seisneb selles, et õigesti määrata kõigi majandusharude tööde aastane maht ja tööde tähtsused. Õigesti võib seda arvestada siis, kui kolhoosi aasta-tootmisplaani koostamisele tõmmatakse kaasa kõik kolhoosnikud, kes aitavad välja selgitada abinõud ja majapidamise sisemised reservid plaani täitmiseks. Plaan täidetakse ja ületatakse sel juhul, kui see on koostatud kõigi kolhoosi liikmete kaasatõmbamisega. Niisugune plaan on igale kolhoosnikule arusaadav, on tema töö seaduseks, plaani täitmine aga — talle lähedaseks ja omaseks ülesandeks.

Tootmisplaani koostamine jagatakse kahte ossa: esimene etapp oleks ettevalmistustööd ja teine — plaani projekti väljatöötamine.

ESIMENE OSA.

ETTEVALMISTUSTÖÖD KOLHOOSI TOOTMISPLAANI KOOSTAMISEKS.

Ettevalmistustööde teostamisele kolhoosi tootmisplaani, brigadide, lülide, loomakasvatusefarmide aasta-tootmisülesannete ja tulude-kulude eelarve koostamiseks tuleb asuda igal kolhoosil hiljemalt iga aasta oktoobris. Ettevalmistustööde läbiviimiseks tuleb kaasa tõmmata kogu kolhoosi aktiiv. Selleks on vajalik moodustada vastavalt kolhoosi suurusele 4—5 komisjoni, kes koostavadki vastavalt ettevalmistustööde tulemusele ja riikliku plaani näitarvudele kolhoosi tootmisplaani, brigadide, lülide, farmide aasta-tootmisülesanded ja aasta tulude-kulude eelarve.

Komisjonid on soovitatav moodustada ühismajapidamisharude järgi järgmised: 1) taimekasvatuse, 2) loomakasvatuse, 3) abiette-võtete, 4) ehituste ja kapitaalremondi ning 5) rahaliste tulude ja kulude alal.

Väiksemates kolhoosides võib eespoolsoovitatutest ühendada näiteks ehituste ja kapitaalremondi ning abiette-võtete komisjonid. Komisjonide arvuline koosseis sõltub kolhoosi suurusest ja ette- valmistustööde mahust. Komisjonide koosseisud võiksid olla järg- mised:

Taimekasvatuse komisjon: komisjoni esimees — üks kolhoosi juhatuse liige; liikmed: põllutööbrigaadi brigadiir, lülide vanemad ja paremad kolhoosnikud põllutööbrigaadidest (vähemalt 5—10 inimest).

Loomakasvatuse komisjon: esimees — üks kolhoosi juhatuse liige; liikmed: karjafarmide juhatajad, vanemad talli- mehed ja paremad kolhoosnikud karjafarmidest (5—10 inimest).

Abiette-võtete komisjon: esimees — üks kolhoosi juhatuse liige; liikmed: sepp, puusepp, sadulsepp jt. (vähemalt 3—5 inimest).

Ehitustööde ja kapitaalremondi komisjon: esimees — üks kolhoosi juhatuse liige; liikmed: kolhoosnikud ehi- tustööde alalt (vähemalt 3—5 inimest).

Rahaliste tulude ja kulude komisjon: esimees — kolhoosi esimees; liikmed: arvepidaja, revisjonikomisjoni esimees ja paremad kolhoosnikud (vähemalt 5—7 inimest).

Komisjonide koosseisud tuleb kinnitada kolhoosi juhatuse koos- olekul ja igale komisjonile anda kolhoosi aasta-tootmisplaani koos- tamiseks konkreetseid ettevalmistustöö ülesanded ning selle töö lõpetamise tähtajad. Eraldi anda aga tööülesanded ja tähtajad aasta-tootmisplaani koostamiseks.

Kolhoosi juhatuse poolt moodustatud ja kinnitatud iga majan- dusharu komisjon on kohustatud nii tootmisplaani ettevalmistamise kui ka tootmisplaani koostamise töid laialdaselt brigaadide, lülide, farmide ja abiette-võtete tootmisnõupidamistel arutama. Tehes endile ülesandeks, et kõik kolhoosnikud võtaksid osa kolhoosi tootmise plaanimisest ja tulude-kulude eelarve koostamisest, pida- des silmas, et — mida rohkem on kolhoosi siseplaanimise töösse kaasa tõmmatud kolhoosnikuid, seda reaalsemaks ja elulisemaks muutub kolhoosi tootmisplaani. Praktika on näidanud kolhooside tootmise plaanamise alal vanemates liiduvabariikides, et kolhoosi tootmisplaani koostamiseks moodustatud komisjonidel tuleb enne riikliku plaani saamist ja tootmisplaani koostamist teha alljärgne- valt kirjeldatud mitmesugused tööd.

I. TAIMEKASVATUS.

1. Töönormide ning tööhinnete täpsustamine ja täiendamine.

Ilma õigete töönormideta on plaanimine ning töö ja tootmise organiseerimine võimatu. Töönormide ning tööhinnete täpsustamisel ja täiendamisel tuleb võtta aluseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 668 — „Abinõudest töö organiseerimise, tööjõudluse tõstmise ja töötasu maksmise korra parandamiseks Eesti NSV kolhoosides“ ning lisada töönormid, mis viimases pole ette nähtud, kuid tegelikult on kolhoosile tootmistöös vajalikud.

Näitlikud töönormid ei saa hõlmata kõiki mitmekesiseid töid kolhoosides, ei saa arvestada ka kõiki iga kolhoosi kohalikke erinevusi. Sellepärast ei vabasta väljatöötatud näidistöönormid ja ühtsed tööhinned normipäevades kolhooside juhatusi normide väljatöötamisest.

Iga kolhoos, lähtudes näidistöönormidest ja oma majapidamise iseärasustest, peab kindlaks määrama töönormid oma kolhoosi kohta. Töönormid on vaja igas kolhoosis vastu võtta diferentseeritult, s. t. tuleb arvesse võtta mullastikku, tööloomi, põldude umbrohtumist ja teisi asjaolusid. Nii näiteks kündmise kohta töönorme kehitades tuleb arvesse võtta antud kolhoosi mulla sügavust ja selle tihedust; tugevamate hobustega töötamisel tuleb rakendada kõrgem töönorm, nõrgematega töötamisel aga madalam jne. Seega tuleb ühe ja sellesama töö (näiteks kündmise) kohta, olenevalt mulla iseloomust, maatüki kujust ja suuruselt, kuid samuti ka põldude umbrohtumisest ja tööloomade seisukorrast, kehtima panna mitu töönormi.

Töönormide suurus oleneb ka masinate ja riistade seisukorrast. Need peavad olema korras ja täiesti kohased tööks. Remontida tuleb need õigeaegselt — talvel.

Koos kolhoosikorra kindlustamisega kasvab ka tööviljakus. Sellepärast ei saa töönorme muutmatutena välja töötada alatiseks. Koos kolhooside organisatsioonilis-majandusliku tugevnemisega peavad suurenema ka töönormid vastavalt eesrindlaste saavutustega.

Selleks tuleb iga aasta kehtivaid töönorme kontrollida ja revideerida. Kui varem rakendatud töönormid osutuvad juba saavutatud tasemega võrreldes madalateks, tuleb neid norme kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel tõsta, et viia neid täielikku kooskõlla kolhoosi tingimustega.

Ainult üldkoosolekul on õigus varem kehitatud töönorme muuta, seda ei või teha ei esimees ega brigadiir omavoliliselt. Töönormid ja nende hinned normipäevades peavad olema tutvu-

Maatüki nimetus või nr.	Pind- ala, ha	Eelkultuurid ja väetised				Kultuuride paigutus ja väetise plaanimine		Maatüki iseloom
		1948. a.		1949. a.		1950. a.		
		kultuur	väetis	kultuur	väetis	kultuur	väetis	
Endine lisaku talu Põld nr. 1	5,10	suvinisu	pealtväetisena lämmastikku 1 ts	sega- vili	—	kaer	—	palju umb- rohtu
Põld nr. 2	4,80	kesa	laudaväetist 30 koormat 1 ha kohta	rukis + ristik	pealtväetisena lämmastikku 1 ts	ristik I a.	pealtväetisena superfos- faati 3 ts ha kohta	saak 35 ts heina
Põld nr. 3	6,70	rukis	—	kartul	kaalisoola 3 ts 1 ha kohta	oder	—	oras kesk- mine
Põld nr. 4	3,50	oder	—	kaer	—	kesa	laudaväetist 60 koormat 1 ha kohta	palju umb- rohtu
Põld nr. 5	4,10	kartul	kaalisoola 3 ts 1 ha kohta	oder	—	sega- vili	—	palju umb- rohtu
Põld nr. 6	6,10	kaer	—	kesa	laudaväeti- sena 50 koormat 1 ha kohta	rukis + ristik	pealtväetisena lämmastikku 1 ts su- perf. 2,5 ts ha kohta	ädal nõrk

miseks kättesaadavad igale kolhoosnikule. Iga kolhoosnik peab teadma, kui palju on ta kohustatud päeva jooksul mingit tööd tegema ning, kui suurt tasu ta selle eest saab.

2. Eelneva ja tuleva aasta kultuuride paigutuse kindlaksmääramine põldudel.

Selleks on vaja koostada kolhoosi maa kasutamise skemaatilised joonised (koopiad) kahes eksemplaris, milledele on kantud kultuuride ja brigaadide maa-alade piirid. Ühele neist joonistest kantakse kõikide kultuuride paigutus eelmisel aastal ja teisele kultuuride paigutus tuleval aastal. Kultuuride paigutamise plaani koostamisel tuleb tingimata lähtuda külvikorra sisseseadmise tähtsaja lühendamisest. Seoses sellega tuleb kultuuride külvid paigutada kindlasti ettenähtud piiridesse ja kindlustada väärtuslikumatele kultuuridele parimad eelviljad. Samaaegselt arvestatakse vajalike tingimuste loomisega, mis kindlustaks kolhoosi teenindava MTJ-i traktoripargi kõige täiuslikuma kasutamise.

Kultuuride paigutamise kindlakstegemisel on soovitatav kasutada abitabelit 1 (vt. lk. 8).

Toodud abitabelis, kus on märgitud aastad, näidatakse eelkultuur, mis on külvatud eelnevatel aastatel, ja väetise kogus. Arvestades sellega, et kolhoosid lähevad lähemal ajal üle kindlale külvikorrale, tuleb viia juba abitabelis toodud 1950. a. kultuurid võimalikult ühte maamassiivi: esimeses järjekorras kesa, mitmeaastaste põldheinte külvid jne.

Koostanud soovitatud abitabeli eelkultuuride ja kultuuride väetamise kohta, on kerge vastavalt agrotehnika nõuetele plaanida kultuuride külvipinnad järgmiseks aastaks ning teha kindlaks väetiste vajadust ühele või teisele kultuurile ja väetiste kasutamise plaani. Sel alusel nimelt teostubki eelviljade valik ning agrotehnika ja väetamise süsteemi määramine kolhoosi põldudel. Selle tabeli alusele on seatud ka kultuuride vaheldus kolhoosi põldudel seni, kuni pole kolhoosis veel sisse seatud kindlaid külvikordi.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata kolhoosidel seemnekasvatusele, rajades kõrgekvaliteedilise seemne tootmiseks seemnepõllud, mis kindlustaksid saagirikka seemne kogu järgmise aasta külvideks, ja täielikult likvideerida ükskõiksus seemnepõldude suhtes. Seemnepõllu alla eraldatud maatükid tuleb kinnistada lülidele juba sügisel enne sügisest maaharimist. See ettevalmistustöö kolhoosi aasta-tootmisplaani koostamiseks kultuuride paigutamise ja väetamise süsteemi kindlakstegemise osas tuleb teha iga põllutööbrigaadi kohta eraldi.

Tööjõu ja normipäevade kulutamise arvestamine ning agrotehniliste tööde kompleks rukki kasvatamiseks.

Pealtväetis: lämmastikku 2 ts/ha kohta.
Saak 18—20 ts/ha.

Abitabel 2

Tööde nimetus ja kvaliteet	Mõõtühik	Töönorm	Töönormi hinne normipäevades	Kulutada 1 hektaarile			Tööde täitmise tähtajad
				normipäevi	inimioöpäevi	hobupäevi	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Pealtväetamine							
2. Mineraalväetiste vedu põllule (5—6 ts koorem)	ts	30	1,25	0,08	0,07	0,07	25.IV—5.V
3. Mineraalväetiste külv	ha	3	1,50	0,50	0,33	—	
4. Rukkioraste äestamine kevadel	"	5	1,50	0,30	0,20	0,40	25.IV—5.V
5. Rukki niitmine viljalõikusmasinaga	"	4	2,25	0,56	0,25	0,50	5. VIII
6. Rukki sidumine vihkudesse koos hakkidesse panekuga	vihku	600	2,00	6,00	3,00	—	6. VIII
7. Rukkipeade kokkurisumine hoburehaga	ha	7	1,00	0,14	0,14	0,14	7. VIII
8. Talivilja koormasse kätteandmine hakkidest koorem	koorem	30	1,50	0,75	0,50	—	
9. Talivilja vedu koos koormasse panekuga	"	14	1,50	1,60	1,07	1,07	12. VIII
10. Talivilja kuhjadesse kätteandmine	"	28	2,00	1,08	0,54	—	"
11. Talivilja kohalepanek kuhjas	"	40	1,50	0,57	0,38	—	"
12. Rukki peksumine viljapeksumasinaga MK 1100 tonn	tonn	12	—	5,11	3,00	0,60	15. VII
13. Terade kuivatamine kuivatis	"	3	1,25	0,75	0,60		
14. Terade puhastamine ja sorteerimine	"	10	1,00	0,54	0,54		
15. Terade aita vedamine 1 km kaugusele	"	35	1,50	0,75	0,50	0,50	
K o k k u :	—	—	—	18,73	11,12	3,28	

Kui aga kolhoos koristab rukki masina-traktorijaama kombainiga, tuleb maha arvestada järgmised tööd:

Tööde nimetus ja kvaliteet	Mõõtühik	Töönorm	Töönormi hinne normipäevades	Kulutada 1 hektarile			Tööde täitmise tähtsajad
				normipäevi	inimtööpäevi	hobupäevi	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Rukki niitmine viljalõikusmasinaga				0,56	0,25	0,50	
2. Rukki sidumine vihkudesse				6,00	3,00	—	
3. Rukkipeade riisumine hoburehaga				0,14	0,14	0,14	
4. Rukkivihkude vedu				1,80	1,27	1,27	
5. Rukkivihkude küüni panek				1,93	1,08	—	
6. Peksmine				5,11	3,00	0,60	
K o k k u :				15,54	8,74	2,51	
Jääb ühele hektarile				3,19	2,38	0,77	
Juurde tuleb arvestada kombainiga koristamisel tekkinud tööd:							
1. Terade vedamine põllult	tonn	3,5	1,50	0,75	0,50	0,50	
2. Põhu kätteandmine koormasse	koorem	20	1,50	0,75	0,50	—	
3. Põhu vedu koos kuhja kätteandmisega	"	10	1,50	1,50	1,00	1,00	
4. Põhu kohalepanek kuhjas	"	40	1,75	0,43	0,25	—	
Kokku juurdearvestamiseks				3,43	2,25	1,50	
Kokku kulutusi peale MTJ-i tööde				6,62	4,63	2,27	
1. Kõrrekoorimine	ha	2	1,50	0,75	0,50	1,00	
2. Sügiskünd 22 sm sügavuselt	"	0,8	2,25	2,81	1,25	2,50	
K o k k u :				3,56	1,75	3,50	

Tööjõu ja normipäevade kulutamise arvestamine ning agrotehniliste tööde kompleks kaera kasvatamiseks.

Saak 16—18 ts/ha.

Abitabel 3

Tööde nimetus ja kvaliteet	Mõõtühik	Töönorm	Töönormiline normipäevades	Kulutada 1 hektarile			Tööde täitmise tähtsajad
				normipäevi	inimtööpäevi	hobupäevi	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Kevadkünn 20 sm sügavuselt	ha	0,7	2,25	3,21	1,43	2,86	5. V
2. Seemnete ettevalmistamine, sorteerimine . . .	ts	60	1,00	0,10	0,10	—	5. V
3. Seemnete puhumine	"	40	1,00	0,10	0,10	—	5. V
4. Äestamine	ha	5,0	1,50	0,60	0,40	0,80	6. V
5. Kultiveerimine	"	2,5	1,50	0,60	0,40	0,80	7. V
6. Seemnete vedu põllule	ts	35	1,50	0,08	0,06	0,06	8. V
7. Külvamine reaskülvi- masinaga	ha	4,0	2,00	0,50	0,25	0,50	10. V
8. Kaera niitmine vilja- lõikusmasinaga	"	3,5	2,25	0,64	0,28	0,56	1. X
9. Kärbiste kohalevedu ja püstamine	tk.	50	2,00	1,00	0,50	0,50	
10. Kaera paigutamine kär- bistele	ha	0,8	2,00	2,50	1,25	—	
1. Kaerapeade kokkuriis- sumine hoburehaga	"	7,0	1,00	0,14	0,14	0,14	
2. Kaera koormasse kät- teandmine	koorem	30	1,50	0,75	0,50	—	
3. Kaera vedu põllult koos koormasse ja ma- hapanekuga	"	12	1,50	1,87	1,25	1,25	
4. Kaera kuhjadesse vas- tuvõtmine	"	40	2,00	0,75	0,38	—	
5. Kaera peksmine rehe- peksumasina MK 1100	tonn	12	—	5,11	3,00	0,60	
6. Terade kuivatamine kuivatis	ts	10	1,25	2,00	1,60	—	
7. Terade puhastamine	"	90	3,00	0,66	0,66	—	
8. Terade aita vedamine	"	3,5	1,50	0,75	0,50	0,50	
Kokku :	—	—	—	21,36	12,80	8,57	

Tööjõu ja normipäevade kulutamise arvestamiseks ning agrotehniliste tööde kompleks mustkesa harimiseks.

Abitabel 4

Tööde nimetus ja kvaliteet	Mõõtühik	Töönorm	Töönormi hinne normipäevades	Kulutada 1 hektarile			Tööde täitmise tähtsajad
				normipäevi	inimtööpäevi	hobupäevi	
1. Sügiskünni libistamine	ha	5	1,50	0,30	0,20	0,40	
2. Esimene kultiveerimine 5—7 sm sügavuselt . .	„	4	1,50	0,37	0,25	0,50	
3. Teistkordne kultiveerimine 10 sm sügavuselt	„	4	1,50	0,37	0,25	0,50	
4. Sõnniku koormasse tõstmine	koorem	20	1,25	3,75	3	—	
5. Sõnniku põllule vedamine 1 km kaugusele .	„	15	1,25	5,00	4	4	
6. Sõnniku laotamine põllul	„	30	1,50	3,00	2	—	
7. Sõnniku sisseküünd 15—15 sm sügavuselt .	ha	1	2,00	2,00	1	2	
8. Ühekordne äestamine .	„	6	1,25	0,21	0,17	0,34	
9. Kultiveerimine 9-piilise kultivaatoriga	„	4	1,50	0,37	0,25	0,50	
10. Kesa kordusküünd . .	„	1	2,00	2,00	1	2	
11. Kesa kultiveerimine 9-piilise kultivaatoriga .	„	4	1,50	0,37	0,25	0,50	
12. Mineraalväetise vedu põllule	ts	30	1,25	0,12	0,10	0,10	
13. Mineraalväetise külv .	ha	6	1,75	0,29	0,17	0,17	
14. Seemnete vedu põllule	ts	35	1,50	0,08	0,05	0,06	
15. Külvamine reaskülvi-masinaga	ha	4	2,00	0,50	0,25	0,50	
Kokku:	—	—	—	18,73	12,95	11,82	

Märkus. Kui kolhoosis kesaharimise töid teostas osaliselt masina-tractorijaam, siis tuleb need tööd, mida asendas traktoritöö, maha arvestada.

3. Agrotehniliste tööde kompleksi ja väetise varumise plaani väljatöötamine.

Agrotehniliste tööde kompleks töötatakse välja iga põlluosa või nende grupi alal, kui seda võimaldab põlluosade seisukord (eelkultuur, umbrohtumine, väetamine jne.) ja vastavalt igale kultuurile või samalaadsete kultuuride gruppide. Selleks on soovitatav kasutada abitabelit 2 (vt. lk. 10).

Tööjõu ja normipäevade kulutamise arvestamine viljapeksutöödel masinaga MK 1100.

Vahetuse töönorm 12 tonni, saak 18 ts/ha.

Abitabel 5

Tööde nimetus	Inimeste arv	Töönormi hinne normipäevades	Kokku normipäevi	Kulutada 1 hektaarile			Tööde täitmise tähtajad
				normipäevi	inimtööpäevi	hobupäevi	
1. Vihkude kätteandmine masina peale	4	2,00	8,00				
2. Vihkude lahtilõikamine	2	1,75	3,50				
3. Masinasse laskmine	1	2,50	2,50				
4. Põhu vastuvõtmine	2	1,75	3,50				
5. Põhu vedamine	2	1,25	2,50				
6. Põhu kuhjapanek	3	1,75	5,25				
7. Aganate vastuvõtmine	1	1,25	1,25				
8. Aganate kohalevedamine	1	1,25	1,25				
9. Terade vastuvõtmine	1	1,75	1,75				
10. Terade vedajad	2	1,50	3,00				
11. Valvur	1	1,25	1,25				
Kokku:	20	—	33,75	5,11	3,00	0,60	

Märkus. Toodud andmed on näitlikud. Kui kolhoos teostab viljapeksmist teiste viljapeksumasina-tüüpidega, siis on tarvis ka iga masina-tüübi jaoks arvestada eraldi tööjõu ja normipäevade kulu vastavalt masina võimsusele antud vormi järgi.

Näitena on toodud agrotehniliste tööde kompleks ainult kesa, rukki ja kaera kohta, arvestades sellega, et igas kolhoosis on erinevad tingimused ning agrotehniliste tööde toomine iga kultuuri või samalaadsete kultuuride grupi kohta oleks asjata.

Samal ajal tehakse selles tabelis kindlaks ka normipäevade, inimtööpäevade ja hobupäevade kulu ühele hektaarile, mis tootmisplaani koostamisel võimaldab määrata normipäevade kulutamise plaani kolhoosile, brigaadidele ja lülidele taimekasvatuse osas.

Soovitatud tabel tuleb koostada iga kultuuri või samalaadsete kultuuride grupi kohta, alates kesast ja lõpetades aedviljakultuuridega.

Agrotehniliste abinõude väljatöötamiseks tuleb kasutada abitabelit nr. 1, kus on toodud põlluosade iseloomustus ja seisukord.

Väetiste varumise plaan koostatakse kolhoosi kõikide võimaluste arvestamise alusel, võttes arvesse nii sõnniku varumist loomakasvatusefarmidest, töö- ja kolhoosnikute loomadelt, turba varumist, tuha kogumist, linnusõnniku ja teiste kohalike väetiste varumist.

Laudasõnniku koguse kindlaksmääramisel peab aqa teadma, kui palju on võimalik saada aastas ühelt või teiselt loomaliigilt sõnnikut. Selleks võiks arvestada järgmisi norme:

Täiskasvanud hobused	8	tonni	aastas
Noorhobused 2—3 aast.	4,5	„	„
„ 1—2 „	3,5	„	„
Varsad kuni 1 aastani	2,0	„	„
Lehmad ja pullid	8,5	„	„
Tiined mullikad	7,0	„	„
Mullikad 1—2 aastani	5,0	„	„
Vasikad kuni 1 aastani	2,5	„	„
Sead (emised, kuldid)	2,0	„	„
Noorsead	1,5	„	„
Lambad üle 1 aasta	0,7	ts	„
Kodulinnud	5	kg	„

Kolhoosnikute loomadelt saadavast sõnnikukogusest võib arvestada 50% kolhoosi vajadusteks, kuna ülejäänud osa kasutab kolhoosnik oma aiamaa väetamiseks. Kolhoosile kolhoosnikute isiklikest majapidamistest antavast sõnnikukogusest tuleb 70% planeerida kevadkülvide väetamiseks. Kolhoosi üldkoosoleku otsusega tuleb määrata kolhoosnikuile tasu normipäevades (0,5—0,75 normipäeva 350—400-kilogrammiline koorma eest).

Lavadest saadud sõnnikukõdu tuleb arvestada 50% eelmise aasta ärakasutatud sõnnikukogusest lavade täitmiseks.

Näiteks oli kolhoosil lavasid 100 lavaakent, sõnnikut kasutati iga akna kohta 700 kg ($100 \times 700 = 70\,000 : 2 = 35\,000$ kg), kokku 35 tonni.

Teades sõnniku hulka loomaliigi ja vanuserühma järgi, on kerge koostada laudaväetise varumise plaani järgneva tabeli alusel.

Abitabel 6

Loomade liigid ja vanuse rühmad	Kolhoosi ühis- karjalt			Kolhoosnikute isiklikelt loomadelt				
	Aasta keskmine loomade arv	Norm ühelt loomalt aastas, tonni	Kokku aastas, tonni	Loomade arv aastas	Norm ühelt loomalt aastas, tonni	Kokku aastas, tonni	Sellest	
							kolhoosile aastas	kevad-külviks
Täiskasvanud hobused	60	8	480	—	—	—		
Noorhobused 2—3 aast.	10	4,5	45	—	—	—		
„ 1—2 „	10	3,5	35	—	—	—		
Varsad kuni 1 aastani .	7	2	14	—	—	—		
Lehmad ja pullid . . .	56	8,5	476	45	8,5	382		
Tiined mullikad	11	7,0	77	—	—	—		
Mullikad 1—2 a.	16	5	80	40	5	200		
Vasikad kuni 1 aastani	40	2,5	90	—	—	—		
Sead (emised, kuldid) .	5	2	10	—	—	—		
Noorsead	10	1,5	15	60	1,5	10		
Lambad üle 1 aasta . .	35	0,7	24,5	120	0,6	72		
Kodulinnud	200	5 kg	1	—	—	—		
Kokku:	—	—	1 347	—	—	744	372	260

Virtsa tuleb arvestada (sel juhul, kui kolhoosil on virtsa kogumise kaevud, millised on tingimata vajalikud) järgmiselt:

lehmad, pullid — 2 tonni aastas
 noorveised — 1 „ „
 sead — 0,5 „ „

Eespooltoodud norme laudaväetiste kohta võib kasutada kui näitlikke, mis on saadud aastate jooksul kolhooside praktikas, iga

Välja selgitanud väetiste kogumise allikad, on võimalik koostada väetiste varumisplaan. Selleks soovitage kasutada järgmist abitabelit.

Abitabel 7

Väetise saamise allikad	Orgaanilised väetised								Mineraalväetised				Mulla lupjamise vahendid		
	Mootühik	Lauda-sõnnik	Lavade sõnniku ködu	Linnusõnnik	Virts	Kompost	Turvas	Muud väetised	Puntuhk	Lämmastikväetised	Superfosfaat	Kaali-väetised	Fosforiit	Lubi	Polevkivi-tuhk
Kolhoosi ühiskarjalt	tonn	1 346	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolhoosnikute loomadelt	"	372	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Väljastpoolt kolhoosi	"	—	35	—	142	—	—	50	25	—	—	—	—	—	—
Koguda kolhoosis	"	—	—	—	—	100	500	—	—	—	—	—	—	—	—
Valmistada kolhoosis	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osta	"	—	—	—	—	—	—	—	—	15	10	30	50	50	—
Kokku		1 718	35	1	142	100	500	50	25	10	15	10	30	50	50
Sellest kevadkülviks		1 202	35	0,7	142	100	250	50	25	10	15	10	—	—	—

Märkus. Kevadkülvide väetamiseks ei ole soovitatav kasutada üle 70% väetiste tagavaradest. Toodud tabel näitab väetiste saamise allikaid kui ka väetiste kogused kasutamiseks ning võimaldab meil täita tootmisplaan tabeli nr. 6.

kolhoos peab neid täpsustama vastavalt oma majapidamise tingimustele.

Laudaväetiste kõrval on kompostidel orgaanilise väetisena suur tähtsus nii põldude väetamisel kui ka karjakoplite ja kultuurrohumade väetamisel, eriti aga köögiviljakultuuride väetamisel.

Komposti võib valmistada mitmesugustest jäätmetest. Suuremaid koguseid komposti saab valmistada peamiselt turbast mitmesuguste lisanditega.

Turba kasutamine väetisena oleneb turba liigist. Vastavalt turba liigile võib seda kasutada komposti valmistamiseks, otseselt väetisena ja allapanuks loomadele.

Puutuhka võib kasutada hea eduga kõigi kultuuride väetamisel. Puutuha varumist peab organiseerima aasta jooksul nii kolhoosi kui ka kolhoosnikute majapidamisest.

Mineraalväetiste koguse määramisel tuleb arvestada kultuuride agrotehniliste nõuetega ja kolhoosi rahaliste võimalustega. Et oleks kergem koostada mineraalväetiste plaani, toome näitlikud mineraalväetiste kasutamise normid ühele hektaarile, vt. lk. 18. Igal juhul tuleb mineraalväetiste varumise plaan kooskõlastada jaoskonna agronoomiga, kes arvestades iga kolhoosi põllu iseärasustega võib õiglasemalt määrata väetise normid igale kultuurile.

4. Masina-traktori jaama töömahu kindlaksmääramine kolhoosis.

Mehaanilise ja elava veojõu ühendamine on üheks kolhooside tootmise organiseerimise tähtsamaks küsimuseks. Tööde jaotamine mehaanilise ja elava veojõu vahel määratakse tööde mahu järgi kindlaks MTJ-i ja kolhooside vahel sõlmitavas lepingus.

Lepingu sõlmimise ajal määratakse, missugune osa kolhooside tööde üldmahust täidetakse kolhooside eneste elava veojõuga ning missugune osa töödest tuleb täita MTJ-i mehaanilise veojõuga. Oleks ekslik arvata, et MTJ on ainult tööde tegija kolhoosis, vaid ta on eelkõige kolhoosis tööde organiseerija. Vastutus MTJ-i poolt teenindatavate kolhooside tööloomade täieliku ärakasutamise eest, samuti ka põllutööde õige jaotamise eest traktorite ja elava veojõu vahel on pandud MTJ-i direktorile. Kolhoosi traktoritööde plaan tuleb koostada koos MTJ-i agronoomiga ning läbi arutada järgmised küsimused:

- a) Traktoritööde täitmine möödunud aastal.
- b) Puudused MTJ-i traktoribrigaadi ning kolhoosi töös lepingu täitmisel.
- c) MTJ-i võimalused mehaaniliste tööde laiendamiseks ning uute tööde tegemiseks.

Kooskõlas nende küsimuste läbiarutamise tulemustega tehakse kindlaks traktoritööde maht kolhoosis ning seda täpsustatakse kultuuride alal ja põllutööbrigaadide aasta-tootmisülesannetes.

Traktoritööde plaani koostamiseks võib soovitada järgmist abitabelit:

Abitabel 8

Tööde liigid, missuguse kultuuri alla	Põldude nimetused või numbrid	Tööde maht (ha)	Kvaliteedi näitajad (sügavus sm, korduste arv jne.)	Tööde teostamise tähtajad (tööpäevades)
	Endine Nõmme talu			
1. Kevadine kultiveerimine kaera alla	Põld nr. 1, 2	11,5	2 korda 7 sm sügavuselt	5. V
	Endine Madise talu			
2. Kevadküünd segavilja alla	Põld nr. 1 Põld nr. 2	6 6	18 sm sügavuselt	10. V
3. Kesaküünd	Põld nr. 3	6	18—20 sm sügavuselt	20. VI
4. Kesa kultiveerimine	"	6	8 sm sügavuselt	20. VI
	Endine Kase talu			
5. Sügisküünd mustkesa alla	Põld nr. 1 Põld nr. 2	6 6	19—20 sm sügavuselt	10. IX

Toodud tabelit tuleb kasutada iga põllutööbrigaadi kohta eraldi, ära märkides kõik MTJ-i poolt tehtavate tööde liigid ja kultuurid, mille alla töö tehakse.

Igas brigaadis koostatud tabelid traktoritööde kohta on aluseks masina-traktorijaama ja kolhoosi vahelise lepingu sõlmimisel ning need annavad võimaluse kontrollida lepingu täitmist töökäigus.

5. Brigaadide ja lülide koosseisu täpsustamine.

Et tööd kolhoosis õigesti organiseerida, tuleb esmajärjekorras luua oskuslikult brigaade ja lüüsid ning korraldada nende tööd.

Kolhoosi töö organiseerimise põhiliseks vormiks on brigaad. Brigaad on artellis see tähtsaim tootmisüksus, mille töö määrab majanduslikud edusammud põllunduses, loomakasvatuses ja teistes majapidamisharudes.

Põllumajandusliku artelli tüüp-põhikirja 14-ndas punktis on öeldud: „Põllutööbrigaadid moodustatakse vähemalt ühe külvikorra kestuseks.

Põllutööbrigaadile määratakse külvikorra kestuseks maatükid külvikorra põldudel.

Igale põllutööbrigaadile kinnistab artelli juhatus eri aktiga kõik talle vajaliku inventari, tööloomad ja majapidamishooned.“

Põhikiri esitab kolhooside juhatustele põllutööbrigaadi suhtes kolm põhilist nõuet. Esimene nõue on — brigaadi koosseis peab olema püsiv. Kolhoosnikuid määratakse brigaadi mitte üheks aastaks, vaid pikemaks ajaks, vähemalt ühe külvikorra kestuseks, s. o. mitmeks aastaks. Teine nõue — eraldada brigaadile alatisi maatükke (põlluosi) reaks aastaiks. Põllutööbrigaad teeb omal maatükil kõiki põllumajanduslikke töid kogu külvikorra kestel. See maatükk ei tohi mingisugustel asjaoludel üle minna teisele brigaadile. Kolmas nõue — kinnitada brigaadile tootmisvahendid — inventar, tööloomad ja majapidamishooned — alaliseks kasutamiseks.

Põllutööbrigaadide arv oleneb põllunduse ulatusest ja sellest, kuidas see on organiseeritud.

Tähtsaimaks ülesandeks brigaadi organiseerimisel on maatükkide (põlluosade) kinnistamine brigaadile. Selle kinnistamine brigaadile ei ole tühipaljas formaalsus, vaid põllutöö õige organiseerimise tähtsaim tingimus, sest iga põllutööbrigaad valmistab ise ette oma maatükid külviks.

Väga tähtis on, et brigaadi maatükk oleks kompaktne ja asuks võimalikult brigaadi liikmete elukohtade lähedal. Kolhoosnikuid valitakse põllutööbrigaadi nõnda, et nad elaksid kõik üksteise lähedal. Vastavalt põllutööbrigaadile kinnistatud maatüki suurusele koostatakse aasta-tootmisülesanne brigaadile kultuuride kasvatamiseks iga aasta. Aasta-tootmisülesandes ettenähtud tööde maht määrab brigaadi arvulise koosseisu suuruse. Brigaadi koosseisu organiseerimisel tuleb lahendada järgmised nõuded:

a) Põllutööbrigaadi liikmete nimestikku kantakse ainult need kolhoosnikud, kes peavad alatiselt töötama selles brigaadis. See ei takista vajaduse korral kolhoosnikuid, kes töötavad teistes majapidamisharudes, põllutöödele kaasa tõmbamast.

b) Igas brigaadis peab olema kolhoosnikuid vastavalt brigaadi tootmisülesande täitmisele ehk teiste sõnadega — brigaadi koos-

seisus peaks olema inimesi iga töö täitmiseks, mis on aasta-
tootmisülesandes ette nähtud.

c) Brigaadi organiseerimisel tuleb selle suuruse seisukohalt arvestada ka brigadiiri organisaatorlikke võimeid. Keskmise vilumusega brigadiir võib juhtida brigaadi, mis koosneb mitte enamast kui 30—50 inimesest.

Brigaadi maatüki suurus sõltub iga kolhoosi suurusest ning territoriaalsest jagunemisest. Praktika on näidanud, et brigaadile kinnistatud põllumaa suurus võib olla kuni 300—350 ha, aktiivsete külvidega aga 200—220 ha. Mida suurem on tehniliste kultuuride osa külvikorras, seda väiksem maatükk tuleb kinnistada brigaadile, ja vastupidi.

Mitte vähem tähtsust ei oma tootmisvahendite kinnistamine brigaadile. Brigaad saab olla iseseisev ainult siis, kui ta käsutuses on vajalikul määral inventari, tööloomi ja majapidamishooneid.

Ainult siis võib lugeda brigaadi organiseerituks, kui ta kujutab endast iseseisvat tootmisüksust, eesotsas brigadiiriga ainujuhtimise õigustega tööprotsessis.

Omakorda nõuab tööjõu ja tootmisvahendite õige organiseerimine põllutööbrigaadis lülilist töösüsteemi.

Teiste liiduvabariikide ja meie kolhooside kogemused on kinnitanud täielikult brigaadi töö lülilise organiseerimise progressiivset tähtsust. On ju brigaadi osatähtsus viljakuse tõstmisel seda suurem, mida paremini on temas töö organiseeritud. Alalised lülid just ongi brigaadis tööjõu parimaks paigutamise vormiks, kusjuures lülid ei eita sugugi brigaadi kui kolhoosi tootmis-põhiüksust.

Lülid tugevdavad brigaadi ja tõstavad brigadiiri kui tootmise organiseerija osatähtsust.

Lülide loomisega likvideeritakse üks suur puudus. Brigaadis kui suures tootmisüksuses esineb tihti üksikute kolhoosnikute vastutatamatust töös ja looder võib ausate töötajate selja taha pugeda. Lülis aga tekivad kõige paremad tingimused võistluseks ja töödistsipliini tõstmiseks. Lülis on igapäevase töö kõigi silmade ees; kui kolhoosniku töös ilmneb hooletust, mõjutab teda kogu lüli. See mõjub tihti paremini kui märkus ja noomitus.

Kogemused näitavad, et lülide organiseerimisel tuleb arvestada järgmisi nõudeid:

a) paremaid tulemusi saavutab niisugune lüli, mille koosseis ei ületa 8—10 inimest;

b) lüli hea töö põhilisi tingimusi on lüli liikmete, eriti lüli-vanema, õige valik ja lüli koosseisu püsivus;

c) lülide komplekteerimisel tuleb arvesse võtta kolhoosnikute elukohta, samuti ka iga kolhoosniku soovi töötada ühes või teises lülis;

d) lülile tuleb kinnistada 2—3 tehnilist kultuuri või 3—5 teraviljakultuuri;

e) lülidele kinnistatud kultuuride pind ei või olla väiksem kui: teravilja — 12 ha, kartuleid — 3 ha, lina — 4 ha, mitmeaastaste põldheinte seemnepõldu — 5 ha;

f) lüli koosseisu ei muudeta vähemalt ühe põllutööperioodi kestel, s. o. saagi kasvatamise ajal.

Lüli allub omas töös brigadiirile ja töötab viimase juhtimisel ning kontrollimisel.

Kolhoosis, kus köögiviljakultuuride all olev pindala ühes suhkruppeediga on väiksem kui 5—6 ha, on soovitatav organiseerida köögiviljakasvatuse lüli ühe brigaadi koosseisus. Kui kolhoos asub linna või suurema asula lähedal, kus on võimalik realiseerida köögivilja ja varaseid kartuleid ning kolhoosil on olemas või ehitab ta lavasid, kasvuhoonet, on soovitatav organiseerida köögiviljandusbrigaad, kes organiseerib varaste köögiviljade kasvatamist ja nende laiendamist, et varustada köögiviljaga linnatöölisi.

Tähtsamaks küsimuseks on kultuuride kinnistamine lülidele, mida on mainitud juba eespool. Toome näitliku tabeli kultuuride kinnistamise kohta lülidele:

Kultuuride nimetus	I lüli	II lüli	III lüli	IV lüli
Talirukis	12	12	—	—
Taliniisu	—	—	12	6
Suvinisu	—	—	12	6
Kartul	6	6	—	—
Lina	—	—	4	4
Heinaseemnepõld	5	5	—	—

6. Maaparandustööd.

Eesti NSV Ülemnõukogu V istungjärgu poolt 2. augustil 1949. a. vastuvõetud seaduse kohaselt tuleb kolhoosidel selgitada konkreet- sed maa-alad, mis kuuluvad parandamisele. Parandamist vajavate maade selgitamiseks võiks kasutada alljärgnevat skeemi. Sellesse skeemi märgitakse üles kogu kolhoosi maafond põllumajanduslike kõlvikute järgi. Seejärel selgitatakse iga kõlviku kohta eraldi, millises seisundis ta on.

Kõlvikud ja nende iseloomustus maaparanduse seisukohalt	Maafond (ha)	Maaparandustöö plaan 1950. a. (ha)
1	2	3
I. Põllu- ja aiamaa pindala kokku . . .		
1. Sellest kuivendatud:		
a) salakraavidega		
b) lahtiste kraavidega		
2. Vajab:		
a) kuivendamist		
b) kividest puhastamist		
II. Heinamaa pindala kokku		
1. Kulturseisundis		
2. Ajutiselt üleujutatav (luht, rand) . . .		
3. Püsivalt liigvee all kannatav		
Sellest vajab:		
a) laastamist		
b) kividest puhastamist		
4. Kuiv, liigvee all mittekannatav . . .		
Sellest vajab:		
a) laastamist		
b) kividest puhastamist		
III. Karjamaa pindala kokku		
1. Kulturseisundis		
2. Ajutiselt üleujutatav (rand)		
3. Püsivalt liigvee all kannatav		
Sellest vajab:		
a) laastamist		
b) kividest puhastamist		
4. Kuiv, liigvee all mittekannatav . . .		
Sellest vajab:		
a) laastamist		
b) kividest puhastamist		
c) pae- ja rähapealne		
d) nõmm (kanarbik)		
IV. Metsamaa pindala kokku		
Sellest:		
a) kuivendatud		
b) vajab kuivendamist		
V. Muu pindala kokku		
VI. Kokku kolhoosi maafond		

Maaparandustööde organiseerimisel peab lähtuma esmajärjekorras töödest, mis takistavad põllutööde mehhaniseerimist ja nõutava agrotehnika rakendamist ning põlluosade liitmist ühisteks maamassiivideks, nagu kivitaraad, kivid, võsa, põllupeenrad jne., ning olemasolevate kuivenduskraavide korrastamisest (puhastamine, ülekäigukohtade rajamine jne.).

Teises järjekorras tuleb plaanida uute maamassiivide kasutamisele võtmise külvide alla ja selleks vajalikkude tööde kindlaksmääramine, nagu võsast puhastamine, uute kuivenduskraavide kaevamine, uudismaakünd jne.

Maaparandustööde plaanimine tuleb tingimata kooskõlastada MTJ-iga ja maaparandusjaamaga, sest viimased võivad kolhoosidele nende tööde teostamiseks tõhusalt kaasa aidata.

Maaparandustööde plaanimise abistamiseks soovitame kolhoosi tootmisplaanis kasutada järgmist tabelit:

Abitabel 9

	Kivitaradest ja kividest puhastamine, m ³	Põllupeenarde kõrvaldamine meetrites	Kuivenduskraavide puhastamine meetrites	Võsast puhastamine, ha	Kivide korjamine põlult, ha	Uute kraavide kaevamine meetrites	Uudismaa künd, ha	jne.
Endine Nõmme talu Põld nr. 5	50	250	—	—	5	—	—	—
Heinamaa metsa ääres	—	—	370	1,50	—	—	1,50	—
Heinamaa metsa ääres jne.	—	—	—	—	—	1 000	—	—
Kokku:	50	250	370	1,50	5	1 000	1,50	—
Sellest teostab: MTJ	—	—	—	—	—	1 000	1,50	—
1. põllutööbrigaad	50	250	150	—	—	—	—	—
2. põllutööbrigaad	—	—	220	1,50	5	—	—	—

Märkus. Arvud on toodud näitlikud. Soovitatud maaparandusplaani abitabelist tuleb teha pärast selle kinnitamist väljavõtteid brigaadidele, mis ongi brigaadi plaan maaparandustööde alal, ja sisse kanda tootmisülesandesse.

7. Olemasolevate puuviljaaedade korrastamine ja uute rajamine.

Esimeses järjekorras tuleb kindlaks teha vanade istanduste seisukord ja nende korrastamiseks vajalikud tööd. Arvestada tuleb sellega, et puuviljaaed, kui see on vastavalt korrastatud, võib tunduvalt tõsta kolhoosi rahalisi sissetulekuid. Vanade puuviljaaedade korrastamistööd on soovitav plaanida järgmise abitabeli alusel ja ühtlasi määrata ka saak.

Abitabel 10

Tööde nimetus ja kultuurid	Mõõt- ühik	Töö- maht	Töö koht	Tööde teosta- mise tähtaeg	Arvestada normipäevi		Plaa- nitav saak
					Töö- norm päevas	Kokku normi- päevi	
Õunapuud			Aed nr. 1				
Reavaheline kündmine	ha	0,75	„	10. IX	0,50	2,47	
Reavaheline äestamine	„	0,50	„	10. V	3	0,65	
Lupjamine							
Okste lõika- mine							
Pritsimine							
jne.							

Sellisel tuleb määrata kõik tööd, mis on vajalikud teha aasta jooksul puuviljaaia korrastamiseks. Tööliigid ja -maht sõltuvad aia vanusest ja seisukorrast, sellepärast oleks toodud näites tööliikide loetlemine asjata.

Saagi arvestamisel tuleb lähtuda viljapuude ja marjapõõsaste vanusest, saagi perioodist, sortidest kui ka agrotehnikast.

Uute puuvilja- ja marjaaedade rajamisel tuleb lähtuda Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee 1. oktoobri 1949. a. määrusest — „Aianduse arendamise kohta Eesti NSV-s 1950.—1955. a.“

Nimetatud määruuses soovitatakse kolhoosidel koostada puuvilja- ja marjaaedade perspektiivplaanid vähemalt 5 hektaari ulatuses. Uutes rajatavates puuvilja- ja marjaaedades tuleb teostada kõik ettevalmistustööd, nagu sügavküünd, istutusaukude kaevamine, väetamine jne.

Uldreeglina eraldatakse puuvilja- ja marjaaedade alla kõige parema pinnasega ning šoodsa põhjavee seisuga maa-alad. Siis tuleb ette näha ka varaste köögiviljade ja rühvelviljade kasvatamine. Abiks võib siin soovitada eespooltoodud tabelit, kus oleks üksikasjaliselt näidatud agrotehnilised abinõud aia rajamisel, istutuseelne pinnase ettevalmistamine ja harimine, väetamine, tuulekaitseistanduste rajamine jne.

Uute puuviljaaedade istutamine plaanitakse vastavalt riiklikule plaanile, abiks võib soovitada eespooltoodud tabelit, välja arvatud tabelijaotus: „saak“.

Uheks tähtsamaks küsimuseks on töö organiseerimine puuviljaaiaanduse alal.

Kolhooside praktika on näidanud, et ei ole soovitav puuvilja-aedu siduda põllutöö- ega köögiviljandusbrigaadiga, vaid sellel alal peab olema iseseisev tootmisüksus. On soovitav organiseerida iseseisev brigaad, mis allub vahetult kolhoosi juhatusele. Brigaadi suurus oleneb puuviljaaia suuruselt ja võib kindlaks määrata ka normipäevade tarviduse. Aiandusbrigaadile tuleb kinnistada talle vajalik inventar ning anda tootmisülesanne. Selle brigaadi brigadiir peab olema aianduse alal teadlik kolhoosnik.

Kui kolhoosi aiapind on suur (6—10 ha), siis on soovitav organiseerida aiandusbrigaadis lülid. Lülide koosseis oleks 3—5 kolhoosnikut ja viimastele tuleb kinnistada 2—3 ha olemasolevaid puuvilja- või marjakultuure ning kuni 1 ha rajatavat puuvilja- ja marjaaeda.

II. LOOMAKASVATUS.

Ettevalmistustööd kolhoosi tootmisplaani koostamiseks loomakasvatuse plaanimise osas tuleb siduda produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaaniga.

Loomakasvatuse komisjonil tuleb võrreldes taimekasvatuse komisjoniga lahendada rida erinevaid küsimusi. Farmides on loomade arv ja koosseis alatasa muutuv: poegimiste arvel suureneb kari, üksikutel juhtudel ka loomade ostu teel, osa loomi praagitakse välja ja pannakse nuumale, loomad viiakse ühest rühmast teise ja mõnikord esineb ka kadusid.

Nende küsimuste komisjoni poolt põhjalik ettevalmistamine peab andma täpse pildi loomade käibe kohta. Loomakasvatuse plaanimise tähtsamaks osaks ongi karjakäibe koostamine iga farmi järgi. Karjakäibes kajastuvad kõigi loomarühmade osas juurde- tulek ja vähenemine aasta jooksul. Karjakäibe koostamisel võe-

takse aluseks riiklike ülesannete täitmine ja ületamine karjakasvatuse alal.

Kolhoosi loomakasvatusel seisab ees ülesanne saada olemasolevilt emasloomadelt võimalikult rohkem järglasi, säilitada kogu kari, kindlustada riiklike ülesannete täitmine loomakasvatussaaduste kohuslike müüginormide alal ja tõsta karja tõulisust. Seoses kolhoosi produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise ülesannetega tuleb komisjonil lahendada rida küsimusi loomakasvatuse plaanimise ettevalmistamiseks:

a) esimeses järjekorras tuleb lahendada nelja loomakasvatusefarmi organiseerimise ja laiendamise küsimus;

b) leida abinõud ühisloomade lõppemise vastu võitlemiseks ja ahtruse likvideerimiseks;

c) tõsiselt läbi arutada abinõud, mis tuleb tarvitusele võtta loomakasvatuse produktiivsuse edasiseks kasvuks (näiteks piima, liha ja villa alal);

d) ette näha kõik võimalused karja tõu parendamiseks iga loomaliigi ja soo alal;

e) välja töötada ettepanekud ühiskarja ruumide organiseerimise ja tööde mehhaniseerimise kohta loomakasvatusefarmides.

Nende tööde teostamiseks on soovitatav kasutada järgmist järjekorda ja abiarvestustabeleid.

1. Paaritusplaan.

Paaritusplaan koostatakse iga loomaliigi ja soo kohta, millest selgub poegimiste ja noorloomade arv, kes viiakse üle põhi-karja.

Paaritusplaanis otsustatakse karja organiseerimise tähtsaimad küsimused: sugupullide arv ja nende kasutamine, lehmade ja lehmullikate paaritamise ja poegimise tähtajad ning karja kvaliteediline parendamine.

Paaritusplaani aluseks tuleb võtta ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaan ja see tuleb koostada järgmise vormi kohaselt (vt. lk. 29).

Emiste paarituste plaan peab olema koostatud vastavalt kolhoosi tingimustele. Kolhoosi majapidamises, kus on pörsaste kasvatamiseks vastavad ruumid, tuleb viia poegimised ka talveperioodile. Kui neid võimalusi ei ole (mis on vaja aga tingimata luua), siis tuleb planeerida poegimist alates märtsikuust, arvestusega, et saada igalt emiselt kahe aasta kestel vähemalt kolm pesakonda pörssaid. Lambakarja plaanis peab võetama arvesse tihendatud poegimiste

Emaslooma inventari- number ja nimetus	Viimase poegimise kuupäev	Viimase paarita- mise kuupäev	Loodetav poegimise aeg	Mis ajaks paaritami- seks mää- ratud	Isaslooma inventari- number ja nimetus	Saada aastas vasikaid
Veised.						
Lehm nr. 1	20. IV 49. a.	25. V 49. a.	25. II 50. a.	30. III 50. a.	Pull nr. 2	1
Lehm nr. 2	10. XII 48. a.	15. I 50. a.	15. X 50. a.	20. XI 50. a.	Pull nr. 1	1
Lehmmullikas, sündinud 1947. a.	—	20. IX 49. a.	20. VI 50. a.	25. VII 50. a.	Pull nr. 2	1
Lehmmullikas, sündinud 1948. a.	—	25. XI 50. a.	25. VIII 50. a.	—	Pull nr. 2	—
Sead.						
Suguemis nr. 1	20. III 50. a.	3. V 50. a.	27. VIII 50. a.	25. XI 50. a.	Kult nr. 1	20 pörsast
„ nr. 2	1. III 50. a.	25. IV 50. a.	5. VII 50. a.	20. XI 50. a.	—, —	—, —
„ nr. 3	—	10. XII 50. a.	23. IV 51. a.	—	—, —	—
jne.						
Märad.						
Mära nr. 1	1. V 50. a.	10.—15. V 50. a.	10.—15. IV 51. a.	—	Täkk nr. 1	1 varss
„ nr. 2	10. V 50. a.	20.—25. V 50. a.	20.—25. IV 51. a.	—	—, —	—, —

Märkus. Poegimise ühtlane jaotus saavutatakse sellega, et reguleeritakse lehmmullikate paaritamise tähtaegu, lehmade paaritamist aga tuleb teostada esimesel või teisel indlemisel pärast poegimist. Paaritamise tähtaegu mitte edasi lükata.

Loomade inventarinumber ja nimetus	Loomade arv	Praakimis- akti nr., koostamise aeg	Nuumamise		Eluskaal		Märkused	
			algus	lõpp	nuuma- mise algul, kg	nuuma- mise lõpul, kg		
			Veisefarm.					
Lehm nr. 26	1	21. XI 49 nr. 4	1. I 50	10. III 50	400	460	Riiginormiks I kvartalil	
Lehm nr. 41	1	—	1. III 50	10. V 50	390	340	Riiginormiks II kvartalil	
Pullmullikad, sünd 1948. a.	3	—	10. IV 50	20. VII 50	610	730	Turustamiseks	
Pullmullikad, sündinud 1949. a. jne.	15	—	1. VI 50	1. VIII 50	2700	3300	Riiginormiks III ja IV kvar- talil	
			Seafarm.					
Emis nr. 5	1	10. XI 49 nr. 5	1. I 50	1. IH 50	160	200	Riiginormiks	
Noorloomad	5	—	5. II 50	5. VIII 50	130	430	Turustamiseks	
Noorloomad	5	—	5. VII 50	5. XII 50	150	450	„	
„ jne.	5	—	5. IX 49	5. II 50	130	430	„	
			Lambafarm.					
Noorloomad	15	—	20. VII 49	15. XII 49	300	675	Turustamiseks	
„ jne.								

korraldamise võimalusi, s. o. ühe aasta jooksul kaks poegimist või kolm poegimist kahe aasta kestel. Paaritusplaani alusel on võimalik ka kindlaks teha tootmisülesanne igale farmile ja viimase koostamisel tuleb toimida täpselt.

2. Karja praakimise ja nuumamise plaan.

See plaan peab kindlustama esimeses järjekorras kolhoosi kohuslike lihamüüginormide andmise riigile, teiseks riikliku plaani täitmise kariloomade arvu suurendamise alal ja samal ajal ka võimaluse liha turustamiseks kolhoosikaubanduse korras rahaliste sissetulekute suurendamiseks.

Praagitud loomad tuleb panna tingimata nuumale. Nuumamine organiseeritakse nii, et kolhoos saaks oma kohustusi täita ainult heas toitumises loomadega ja turustada väärtuslikku liha. Enne praakimise ja nuumamise plaani koostamist peab olema iga praakimisele määratud looma kohta vastava komisjoni otsus ja koostatud vastav akt. Lihanuuma alatakse pullmullikatel vanadusega üle aasta, oinastel üle kuue kuu ja sigade juures 3—4 kuu vanustest alates. Välja tuleb arvata lehmvasikad, uted ja isassuguloomad, kes kasvatatakse üles suguloomadena. Loomade praakimise plaan on soovitatav koostada järgmise vormi järgi (vt. lk. 30).

3. Piimatoodangu plaan farmile.

Loomakasvatuse produktiivsuse riikliku plaani näitavude alusel töötab kolhoos välja plaanilised ülesanded loomarühmadele ja kolhoosnikuile kinnistatud üksikute loomade kohta igaks kuuks ja aastaks.

Et õigesti koostada lüpsiplaani, peab täpselt tundma: a) majandi karja tõulist koosseisu; b) karja keskmisi piimaande möödunud aastate kohta ja nende tõusutempot; c) söötmis- ja pidamistingimusi ja nende paranemist, võrreldes möödunud aastatega. Aasta keskmise piimatoodangu plaanimisel peab ka teadma, kui palju noori lehma tuuakse karja.

Vastavalt veisefarmi paaritusplaanile koostatakse kolhoosi piimatoodangu plaan igaks kuuks ja kogu aastaks. Piimatoodangu plaani koostamist tuleb alustada lüpsiplaani koostamisest igale lüpsjale-karjatalitajale järgmise tabeli abil:

Lehma inventari nr.	Piimatoodang 1949. a.	Viimane poegimise aeg	Viimane paarituse aeg	Lüpsiplaan liitrites												Aastas
				Jaanu ar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	
1.	1810	20. IV 49. a.	25. V 49. a.	—	40	210	210	210	240	240	240	200	150	140	130	2000
2.	1750	1. XII 49. a.	15. I 50. a.	200	200	200	200	200	160	100	50		100	200	200	1810
23.	2100	5. V 49. a.	5. V 49. a.	—	200	240	240	240	260	260	210	200	180	160	160	2350
26.																
28. jne.																

Toodud tabelist saame lüpsiplaanid iga lüpsja-karjatalitaja kohta neile kinnistatud lehmadel eraldi kuude viisi ja aastas. Need omavahel liites saame kogu toodangu kolhoosi karjalt.

Kolhoosi kogu piimatoodangu arvestamiseks on soovitatav kasutada järgmist tabelit, mis ühtlasi on ka lüpsjate-karjatalitajate aasta-tootmisülesanne:

Abitabel 14

Lüpsjate-karjatalitajate perekonna-, ees- ja isanimi	Kinnistatud loomade arv		Saada ja kasvatada vasikaid	Piimatoodang ühelt aastalehmalt	Kokku lüpssta piima aastas liitrites	Lüpsiplaan kuude viisi liitrites												Arvestada normipäevi
	Lehmad	Lehmullikad				Jaanu ar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	
Tamm, Olga jne.	9	1	10	1740	15660	300	700	1142	1374	1951	2704	2360	1880	1250	905	522	266	360

Märkus. Kui kolhoosil ei ole andmeid eelmise aasta lüpside kohta, siis võib abivõttena kasutada järgmist arvestust.

Kui arvestada lehma lüpsiperioodina keskmiselt 10 kuud, siis tõuseb toodang pärast poegimist ja langeb järgmiselt (toodangu kõikumine on toodud protsentides).

Kuud pärast poegimist	Kui võtta lehma keskmine piimatoodang 100%, siis üksikute kuude viisi toodang kõigub järgmiselt protsentides
1. kuu (mitte terve kuu pärast poegimist)	66
2. „	154
3. „	128
4. „	119
5. „	110
6. „	101
7. „	93
8. „	85
9. „	76
10. „	62
11. „ (mitte terve kuu)	27

Selleks, et toodud arvestust kasutada, toome selgitava näite. Ütleme, et lehma aastane piimatoodang on plaanitud 3000 kg. Järgnevalt tuleb välja arvutada keskmine kuutoodang. Selleks jagame aastatoodangu lüpsikuudele ($3000 : 10 = 300$), edasi korrutame toodud tabelis kolmandal kuul toodangu suurust näitava protsendi keskmisele kuutoodangule, saame (300×128) : $100 = 384$ kg piima, mis ongi lehma piimatoodang kolmandal kuul pärast poegimist.

Piimatoodangu plaanamiseks võib kasutada ka järgmist tabelit, kus on toodud keskmised päevalüpsid iga lüpsikuu järgi (vt. lk. 34).

4. Kolhoosi ühisloomakasvatuse plaanimine.

Selle ettevalmistustööde hulka kuulub ka loomakasvatusefarmide töötajate koosseisu kindlaksmääramine ning aastase normipäevade kulutamise plaani koostamine. Iga loomakasvatusefarmi töötajate arvulise koosseisu määramisel tuleb lähtuda Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruses nr. 668, 16. juulist 1948. a. — „Abinõudest töö organiseerimise, tööjõudluse tõstmise ja töötasu maksmise korra parandamiseks Eesti NSV kolhoosides“ — soovitatud töökoormuse näidisinormidest. Siinjuures tuleb arvestada, et loomakasvatusefarmide töötajad või brigaadid määratakse vähemalt kolmeks aastaks; loomakasvatusebrigaadi liikmeid võib vahetada ainult erandjuhul kolhoosi juhatuse otsusel.

Jrk. nr.	Lüpsikuud ja keskmised päevased lüpsid (kg-des)										Aasta piima- toodang (kg-des)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	5,0	5,0	4,7	4,2	3,8	3,5	2,9	2,3	1,5	0,3	1 000
2	5,4	5,4	5,1	4,6	4,2	3,8	3,3	2,6	1,8	0,5	1 100
3	5,9	5,9	5,4	5,0	4,6	4,1	3,6	2,9	2,0	0,8	1 200
4	6,3	6,3	5,8	5,3	4,9	4,4	3,9	3,2	2,3	1,0	1 300
5	6,7	6,7	6,2	5,7	5,2	4,7	4,2	3,4	2,5	1,3	1 400
6	7,1	7,1	6,6	6,1	5,5	5,0	4,5	3,7	2,8	1,5	1 500
7	7,7	7,7	7,0	6,4	5,9	5,4	4,8	4,0	3,0	1,7	1 600
8	8,0	8,0	7,4	6,8	6,2	5,7	5,1	4,3	3,3	2,0	1 700
9	8,4	8,4	7,8	7,2	6,6	6,0	5,4	4,5	3,5	2,2	1 800
10	8,8	8,8	8,2	7,5	6,9	6,3	5,6	4,8	3,8	2,5	1 900
11	9,3	9,3	8,6	7,9	7,2	6,6	5,9	5,1	4,1	2,7	2 000
12	9,7	9,7	9,0	8,3	7,6	6,9	6,2	5,3	4,3	2,9	2 100
13	10,1	10,1	9,4	8,6	7,9	7,3	6,5	5,6	4,6	3,2	2 200
14	10,5	10,5	9,8	9,0	8,3	7,6	6,8	5,9	4,8	3,4	2 300
15	11,0	11,0	10,2	9,4	8,6	7,9	7,1	6,2	5,1	3,6	2 400
16	11,4	11,4	10,6	9,7	9,0	8,2	7,4	6,5	5,3	3,9	2 500
17	11,8	11,8	11,0	10,1	9,3	8,5	7,7	6,7	5,6	4,1	2 600
18	12,2	12,2	11,4	10,5	9,6	8,9	8,0	7,0	5,9	4,3	2 700
19	12,7	12,7	11,8	10,8	10,0	9,2	8,3	7,3	6,1	4,6	2 800
20	13,1	13,1	12,2	11,2	10,3	9,5	8,6	7,6	6,4	4,8	2 900
21	13,5	13,5	12,4	11,6	10,7	9,8	8,9	7,8	6,6	5,1	3 000
22	13,9	13,9	12,9	11,9	11,0	10,1	9,2	8,1	6,9	5,3	3 100
23	14,4	14,4	13,3	12,3	11,3	10,4	9,5	8,4	7,1	5,5	3 200
24	14,8	14,8	13,7	12,7	11,7	10,8	9,8	8,7	7,4	5,8	3 300
25	15,2	15,2	14,1	13,1	12,0	11,1	10,1	8,9	7,6	6,0	3 400
26	15,6	15,6	14,6	13,4	12,3	11,4	10,4	9,2	7,9	6,2	3 500
27	16,0	16,0	14,9	13,8	12,7	11,7	10,7	9,5	8,1	6,5	3 600
28	16,5	16,5	15,3	14,2	13,0	12,0	11,0	9,8	8,4	6,7	3 700
29	16,9	16,9	15,7	14,5	13,4	12,3	11,3	10,0	8,7	6,9	3 800
30	17,3	17,3	16,1	14,9	13,7	12,7	11,5	10,3	8,9	7,2	3 900
31	17,8	17,8	16,5	15,3	14,0	13,0	11,8	10,6	9,2	7,4	4 000
32	18,2	18,2	16,9	15,7	14,4	13,3	12,1	10,9	9,4	7,7	4 100
33	18,6	18,6	17,2	16,0	14,8	13,6	12,4	11,1	9,7	7,9	4 200
34	19,0	19,0	17,7	16,4	15,1	13,9	12,7	11,4	9,9	8,1	4 300
35	19,5	19,5	18,1	16,7	15,4	14,2	13,0	11,7	10,2	8,4	4 400
36	19,9	19,9	18,5	17,1	15,8	14,6	13,3	12,0	10,4	8,6	4 500

Veisefarmis koosneb brigaad tavaliselt lüpsjaist-karjatalitajaist, vasikatalitajaist, karjatalitajaist-karjastest, noorloomade talitajaist ja valvureist. Loomade laudaperioodil on vajalik täiendada loomakasvatusebrigaadi söödavedajate, hobuste ja veovahenditega ning anda need loomakasvatusefarmide juhatajate käsutusse sellise arvestusega, et brigaad oma tööjõuga teostaks kõik tööd farmis

(söötade ja aluspõhu kohalevedu, söötade ettevalmistamine, kütuse varumine farmidele jne.).

Loomade talitamisel töötavate kolhoosnikute kindlaksmääramisel tuleb ette näha ka asendajad puhkepäevadeks kõigile loomakasvatusebrigaadi liikmetele ja välja töötada nende töögraafikud iga kuu kohta.

Töö loomakasvatusefarmides peab olema organiseeritud nii, et ei esineks isiklikku vastutamatus loomade hooldamisel, samuti ka inventari ja veovahendite kasutamisel. Sellepärast tuleb kohe pärast farmi organiseerimist kinnistada ühisloomad ja linnud, samuti inventar ja veovahendid hooldamiseks üksikutele loomakasvatuse alal töötavatele kolhoosnikutele.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruses nr. 668, 16. juulist 1948, soovitatakse kolhooside veisefarmis kinnistada lüpsjalekarjatalitajale 8—14 lehma, karjatalitajale-karjasele 30—50 lehma, vasikatalitajale 20—25 vasikat, noorloomi või karjamaa- või laudanuunal olevaid loomi talitavale karjasele 30—50 looma, sugupulvide talitajale 3—4 looma; lambafarmides kõiki suguküpsete lamaste gruppe talitavale karjasele — 75 utte; seafarmides ühele seatalitajale 7—8 emist koos põrsastega; linnufarmis linnutalitajale — täiskasvanud linde: kanu 500 või parte 300 jne. Loomade kinnistamine hooldamiseks üksikutele karjakasvatuse alal töötavatele kolhoosnikutele on väga tähtis ja vastutusrikas ülesanne. Lehmade kinnistamisel tuleb näiteks lähtuda sellest, et igale lüpsjalekarjatalitajale kinnistatakse nii suure, keskmise kui ka vähese piimatoodanguga loomad. Selline lehmade jaotus võimaldab paremini organiseerida sotsialistlikku võistlust lüpsjate-karjatalitajate vahel ja loob võrdsed võimalused lehmade piimatoodangu tõstmiseks nende hulgas.

Loomade, tootmisvahendite ja inventari kinnistamisel karjafarmis töötavaile kolhoosnikutele peab farmi juhataja alati arvestama kolhoosis kehtivate töönormidega loomakasvatuses ning hoolitsema selle eest, et kinnistamine vormistatakse vastavate dokumentidega. Loomade kinnistamise kohta tuleb koostada akt, milles märgitakse kinnistatud loomade inventarinumbrid, loomade vanus ja toitumus kinnistamise päeval. Aktile kirjutavad alla farmi juhataja ja kolhoosnik, kellele aktis loetletud loomad kinnistatakse. Üks akti eksemplare jääb farmi juhatajale, teine aga antakse üle kolhoosi kantseleisse.

Farmile üleantud veovahendite ja inventari (vankrite, piima nõude, labidate, hangude jne.) kinnistamise kohta kolhoosnikutele võib eri akti mitte koostada, kuna loomakasvatusefarmi juhataja on kohustatud arvestama neid brigadiiri märkmikus.

Erilist tähtsust loomakasvatuse farmi töö organiseerimisel omab õige töökoormuse kindlaksmääramine igale loomakasvatuse alal töötavale kolhoosnikule. Sageli juhtub nii, et loomade arvu vähesuse tõttu ei ole võimalik igale töötajale kinnistada loomi selliselt, et töötaja oleks täielikult koormatud ainult ühte ja samasse gruppi kuuluvate loomade hooldamise tööga. Sel juhul tuleb loomakasvatuse töötavale kolhoosnikule kinnistada puudujäänud loomad teistes gruppides, või siis anda talle teisi töid loomakasvatuse farmis, mis võimaldaksid ühendada neid töid loomade hooldamise tööga. Võtame näiteks töö organiseerimise Lembitu kolhoosis Järvamaal talveperioodil. Kolhoosi veisefarmis on kokku 68 veist, selle hulgas 41 lehma, 2 sugupulli, 11 noorveist ja 14 1949. aastal sündinud vasikat.

Veisefarmis töötab kokku 14 kolhoosnikut. Neist on:

farmi juhataja	1
lüpsjaid-karjatalitajaid	5
vasikatalitajaid	2
noorloomatalitajaid	1
karjatalitajaid-karjaseid	2
öovahte	1
asendajaid puhkepäevadeks	2

Neljale lüpsjale-karjatalitajale on kinnistatud igapähele 9 lehma, viiendale lüpsjale-karjatalitajale — 5 lehma ja 2 sugupulli.

Noorveiste talitajale on kinnistatud 11 noorveist ja 14 vasikat.

Vasikatalitajad on küll määratud, kuid kuni vasikate arv on veel väike, kasutatakse neid teistel töödel: üks vasikatalitaja veab piima meiereisse, varustab farmi küttega ja hoolitseb piimavastuvõturuumi ning piimanõude puhtuse eest, teine vasikatalitaja veab farmile sööta.

Üks karjatalitaja-karjane remondib karjalauta ja on öövahiks, teine karjatalitaja-karjane veab sööta ja hooldab farmile kinnistatud hobuseid.

Asendajad pühapäevadeks vahetavad veisefarmi töötajaid välja, võimaldades neile puhkust, farmi juhataja aga juhivad kogu farmi tööd ning peab saaduste laekumise, kolhoosnikute normipäevade, söötade kulutuse jm. arvestust.

Analoogiliselt Lembitu kolhoosile Järvamaal, tuleb kõigis kolhoosides, arvestades neist igapähe iseärasustega kindlaks määrata töökoormused loomakasvatuse alal töötavatele kolhoosnikutele. Sellega kindlustame loomade hea hooldamise ja hoiame ära loomakasvatuse töötavate kolhoosnikute vaheldavuse.

Edasi on hädavajalik, et iga loomakasvatuse farmi töötaja teaks ja täpselt täidaks oma töökohustusi ning rangelt peaks kinni loo-

makasvatusfarmis kehitatud päevakorrast. Sellepärast on soovitatav, et loomakasvatuse alal töötavate kolhoosnikute töökohustused ja farmis kehtiv päevakord oleks välja pandud igas farmis nähtavale kohale.

Loomakasvatusfarmi päevakorra töötab zootehniku abiga välja loomakasvatusfarmi juhataja ning esitab selle kinnitamiseks kolhoosi juhatusesele. Enne seda aga tuleb päevakord üksikasjaliselt läbi arutada farmi töötajate tootmisõupidamisel, võttes arvesse kõik töötajate märkused. Ainult siis koostatakse päevakord vigadeta ja selle täitmine kindlustab loomade eest hea hoolitsemise.

Teatud erinevusi on töö organiseerimisel väikseid loomakasvatusfarme omavates kolhoosides. Oletame näiteks, et kolhoosis on peale veisefarmi kuuluvate loomade veel 7 emist, 15 noorsiga vanemad kui kaks kuud, 35 utte, 150 täiskasvanud kana, 10 noorhobust ja 1 sugutäkk. Oletame samuti, et loetletud loomade hooldamiseks on kolhoosi juhatus eraldanud 7 kolhoosnikut.

Neist on:

farmi juhataja	1
seatalitajaid	2
noorhobuste tallimees	1
lamba- ja linnutalitaja	1
öövaht	1
asendaja pühapäevaks	1

Antud juhul on võimalik kinnistada ühte liiki kuuluvaid loomi kindlaksmääratud koormuse ulatuses ainult ühele seatalitajale (7 emist). Seepärast tuleb kõigile teistele loomakasvatusfarmi töötajatele määrata täiendavad kohustused. Nii näiteks ei saa farmi juhataja enam piirduda ainult farmi üldise juhtimisega: tal tuleb varustada farmi ka kütte ja söödaga. Lamba- ja linnutalitaja kohuseid täidaks siin ainult üks kolhoosnik. Noorhobuste tallimehele kinnistatakse peale 10 noorhobuse veel üks sugutäkk ja tehakse ülesandeks paarituste läbiviimine. Teisel seatalitajale kinnistatakse küll 15 noorsiga, kuid täiendava kohustusena antakse söötade kohalevedamise ülesanne jne.

Selline tööjaotus kindlustab farmis töötavaile kolhoosnikutele õige töökoormuse. Loomade arvu suurenemise puhul tuleb farmi töötajate kooseisu täiendada. Uuesti farmi määratud kolhoosnikutele ei ole soovitatav kohe loomi hooldamiseks kinnistada: enne seda tuleb neile võimaldada tutvuda loomade hooldamise tööga, oma tulevaste töökohustustega ning farmis kehtiva päevakorraga, andes neile esialgu üldfarmilisi töid (sööda, kütte ja allapanu vedu, söödavarumine jne.).

Analoogiliselt eespooltoodud näitele on organiseeritud looma-

kasvatuse töö ka Tasuja kolhoosis Võrumaal. Kolhoosil on kokku 39 veist, neist lehma 21 ja sugupulle 2, sigu kokku 11, neist emiseid 3, lambaid 21 ja kanu 65.

Farmis on töötajaid:

farmi juhataja	1
lüpsjaid-karjatalitajaid	2
vasikatalitaja	1
sea- ja lambatalitaja	1
linnutalitaja	1
karjatalitaja-karjane	1
öövaht	1

Kolhoosi loomakasvatuse juhataja on füüsilisest tööst vabastatud, kuna loomad on paigutatud mitmesse hoonesse ja tööde juhtimine neis võtab niigi palju aega.

Uhele lüpsjale-karjatalitajale on hooldamiseks kinnistatud 10 ja teisele — 11 lehma, vasikatalitajale — 16 noorveist ja 2 sugupulli, sea- ja lambatalitaja hooldab kolhoosi sigu ja lambaid, linnutalitaja — kanu, olles ühtlasi loomakasvatusebrigaadis töötavate kolhoosnikute asendajaks pühapäeviti. Karjatalitaja-karjane veab sööta ja hooldab 2 hobust; koresööta aitab vedada ka öövaht.

Nagu näeme, ei olnud ka selles kolhoosis võimalik olemasoleva karja üksikute loomaliikide ja gruppide järgi kindlaks määrata seal töötavate kolhoosnikute täielikku päevast töökoormust. Seepärast määrati neile täiendavat tööd muude loomakasvatusega seoses olevate tööde arvel.

Sellised võimalused töö organiseerimiseks on olemas kõigis kolhooside loomakasvatusefarmides. Kasutades neid võimalusi likvideerime isikliku vastutamata loomade, tootmisvahendite ja inventari suhtes ning kindlustame kolhoosnikutele õige päevase töökoormuse loomakasvatuseks.

Eesti NSV noored kolhoosid on loonud tugeva baasi ka hobusekasvatusele, mis annab hobuveojõu kõrval kolhoosidele rikkalikku rahalist tulu hobuste müümisel. Seepärast tuleb pöörata erilist tähelepanu töö organiseerimise küsimusele kolhooside hobusekasvatuseks.

Vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee määrusele 12. maist 1943. a. — „Abinõudest hobuste arvu suurendamiseks ja hooldamise parendamiseks kolhoosides ja sovhoosides“ — tuleb igal kolhoosil, kus on enam kui 10 puhasvõi segatõugu mära, organiseerida oma hobusekasvatuse tõufarm. Neis kolhoosides aga, kus pole võimalik moodustada hobusekasvatuse tõufarmi, organiseeritakse noorhobuste kasvatamise brigaad.

Hobusekasvatuse tõufarmid ja noorhobuste kasvatamise brigaadid on iseseisvad kolhoosi majandusüksused, kelle üleandeks on:

1) kindlustada noorhobuste õige kasvatamine ja sugutäkkude maksimaalne ärakasutamine;

2) vabastada tootmisbrigaadid noorhobuste, varssade ja sugutäkkude hooldamise töödest.

Hobusekasvatuse tõufarmidele ja noorhobuste hooldamise brigaadidele kinnistatakse kõik noorhobused, varsad pärast võõrutamist ja sugutäkkud. Siinjuures on soovitatav organiseerida noorhobuste hooldamise brigaadidesse tõumärade pesad, nii et märade arvu suurenemisega oleksid need brigaadid ümber organiseeritud hobusekasvatuse tõufarmideks.

Kõik täiskasvanud hobused (peale sugutäkkude) kinnistatakse brigaadidele ja loomakasvatufarmidele. Kolhoosides, kus on mitu põllutööbrigaadi ja loomakasvatufarmi, tuleb märke kinnistada kõikidele brigaadidele ja loomakasvatufarmidele, kuna see võimaldab nende paremat kasutamist kergematel töödel ega mõju häirivalt tootmistöösse, kui nad 2 kuud enne poegimist vabastatakse igasugustest töödest.

Hobuste kinnistamine brigaadidele, loomakasvatufarmidele, hobusekasvatuse tõufarmidele jm. tuleb vormistada aktidega, kus tuleb märkida hobuse inventarinumber ja nimetus, vanus, tervislik seisukord, toitumus ning kinnistamise aeg. Akt koostatakse kahes eksemplaris. Akti üks eksemplar jääb selle tootmisüksuse juhataja kätte, kellele hobused üle anti, teine eksemplar antakse aga kolhoosi kantselleisse.

Järelikult on esimeseks ülesandeks töö organiseerimisel hobusekasvatuses — likvideerida isiklik vastutatus hobuste eest. Kuid hobuste kinnistamisega tootmisüksustele oleme sel teel astunud vaid esimese sammu. Edasi tuleb kõik hobused põllundusbrigaadis kinnistada tallimehele vastavalt kolhoosis kehtivaile töönormidele. Vähe sellest: iga hobune brigaadis tuleb kinnistada ka temaga töötavale kolhoosnikule-hobusemehele.

Hobusekasvatuse tõufarmis või noorhobuste kasvatamise brigaadis kinnistatakse kõik noorhobused, varsad ja sugutäkkud vastavalt kehtivaile töönormidele farmi või brigaadi tallimeestele. Võimaluse korral tuleb noorhobused kinnistada tallimeestele nende vanuserühmade järgi nii, et tallimees hooldaks varssa alates tema võõrutamisest, kuni 3—4 aastani. Ka sugutäkkud tuleks kinnistada hooldamiseks ühele tallimehele, kes ühtlasi oleks vastutav paarituste eest.

Hobuste kinnistamine tallimeestele ja hobustega töötavaile kolhoosnikutele vormistatakse samuti aktiga.

Hobuste üleandmine töödeks kolhoosnikutele, kellele hobused selleks pole kinnistatud, on keelatud.

Teiseks tähtsaks ülesandeks töö organiseerimisel hobusekasvatuse alal on tallimeeste õige valik ja tööjaotus nende vahel. Kolhoosi juhatus on kohustatud määrama tallimeesteks loomi armastavaid eesrindlikke ning ausaid kolhoosnikuid, arvestades sellega, et hobusekasvatuse arendamine ja hobuste hooldamine kolhoosis on üks vastutusrikkamaid ülesandeid.

Hobusefarmis töötavate kolhoosnikute arv oleneb hobuste hulgast kolhoosis.

Oletame näiteks, et kolhoosis on kokku 75 hobust, neist: 10 tõumära, 10 mära, 2 täkku, 44 töö- ja 9 noorhobust. Oletame samuti, et kolhoosis on organiseeritud 9 noorhobusest ja 2 sugutäkust koosnev hobusekasvatuse tõufarm ja et 64 hobust on kinnistatud töödeks järgmiselt:

1. põllutööbrigadile	— 27,	neist: tõumärasid	4,	märasid	4
2. põllutööbrigadile	— 29,	4	..	5
veisefarmile	— 5,	1	..	1
teiste loomakasvatusefarmidele	— 2,	1	..	—
majanduslikeks töödeks abiettevõtetele	— 2,	—	..	—
kolhoosi esimehele	— 1,	—	..	—

Oletame veel, et hobusekasvatuse tõufarmis töötab kaks kolhoosnikut: üks nendest on tõufarmi juhataja, teine — tallimees. Tõufarmi juhataja ülesandeks on sugutäkkude hooldamine, paaritamine, tõu- ja teiste märade ekspluateerimise organiseerimine ja kontroll brigaadide ja teistes majandusharudes ning kontrolli teostamine varssade kasvatamise üle brigaadides nende võõrutamiseni ja üleandmiseni hobusekasvatuse tõufarmile. Tallimees hooldab noorhobuseid ja kindlustab koos tõufarmi juhatajaga farmile sööda ja allapanu juurdeveo.

Kummaski põllutööbrigadis määratakse hobuste hooldamiseks ja söötade juurdeveoks kaks tallimeest ja üks vanem-tallimees. Esimesele brigadile kinnistatakse ka majanduslikeks töödeks kasutatavad ja kolhoosi esimehele kinnistatud hobused.

Kui brigaadide asend ja tallide olukord seda lubavad, oleks soovitatav koondada mõlema brigadi hobused ühte talli ja määrata nende hooldajateks viis tallimeest ja üks vanem-tallimees. Loomakasvatusefarmidele kinnistatud hobused on soovitatav jätta farmide juurde, kuna loomakasvatusefarmides kehtiv pävakord võib mitte ühtida pävakorraga tallis, mistõttu võidakse häirida hobuste

hooldamise korda. Hobusekasvatuse tõufarmile kinnistatud hobused hoitakse eraldatult teistest hobustest või koguni eraldi tallides.

Üldist skeemi töö organiseerimise kohta hobusekasvatuse alal, mis oleks vastuvõetav kõikides kolhoosides, pole võimalik anda, kuna igas kolhoosis on erinev olukord ja hobusekasvatuse arendamise tingimused. Kuid arvestades eespooltoodud näpunäiteid on iga kolhoos suuteline õigesti organiseerima tööd hobusekasvatuse alal, kohandades neid kohalike tingimustega. Väiksemates farmides töötavatele kolhoosnikutele normipäevade arvestamisel tuleb võtta samuti aluseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruses nr. 668 kindlaksmääratud hinded.

Normipäevade kulutamise plaan koostatakse iga farmi ja kogu loomakasvatuse alal, milleks on soovitatav kasutada järgmist abitabelit:

Abitabel 15

Loomade talitamisel töötavate kolhoosnikute perekonna-, ees- ja isanimed	Tööde näitajad, mil- lede eest arvestatakse normipäevi	Töönormi eest normi- päevi	Hulk või kaal	Arvestada normipäevi aastas
Tamm, Olga	Lüpsjad-karjatalitajad.			
	Iga 100 liitri piima eest temale kinnistatud lehmade grupilt:			
	1) karjamaaperioodil . . .	1,2	10 448	125,5
	2) talveperioodil	2,2	5212	114,7
	Lehmadelt saadud iga terve vasika eest . . .	7	10	70
Iga saadud ja 15—20 päeva vanuseni kasvatatud vasika eest	5	10	50	
K o k k u:				360

Lepp, Linda
jne.

Normipäevade arvestamisel vasikatalitajaile võetakse aluseks vasikate arv 1. jaanuaril ning vasikate juuresünd või ost aasta jooksul. Näiteks oli kolhoosil 1. jaanuaril vasikaid,

kes sündisid 1949. a. märtsis	—	5
„ „ „ „ aprillis	—	3
„ „ „ „ juunis	—	2
„ „ „ „ oktoobris	—	3
kokku		— 13 vasikat.

Plaanitaval aastal on vastavalt poegimis- ja paaritusplaanile ette näha juurdesündisid aastas:

jaanuarikuul	— 5
märtsikuul	— 9
oktoobrikuul	— 7
detsembrikuul	— 6
Kokku	— 27 vasikat.

Normipäevade kulutamise plaani koostamiseks tuleb välja selgitada keskmine vasikate arv iga kuu, seejuures arvestades, et vasikad on vasikatalitajate hooldamise all kuni aasta vanuseni, alates 20 päeva vanustest. Soovitav on kasutada järgmist abitabelit:

Abitabel 16

	Kuud											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Vasikate arv kuu algul	13	18	18	22	19	19	17	17	17	17	21	21
Suurenemine — sünd või ost kuu jooksul	5	—	9	—	—	—	—	—	—	7	—	6
Vähenedmine — üleminek vane- masse rühma või müük	—	—	5	3	—	2	—	—	—	3	—	—
Vasikate arv kuu lõpul	18	18	22	19	19	17	17	17	17	21	21	27
Keskmine vasi- kate arv kuus	15,5	18	20	20,5	19	18	17	17	17	19,5	21	24

Välja tuues iga kuu keskmise vasikate arvu ja need omavahel liites saame vasikate hoolduskuude arvu aastas (käesolevas näites oleks see: $15,5 + 18 + 20 + 20,5 + 19 + 18 + 17 + 17 + 17 + 19,5 + 21 + 24 = 226,5$ hoolduskuud).

Vasikate aastase hoolduskuude alusel on võimalik arvestada normipäevade kulutust järgmises tabelis. (Vt. lk. 43.)

Oletame, et vasika eluskaalu plaaniline juurdekasv on 12 kg kuus, siis on vasikate eluskaalu juurdekasv aastas $226,5 \times 12 = 2718,0$ kg.

Loomade talitamisel töötavate kolhoosnikute perekonna-, ees- ja isanimed	Tööde näitajad, mil- lede eest arvestatakse normipäevi	Töönormi eest nor- mipäevi	Hulk või kaal	Arvestada normipäevi
Hint, Alma	Iga 10 kg eluskaalu juurdekasvu eest . . . või	1,0	2718,0 kg juurde- kasvu	271,8
	Vasikate mittekaalumi- sel iga looma eest kuus jue.	1,0	226,5 kuu- vasikat	226,5

Normipäevade arvestamine karjatalitajale-karjasele.

Tamm, Mihkel	Iga 100 liitri piima eest temale kinnistatud leh- made grupilt karjata- mise perioodil	0,5	55 000	175
	laudaperioodil	1,0	25 000	250
	Temale kinnistatud leh- madelt ja esmakordselt poeginud lehmadelt, iga terve vasika eest . . .	3	35	105

Märkus. Käesolevas näites on aluseks võetud kinnistatud loomade arv karjatalitajale-karjasele: lehmi 50, esmakordselt poegimatulevaid lehmi 5 ja keskmine aastane piimatoodang lehmalt 2000 kg.

Normipäevade kulutamise plaani koostamine lambafarmis:

Loomade talitamisel töötavate kolhoosnikute perekonna-, ees- ja isanimed	Tööde näitajad, mil- lede eest arvestatakse normipäevi	Töönormi eest nor- mipäevi	Hulk või kaal	Arvestada normipäevi
1	2	3	4	5
Mets, Alma	Iga saadud ja võõrutami- seni kasvatatud talle eest	1,4	100	140
	Iga säilinud täiskasva- nud looma ja pärast võõrutamist iga noor- looma eest kuu lõpul .	0,15	150	22,5
	Pügatud villa iga kilo- grammi eest jne.	0,50	250	75,0

Märkus. Näitena on arvestatud 50 utte koos talledega, mis on kinnis-
tatud lammastegrupi talitavale karjasele.

Normipäevade kulutamise plaani koostamine seafarmis:

1	2	3	4	5
Kask, Olga	Iga saadud ja võõrutamiseni kasvatatud terve pörssa eest	3,0	84	252
	Iga võõrutatud pörssa eest eluskaaluga vähemalt 12 kg	4,0	10	40
	Nuumsigade ja pärast võõrutamist kasvatatavate noorsigade eluskaalu juurdekasvu iga 10 kg eest	1	1200	120
	Kultide heas seisukorras hoidmise ja nende hea toitumuse eest iga looma pealt kuus	5	12 kuud	36

Tabelis näitena kinnistatud loomade arv seatalitajale 7 emist, keskmine nuumsigade arv aastas 10 ja 1 kult. jne.

Normipäevade kulutamise plaani koostamine linnufarmis:

1	2	3	4	5
Lõhmus, Anna	Iga saja kanamuna eest	1,5	20 000	150
	Iga saja pardimuna eest	4,0	—	—
	Iga saja hanemuna eest	4,0	200	80
	Iga üleskasvatatud linnu eest:			
	kana eest	0,5	500	150
	pardi eest	0,6	—	—
	hane eest	0,9	90	81
	Lindude poolt välja- hautud iga 10 noor- linnu pealt:			
	kanapoegade eest . .	0,8	100	8,0
pardipoegade eest .	1,5	—	—	
hanepoegade eest . .	3,0	40	12,0	

Näitena toodud arvestamise aluseks on võetud, et kolhoosis oli 1. jaanuaril 200 kana ja 10 hane. Suve jooksul osteti haudejaamast 200 tibu ja 50 hanepoega ning hanti kolhoosis lindude poolt 100 tibu ja 40 hanepoega. Munatoodang ühelt kanalt on võetud 100 ja hanelt 20 muna.

Normipäevade kulutamise plaani koostamine hobusekasvatuses:

1	2	3	4	5
Lepp, Jaan	Täiskasvanud hobuste tallimehele:			
	Iga täiskasvanud looma pealt kuus	5	10 × 12	360
	Iga saadud terve varsa eest	10	4	40
	Iga emast võõrutamiseni kasvatatud varsa eest	15	4	60
	jne.			
	Noorhobuste tallimehele:			
Jõgi, Mihkel	Iga looma eest kuus kuni kolme aasta vanuseni	2,5	12 × 12	360
	Sugutäku talitamise eest kuus	4	1 × 12	48
	Täku pealt iga paaritud mära eest pärast tiinuse kindlakstegemist	15	50	75
Särg, Jaan	Vanem-tallimehele:			
	Tallimeeste töö juhtimise eest			
Õnnis, Peeter	Põllutööbrigaadi brigaadirile:			
	Brigaadile kinnistatud iga keskmise toitumusega hobuse eest kuus .	0,4	20 × 12	96
	Iga saadud ja emast võõrutamiseni kasvatatud varsa eest	3,0	4	12
	jne.			
Kuusik, Juhan	Hobusemehele:			
	Iga keskmise toitumusega hobuse eest kuus	3	1 × 12	36
	Temale kinnistatud määradelt saadud ja kuni võõrutamiseni kasvatatud iga varsa eest . . .	10	1	10
	jne.			

Toodud tabeli järgi arvestatakse kõikide tallimeeste tööd, vastavalt koormusnormidele ja tabeli jaotuse osas — „Arvestada normipäevi“ — kokkuvõttena saame normipäevade kulutuse aastas.

Loomakasvatuse zootehnilise ja veterinaarse teenindamise abinõude väljatöötamine.

Zootehniliste ja veterinaarsete abinõude plaan koostatakse kolhoosis zootehniku ja veterinaararsti abil ja see näeb ette abinõud, mis kindlustavad loomakasvatuse arendamise riikliku plaani täitmise, loomade tõulisuse parendamise ning nende produktiivsuse tõstmise.

Zootehnilise teenindamise alal:

Saavutada lehmade piimatoodangu suurenemine, selleks rakendada ulatuslikult eesrindlike kolhooside kogemusi ja mitasuurlikke põhimõtteid.

Eraldada ühesuguse toodanguga lehmi ja need kinnistada lüpsjale-karjatalitajale.

Loomade produktiivsuse tõstmise eesmärgil uute ratsionaalsete söötmisviiside leidmiseks tuleb määrata kindlaks karjatamise kord iga loomaliigi ja soo kohta juhul, kui on segafarm, kui aga kolhoosis on iseseisvad farmid, siis tuleb kinnistada karjamaa farmidele vastavalt loomade arvule, arvestades karjamaa haljassööda massiga.

Seda küsimust tuleb igas kolhoosis kaaluda erilise vastutustundega, sest suvisest karjatamisest oleneb suurel määral karja toodang.

Veterinaarse teenindamise alal tuleb välja töötada profülaktiliste abinõude plaan ja selle rakendamise kord iga loomaliigi kohta, milles tuleb ette näha arstimid ja vahendid selleks ning rahalised kulud nende soetamiseks.

Soovitame järgmist abitabelit nende tööde planeerimiseks kolhoosi aasta-tootmisplaanis:

Zootehnilise ja veterinaarse teenindamise abinõude plaan.

Abitabel 17

Abinõude nimetus	Tööühik	Töö maht	Töö teostamise tähtaeg	Muretseda	Hind, rubl.	Tööde teostamise vastutaja

Koostades zootehnilise ja veterinaarse teenindamise abinõude plaani soovitatud vormi kohaselt on tabelit kerge täita vastavalt farmi aasta-tootmisülesandele.

Tööriistade ja inventari plaanimine loomakasvatustfarmides.

Loomakasvatustfarmides peab olema tööde teostamiseks vajalik hulk tööriistu ja inventari, mille muretsemine tuleb ette näha kolhoosi tootmisplaanis.

Soovitame tootmisplaani vastava tabeli koostamiseks järgmist abitabelit:

Abitabel 18

Tööriistade ja inventari nimetus	Mõõtühik	Farmil on olemas	Farmile on vaja	Juurde muretseada		Arvestada hõrmi- päevi valmis- tamise eest	Rahalisel kulud
				Osta	Valmistada kohapeal		
Veisefarm.							
Lüpsikud	tükki	6	10	4	—	—	100
Hargid	„	10	12	2	—	—	10
Labidad	„	8	12	4	—	—	14
Luuad	„	10	50	—	40	2,5	—
Ketid	„	65	100	20	15	6,0	200
Kitlid	„	5	15	10	—	—	700
Töösaapad	paari	4	15	11	—	—	1100
jne.							

Soovitatud tabeli alusel tuleb plaanida tööriistade ja inventari vajadus iga farmi kohta eraldi, arvestusega, et igal lüpsjal-karjatalitajal peab olema kinnistatud lüpsikud, hargid, labidad, kitlid; sigade ja lindude talitajatele töösaapad, karjastel-karjatalitajatel presentpõlled, kindad, vihmakuued jne.

Loomade söödatarvidus ja selle varumise arvestamine.

Söötade tarviduse plaan on tootmisplaani tähtsam koosteosa. See seob taime- ja loomakasvatuse harusid.

Söötade tarviduse plaaniks nimetatakse arvestust, milles kõrvutatakse kehtivate normide järgi arvestatud kolhoosi loomakasvatuse söödatarvidus olemasolevate ja tootmiseks plaanitavate söödatagavaradega.

Söödatarvidust ja söötade varumist tuleb plaanida mitte aastaks, vaid pikemaks perioodiks, mis omakorda tuleb jagada kolmeks alaperioodiks.

Loomakasvatuse arendamise plaan.

(karjakäive 1950. a.).

Soo- ja vanusrühmad	Seis 1. I 1950. a.	Suurenemine				Vähennemine					Seis 1. I 1951. a.	
		Poegimine	Ost		Nooremast rühmast	Vanemasse rühma	Riigi-normiks	Müük		Eraldada kol. hoosnikutele		Lihaks
			Kokku	Sellest tõu-loomi				Kokku	Sellest tõu-loomi			
I. Hobused — kokku	50	12	—	—	×	×	—	2	—	×	×	60
Neist:												
Sugutäkid	1	×	—	—	—	×	—	—	—	×	×	1
Märad	20	×	—	—	—	×	—	—	—	×	×	20
Tööhobused (välja arvatud märad)	14	×	—	—	3	×	—	2	—	×	×	15
Noorhobused, s. 1947. a.	3	×	—	—	×	3	—	—	—	×	×	—
Noorhobused, s. 1948. a.	4	×	—	—	×	×	—	—	—	×	×	4
Noorhobused, s. 1949. a.	8	×	—	—	×	×	—	—	—	×	×	8
Varsad, sünd. 1950. a.	×	12	—	—	×	×	—	—	—	×	×	12
II. Veised — kokku	84	40	4	4	×	×	6	—	—	3	8	111
Neist:												
Sugupulid	2	×	1	1	—	×	—	—	—	×	—	3
Tiined mullikad	28	×	3	3	12	×	3	—	—	×	—	40
Lehmmullikad, sünd. 1948. a.	12	×	—	—	—	12	—	—	—	×	—	—
Lehmmullikad, sünd. 1949. a.	6	×	—	—	×	—	—	—	—	×	—	6
Pullmullikad ja kast-raadid, sünd. 1948. a.	20	×	—	—	×	—	—	—	—	—	—	20
ja 1949. a.	16	×	—	—	×	—	3	—	—	—	8	5
Vasikad, sünd. 1950. a.	×	40	—	—	×	×	—	—	—	3	—	37
III. Sead — kokku	30	120	3	3	×	×	2	99	1	20	—	32
Neist:												
Sugukuldid	2	×	1	1	—	×	—	1	1	×	—	2
Suguemised üle 9 k. v.	10	×	2	2	—	×	2	—	—	×	—	10
Põrssad, sünd. 1950. a.	×	120	—	—	×	—	—	80	—	20	—	20
IV. Lambad — kokku	100	150	1	1	×	×	5	82	—	—	5	159
Neist:												
Sugujärad	3	×	1	1	—	×	—	—	—	—	—	4
Uted üle 1 a. vanad	97	×	—	—	—	×	5	12	—	—	—	80
Talled, sünd. 1948. a.	×	150	—	—	×	×	—	70	—	—	5	75
V. Kitsed	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. Kodulinnud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neist kanad	100	—	200	—	—	—	—	100	—	—	—	200

Esimene periood — 1. jaanuarist kuni loomade karjamaale minekuni; teine periood — loomade pidamine karjamaal ja kolmas periood — jooksva aasta viljasaagist kuni järgmise aasta viljasaagini.

Kolhoosi selle või teise loomakasvatusharu söödavajadus teataval ajavahemikul tingib loomakasvatuse arendamise plaani koostamise. Selleks toome näitliku karjakäibeplaani jooksva aasta kohta, mis koostatakse produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani alusel.

Pärast karjakäibeplaani koostamist võib arvestada loomade söödatarvidust vastavalt kehtivatele normidele:

(tsentnerites)

Jrk. nr.	Loomaliigid	Karjamaa- ja haljasa sööt	Hein	Suvivilja-põhk	Silo	Sööda-juurvili	Kartul	Sööda-teravili ja kaunvili
1	Hobustele	40	30	8	—	—	10	5
2	Lehmadele ja sugupul- lidadele	60	18	8	20	20	10	3
3	Noorveistele üle 1 a. vanad	40	12	8	10	10	—	1
4	Noorveistele kuni 1 a. vanad	20	10	2	5	5	—	3
5	Lammastele	10	3	2	2	2	—	0,15
6	Imetavatele emistele .	15	1	—	5	5	15	6
7	Numsigadele	5	0,5	—	—	—	12	2,5
8	Lindudele	0,2	—	—	0,1	0,1	0,15	0,3

Igas kolhoosis tuleb neid tüüpnorme, olenevalt karja tõust ja produktiivsuse tasemest ning majandis olevatest söötade liikidest, täpsustada.

Esimesel plaanitaval perioodil koosnevad kolhoosi söödaressursid neist söötadest, mis on toodetud või ostetud juba möödunud aastal. Plaani ülesandeks on kindlaks määrata söötade parema ärakasutamise viisid. Seejuures nähakse ette vajaliku koguse eraldamine karjale lisa sööda andmiseks karjatamisperioodil.

Karjatamisperioodi plaanimisel koondatakse peatähelepanu karjamaade parandamisele ja kõigi täiendavate söödaressursside ärakasutamisele. Toome näitliku abitabeli söötade tarbe plaanimiseks esimese, teise ja kolmanda perioodi kohta.

Loomade liigid ja rühmad	Loomade arv 1. jaan. 1950 a.	Hein				Suviviljapõhk				Silo		
		Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötimis- perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötimis- perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötimis- perioodil
Täiskasvanud hobused	35	3,75	6	22,5	787,5	0,90	6	5,40	189,0	—	—	—
Noorhobused	15	3,60	5	18,0	270,0	0,75	5	3,75	56,2	—	—	—
Lehmad, sugupullid	42	2,25	5	11,25	472,5	1,00	5	5,00	210,0	3,25	4	13,0
Noorveised (üle 1 a.)	16	1,50	5	7,50	120,0	1,00	5	5,00	80,0	1,625	4	6,50
Noorveised (kuni 1 a.)	26	1,25	5	6,25	162,5	0,124	5	0,62	16,1	0,815	4	3,25
Lambad	100	0,375	5	1,87	187,0	0,124	5	0,62	62,0	0,330	4	1,32
Emised ja kuldid	12	0,125	6	0,75	9,0	—	—	—	—	0,815	4	3,25
Noored sead	18	0,06	6	0,36	6,48	—	—	—	—	—	—	—
Linnud	100	—	—	—	—	—	—	—	—	0,015	4	0,06
Söötade kogutarvidus	—	—	—	—	2015	—	—	—	613,3	—	—	—
Söötade jääk 1. I 50. a.	—	—	—	—	1865	—	—	—	620	—	—	—
Osta juurde	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—

tarviduse plaan.

(tsentnerites.)

kuni 1950. a. saagini.

Abitabel 19

Söödajuurvili				Kartul				Söödatera- ja kaunvili				Karjamaa- ja haljassööt				
Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis-perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis-perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis-perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis-perioodil	Kogu tarvidus
—	—	—	—	—	1,00	6	6,0	210,0	0,425	8	3,40	119,0	13,4	3	40	1400
—	—	—	—	—	0,50	6	3,0	45,0	0,150	8	1,20	18,0	7,50	4	30	450
546,0	2,60	5	13,0	546,0	1,30	5	6,5	273,0	0,250	8	2,0	84,0	15,0	4	60	2520
104,0	1,30	5	6,50	104,0	—	—	—	—	0,125	8	1,0	16,0	10,0	4	40	640
84,5	0,65	5	3,25	84,5	—	—	—	—	0,250	8	2,0	52,0	5,0	4	20	520
132	0,265	5	1,32	132	—	—	—	—	0,0125	8	0,10	10,0	2,50	4	10	1000
39,0	0,54	6	3,25	39,0	1,67	6	10,0	120,0	0,50	8	4,0	48,0	3,75	4	15	180
—	—	—	—	—	1,00	6	6,0	108,0	0,213	8	1,70	30,6	1,25	4	5,0	90
6,0	0,012	5	0,06	6,0	0,02	5	0,1	10,0	0,025	8	0,20	20	0,05	4	0,20	20
911,5	—	—	—	911,5	—	—	—	766	—	—	—	397,6	—	—	—	6820
1000	—	—	—	920	—	—	—	780	—	—	—	350	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—

Loomade liigid ja rühmad	Loomade arv 1. jaan. 1951. a.	Hein				Suviviljapõhk				Sii		
		Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis- perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis- perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis- perioodil
Täiskasvanud hobused	36	3,75	9	33,75	1215,0	0,90	9	8,10	291,6	—	—	—
Noorhobused	24	3,60	8	28,80	691,2	0,75	8	6,00	144,0	—	—	—
Lehmad, sugupullid	43	2,25	8	18,00	774,0	1,00	8	8,00	344,0	3,25	6	19,50
Noorveised (üle 1 a.)	31	1,50	8	12,00	372,0	1,00	8	8,00	248,0	1,625	6	9,75
Noorveised (kuni 1 a.)	37	1,25	8	10,00	370,0	0,124	8	1,00	37,0	0,815	6	4,89
Lambad	159	0,375	8	30,00	477,0	0,124	8	1,00	159,0	0,33	6	1,98
Emised ja kuldid	12	0,125	9	1,125	13,5	—	—	—	—	0,815	6	4,89
Noored sead	20	0,06	9	0,54	10,8	—	—	—	—	—	—	—
Linnud	200	—	—	—	—	—	—	—	—	0,015	6	0,09
Söötade kogutarvidus	—	—	—	—	3923,5	—	—	—	1223,6	—	—	—
Arvestada kindlustus- fondi	—	—	—	—	588	—	—	—	183	—	—	—
Kogu tarvidus	—	—	—	—	4511,5	—	—	—	1406,6	—	—	—

tarviduse plaan.

tsementnerites.)

kuni 1951. a. saagini.

Abitabel 20

Kogu tarvidus	Söödajuurvili				Kartul				Söödatara- ja kaunvili				Karjamaa- ja haljassööt			
	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis-perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis-perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis-perioodil	Kogu tarvidus	Söödatarvidus ühes kuus	Söötiskuid	Söödatarvidus söötis-perioodil	Kogu tarvidus
—	—	—	—	—	1,00	9	9,00	324,0	0,425	12	5,10	183,6				
—	—	—	—	—	0,50	8	4,00	96,0	0,150	12	1,80	43,2				
838,5	2,60	8	20,80	894,4	1,30	8	10,40	447,2	0,25	12	3,00	129,0				
302,2	1,30	8	10,40	322,4	—	—	—	—	0,125	12	1,50	46,5				
180,4	0,65	8	5,20	192,4	—	—	—	—	0,25	12	3,00	111,0				
314,8	0,265	8	2,12	337,0	—	—	—	—	0,0125	12	0,15	23,8				
58,5	0,54	9	4,86	58,3	1,67	10	16,70	200,4	0,50	12	6,00	72,0				
—	—	—	—	—	1,00	10	10,00	200,0	0,213	12	2,55	51,0				
18,0	0,012	8	0,096	19,2	0,02	10	0,2	40,0	0,025	12	0,30	60,0				
1712,4	—	—	—	1823,7	—	—	—	1307,6	—	—	—	720,1				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108				
1712	—	—	—	1823	—	—	—	1507	—	—	—	828,1				

Kolmanda perioodi plaan on tellimisplaan taimekasvatusele söötade tootmiseks järgmise lauda- ja karjatamisperioodi jaoks kuni uue lõikuse saamiseni. Selleks perioodiks söötade plaani koostades tuleb teada loomakasvatuse mahtu plaanitaval aastal ja selgesti ette näha selle arengu perspektiive järgmisel aastal.

Järelikult koostatakse kolhoosis kaks söödabilanssi: üks majandis olevate söötade ärakasutamiseks ja nendega plaanitud karja varustamiseks jooksva aastal, teine — tellimisplaan põllundusele eeloleval aastal söötade tootmiseks, mis lähevad karja varustamiseks mitte eelseisval, vaid järgmisel aastal. Kolhoosi söödaressursside üldsuurus selgitatakse lähtudes kultuuride all oleva külvipinna suuruselt ja nende saagist.

Kui kultuuride all olev külvipind ei kata sööda kogutarvidust, võetakse arvesse abinõud söödabaasi laiendamiseks. Need abinõud peavad kindlustama söodatootmise edasise tugevdamise, söodakultuuride pindalade laiendamise, viljasaagi tõstmise, heinamaade ja karjamaade parandamise, heinategemise õigeaegse ja korraliku teostamise, söötade sileerimise, mitmesuguste söödaväärtusega jäätmete täieliku ärakasutamise.

Näitlikus söötade tarviduse arvestuses kujuneksid söödakultuuride pinnad taimekasvatuses järgmiselt:

Abitabel 21

Söödakultuuride nimetus	Söötade tarvidus 1950. a. saagist kuni 1951. a. saagini	Külvipinnad			Puudujääk, ts	Ülejääk, ts
		ha	Saak ha kohta, ts	Kogusaak, ts		
Söödajuurvili	1825	7,5	250	1875	—	52
Silokultuurid	1712	8,6	200	1720	—	8
Kartul	1507	5,0	160	1512	—	5
Metsahein	4511	150	12	1800	—	—
Põldhein		50	35	1750	961	—
Suviviljapõhk	1406	60	24	1440	—	34
Tera- ja kaunvili	828	45	16	720	108	—
Haljassööt:						
karjamaa	6820	50	60	3000	—	—
põldhein		4	160	640	—	—
metsaheina ädal		30	35	1050	—	—
põldheina ädal		20	70	1400	—	—
Külvata segavilja:						
a) haljassööda katteks	—	4,2	175	730	—	—
b) heinte katteks	—	24	40	961	—	—

Tera- ja kaunvilja puudujääk tuleks katta piimaplaani ületamisel vastukaubana saadud jõusööda arvel, kõik teised söödad aga katta vastava külvipinna plaanimisega kolhoosi põllunduses. Kore-sööda varumise plaanis peab tingimata arvestama ka söötade tarvi-dust kolhoosnike loomadele.

III. ABIETTEVÕTTED JA KODUTOONDUS.

Abiharude ja -töonduste arendamine kolhoosides annab võima-luse tööjõudu kogu aasta jooksul paremini ära kasutada, tõstab kolhoosi tulusid, suurendab saaduste ja raha hulka, mis kolhoosni-kud saavad kolhoosist.

Kui abiettevtöte plaanimine ületab aastaplaani piirid, tuleb aastaplaanis ette näha abinõud, millised on vajalikud plaanitaval aastal tarvitusele võtta.

Kui olukord lubab, peab tootmisplaan ette nägema juba olemas-olevate abiharude ja -ettevtöte suurendamise ning uute organi-seerimise.

Seejuures tuleb lähtuda kolhoosis tööjõu ressursside ärakasuta-mise võimalusest, ilma, et sellest tekiks kahju põhitootmisele.

Abiettevtöte komisjonil tuleb:

1. Läbi vaadata ja täpsustada töönormid ja tööhinded normi-päevades ning esitada üldkoosolekule kinnitamiseks.

Siia kuuluvad kõik töönormid ja -hinded normipäevades, mis on seoses sepikoja, veski, puutöökoja, tellisetehase jne. töödega.

Töönormide ja tööhinnete läbivaatamisel tuleb aluseks võtta Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 668, 16. juulist 1948. a. — „Abinõudest töö organiseerimise, tööjõudluse tõstmise ja töötasu maksmise korra parandamiseks ENSV kolhoosides“, ning lisada töönormid, mida viimases ei ole, kuid mis on tegelikult tööde teos-tamiseks vajalikud.

Töönormide täpsustamisel tuleb tingimata arvestada möödunud aasta kogemustega.

2. Kindlaks teha abiettevtöte tööplaan jooksvaks aastaks. Kui-võrd abiettevtötte teenindavad kolhoosi põhilisi tootmisharusid, tuleb tööplaan koostamisel kaasa tõmmata põllutööbrigaadi briga-diir, karjafarmi juhataja, kes omakorda annavad tellimisi abiette-võtetele jooksvaks aastaks. Tööplaanid kolhoosides koostatakse iga abiettevtötte kohta eraldi, milles määratakse töömaht, täitmise täht-ajad, materjalide vajadus, rahalised kulutused ning normipäevade arv.

Seda on soovitatav teha järgmise tabeli kujul:

Inventari ehk töö- riista ni- metus	On olemas kolhoosis	Remontida		Teha nüed		Arvestada normipäevi	Osta materjale	Hulk või kaal	Maksumus rublades	Sellest jagamata fondi arvel
		Hulk	Täht- aeg	Hulk	Täht- aeg					

1. põllutööbrigaad.

Adrad . . .	6	6	15. III	—	—	9,50	adraterad	6 tk.	12	60
Vankrid . . .	10	7	1. IV	1	IV	14	rauda, terast	75 kg	60	

2. põllutööbrigaad.

Adrad . . .	7	7	15. III	—	—	10,5	adraterad	7 tk.	14
Reed . . .	10	3	1. X	3	1. XII	14,25	rauda	50 kg	25

Veisefarm.

Vankrid . . .	3	1	1. IV	—	—	3,5	—			
Lüpsikud ja panged . . .	26	16	1. VII	—	—	2,2	tina	0,5 kg	25	

Töötajate koosseis: Sepikoja juhataja (vanem sepp); sepad (vastavalt töomahule).

Soovitatud tabelit võib kasutada tööplaani koostamisel ka puu-
töökojale ja sadulsepatööde jaoks. Tööplaani koostamisel tuleb tingimata arvestada kolhoosis olemasolevate materjalidega, mida võib remonttööl kasutada. See hoiab tunduvalt kokku rahalisi kulutusi.

Kolhoosis olevate veskite tööplaani võiks soovitada koostada järgneva tabeli kujul:

Abitabel 23

Tööde nimetus	Töömaht tsent- nerites	Sellest kvartalites				Materjalide ja toor- ainete ni- metus, mida kulutatakse tööks	Kaal või hulk	Maksumus rub- lades	Saada sissetulekut		Arvestada nor- mipäevi
		I	II	III	IV				natuur- mativili	rahas	
Jahvatada lihtjahu . . .	2500	400	500	800	800	küte, õlid					
Jahvatada loomadele	3400	900	800	900	800	elektrood					
Jahvatada tangu . . . jne.	250	60	60	800	50	tagavaraosade jooksvaks remondiks jne.					

Töötajate koosseis: Veski juhataja (vanem mölder), möldrid (vastavalt töömahule), masinistid.

Veski tööplaani tabelit võib kasutada ka tellisetehase, saeveski ja elektriijaama tööde planimiseks, samuti ka viljakuivatite töö planimiseks sügisel viljakuivatamise perioodil.

Juhul, kui kolhoosi töökojad teevad tööd väljapoole kolhoosi, on tarvis nende tööde jaoks koostada eri plaan järgmise vormi järgi:

Abitabel 24

Tööde nimetus	Töömaht	Töö lõpetamise tähtajad	Arvestada normipäevi	Saada rahalist sissetulekut rbl.	Kulutada materjale	Maksumus rahas, rbl.
Sepikoda.						
Remontida atru	6 tk.	1. IV	9	90	süsi	50
Rautada vankreid	3	1. V	42	900	raud, teras	180
jne.						

Kolhoosi hoonete jooksva remondi plaan tuleb koostada üheaegselt aasta-tootmisplaaniga. Selleks on tarvis asjatundlike kolhoosnikute poolt kindlaks teha jooksva remondi maht, materjalide vajadus, rahalised kulud ja normipäevade kulutamise plaan.

Selleks võib kasutada järgmist tabeli vormi:

Abitabel 25

Remontimisele kuuluva hoone nimetus	Remondi kirjeldus	Remondi maht	Arvestada normipäevi	Remondiks vajalik materjal	Hulk	Maksumus rublades	Töö lõpetamise tähtajad
Laut nr. 1	Põranda parandamine	10 m ²	8,5	lauad	0,5 m ³	210	
	Uste parandamine	3 tk.	1,75	naelad	1,5 kg	6	
Tall nr. 1	Põrandad, sõimed jne.	20 hobusele	6,5	lauad	0,1 m ³	42	
				lauad	0,5 m ³	84	
Viljakuivat	Parandada ahi jne.	—	15	telliskive	1000 tk.	210	

Töötajate koosseis: Vastavalt töömahule = puutöölised ja müüritöölised ning materjalide vedajad.

Ehitamise ja kapitaalremondi plaan.

Ehitustegevuse plaan võib koosneda kolmest osast:

- 1) vanade objektide ehituse lõpuleviimine,
- 2) uute objektide ehitamine,
- 3) hoonete kapitaalremont.

Ehitustegevuse plaani välja töötades määratakse kindlaks ehitusmaterjalide vajadus, nende varumise kord ja koht. Sellejuures tuleb lähtuda kohalike ehitusmaterjalide ärakasutamisest. Ühtlasi arvutatakse välja ehituseks vajalike rahaliste vahendite tarvidus ja määratakse finantseerimise allikad. Ehitusmaterjalide ja tööjõu tarvidus, samuti ka rahalised kulud arvestatakse tüüp-projektide järgi vastavalt kohalikele tingimustele. Eelarve koostatakse iga objekti kohta eraldi.

Ehitustegevus kolhoosides toimub kõigepealt jagamatu fondi summade arvel. Võttes arvesse, et samast fondist kulutatakse summasid ka masinate, karja ja teiste tootmisvahendite ostuks, tuleb väga hoolikalt välja arvutada kõik kulud kapitaalvahetusteks ja õigesti ette näha summa, mida võib eraldada ehitustegevuseks.

Ehitustööd tuleb teostada artelli liikmete jõul. Ainult äärmisel juhul, kui kolhoosil ei ole oma ehitustöölisi, on lubatav võtta neid ajutiseks väljastpoolt.

Ehitamise ja kapitaalremondi plaanimiseks võib kasutada järgmist abitabelit:

Abitabel 26

Ehituse nimetus	Töö ise-loom	Töömaht, m ²	Töö tähtaeg		Arvestada normi. päevi	Materjalide nimetus	Hulk	Maksumus, rbl.		Rahaliste kulude allikad	
			algus	lõpp				Materjalid	Väljastpoolt paigutatud tööliste	Jagamatu fond	Panga-laen
Laut nr. 2	uus katuse	300	1. VIII	76	naelad . . .	30 kg	180	—	180	—	
	uus lagi jne.	200	1. X	60	katuse pilpad . . .	50 m ²	3000	—	—	3000	
Sigala	uus põrand	100	1. V	300	lauad . . .	5 m ³	1500	—	1500	—	
					naelad . . .	10 kg	60	—	60	—	
Kolhoosi kontor	uued ahjud	3	IX	—	tellised . . .	4000 tk.	1200	300	1500	—	

TEINE OSA.

KOLHOOSI TOOTMISPLAANI KOOSTAMINE.

Tootmisplaani ja tootmisülesannete koostamisega tuleb alustada kolhoosis jooksva aasta riikliku plaanilise ülesande saamise päevast.

Riikliku plaanilise ülesande annab kolhoosile maakonna (rajooni) täitevkomitee iga planeeritava aasta kohta.

Vastavalt põllumajanduse arendamise riiklikule plaanile ja kolhoosi aktiivi poolt ettevalmistustööde osas väljatöötatud põhilistele tootmisnäitajatele (nagu seda on töonormide ja tööhinnete väljatöötamine, kultuuride paigutus külviks, põhiliste tööde teostamise tähtajad, MTJ-i traktoripargi tööplan, normipäevade kulu arvestus, produktiivloomakasvatuse arendamine, agrotehnilised abinõud viljakuse tõstmiseks ja saagid üksikutel põldudel ja lülides) koostatakse kolhoosi aasta-tootmisplan.

Tootmisplaani koostamisel tuleb osutada tõsist tähelepanu õigetele tabelitesse sissekannetele ja tootmisülesannete viimisele brigaadideni, lülideni ja farmideni.

Aasta-tootmisplaani ja tootmisülesannete koostamise selgitamiseks toome tootmisplaani ja tootmisülesannete tabelid ning sissekannete tegemiseks kasutame näitlikke põhilisi tootmisnäitajaid, mida antakse kolhoosidele riikliku plaaniga.

Märgime, et meie raamatu esimeses osas („Ettevalmistustööd kolhoosi tootmisplaani koostamiseks“) toodud arvud abitabelites ei ole seoses arvudega, mida kasutame tootmisplaani ja tootmisülesannete tabelite näitlikuks sissekannete tegemiseks.

Meie ei sidunud neid arvusid põhjusel, et siis oleks pidanud tooma abitabelites kogu ettevalmistustööde arvutluse, see aga oleks nõudnud palju ruumi ja oleks raskendanud tabelite vormides arusaamist sellest, mida soovitame abimaterjalina tootmisplaani koostamisel.

TOOTMISE NAITAJAD.
1. Põllu- ja heinakultuurid.

Kultuuride nimetus	Pindala (ha)		Saak 1 ha-lt (tsentnerites)	
	kokku	sellest seemnepõlde	kogu pindalalt	seemnepõllult
Kevadkülvid:				
Suvinisu	26	5	13	15
Kaer	30	5	15	16
Oder	15	3	13	15
Segavili	40	—	15	—
Hernes	6	1	15	15
Vikk seemneks	6	1	18	18
Lina: a) kiud	5	—	2	—
b) seeme	2	2	2	2
Suhkrupeet	2	—	200	—
Kartul	15	4	185	200
Köögivilid	5	—	153	—
Sellest: kapsas	1,5	—	200	—
peet	1,0	—	130	—
porgand	1,0	—	150	—
kaalikas	1,0	—	150	—
sibul	0,5	—	70	—
Vikikaer heinaks ja haljassöödaks	30	—	50/150	—
Söödajuurvili	3,0	—	160	—
Silokultuurid	3,0	—	110	—
Kokku kevadkülve	188			
Külvid haljasväetiseks	5			
Põldheina külvi:				
a) ristik	30	—	—	—
b) timut	30	—	—	—
Sellest kattevilja alla	30	—	—	—
Koristustööd:				
a) talirukis	30	5	15	16
b) talinisu	20	4	13	16
Põldhein seemneks:				
a) ristik	5	5	—	2,5
b) timut	1	1	—	2,0
Mitmeaastane põldhein heinaks:				
1. niitmise	10	—	30	—
2. niitmise	20	—	35	—
Looduslikud heinamaad	200		17,50	
Külvata talivilja:				
a) rukis	30	—	—	—
b) nisu	20	—	—	—
Harida uudismaad:				
a) põlluks	11,0	—	—	—
b) heinamaaks	5,0	—	—	—
c) karjamaaks	10	—	—	—

II. Agrotehnilised tööd.

Kultuuride nimetus	Pindala (ha)		Saak 1 ha-lt (tsentnerites)	
	kokku	sellest seemne-põlde	kogu pind-alalt	seemne-põllult
Harida musta kesa . . .		50 ha		
Teha sügiskünte . . .		80 "		
Varuda laudasõnnikut .		1403 tonni		
„ puutihka . . .		30 "		
„ turvast . . .		500 "		
„ lupja . . .		100 "		
„ superfosfaati . . .		35,3 "		
„ kaalisoola . . .		19,3 "		
„ lämmastikku . . .		10,4 "		
„ virtsa . . .		163 "		
Jaroviseerida kartuleid		7 "		
Puhastada ja sorteerida seemet		32,7 "		

III. Kõogiviljaseemne kasvatamine.

Välja istutada seemneistikuid:

kapsaid	300 tk., sellest varuda seemet	0,02 ts
peete	500 „ —,—	0,08 „
porgandeid	200 „ —,—	0,16 „
kaalikaid	200 „ —,—	0,04 „
naereid	100 „ —,—	0,04 „

Säilitada seemneistikuid järgmis.ks aastaks: kapsaid 300 tk., kaalikaid 400 tk., peete 500 tk., porgandeid 500 tk., naereid 200 tk. Kasutada 100 lava-akent istikute kasvatamiseks.

IV. Puuvilja- ja marjaaiad.

Saagi arvestus:

On olemas istandusi: viljapuid 1,5 ha, sellest viljakandvaid 0,5 ha, saak 1 ha-lt 150 tsentnerit; marjakultuure 1,0 ha, sellest viljakandvaid 0,5 ha, saak 1 ha-lt 100 tsentnerit.

Istutada juurde:

- viljapuid 1 ha pindalale,
- marjakultuure 0,5 ha pindalale.

V. Sordikülvide plaan.

Külvata suvinisu „Diamant“	21 ha pindalale
„ kaera „Jõgeva Agu“	10 —,—
„ otra „Abedi Maja“	5 —,—
„ talirukist „Sangaste“	30 —,—
„ talinisu „Kuusiku“	20 —,—
„ kartulit „Kalev“	4 —,—

VI. Loomapidamine.

Loomade arv 1950. a. lõpuks.

Hobuseid — kokku	59
Neist:	
Sugutäkid	1
Märad	15
Tööhobused	18
Noorhobused	25
Veiseid — kokku	136
Neist:	
Sugupullid	2
Lehmad	56
Tiined mullikad	16
Noorveised	62
Sigu — kokku	41
Neist:	
Sugukuldid	1
Suguemised üle 9 kuu vanad	10
Põrssad, sündinud 1950. aastal	50
Lambaid — kokku	40
Neist:	
Sugujäärad	3
Uted üle 1 aasta vanad	28
Talled, sündinud 1950. aastal	31
Kodulinde — kokku	600
Neist: kanad	600

VII. Nuumamise plaan.

Sigu	10
Veiseid	20
Lambaid	11
Kukkesid ja praak-kanu	100

VIII. Paarituste plaan.

Märad	12
Lehmad ja mullikad	72
Sead	10

IX. Tõuloomade juurdeostmine.

Pullid	1
Kuldid	1
Jäärad	1

X. Loomapidamise toodang.

Piimatoodang ühe aastalehma kohta aastas	2000 l
Villatoodang ühelt aasta algul olevalt lambalt	2,5 kg
Munatoodang ühelt munejalt kanalt aastas	80 tk.

XI. Loomasööta de varumine.

Varuda koresööta kokku	ts
Sellest: a) heina	„
b) söödapõhku	„
c) kartuleid	„
d) valmistada silo	„
e) jõusööta	„

Vastavalt toodud näitlikule plaanilisele tootmisülesandele koostame kolhoosi tootmisplaani.

KULVIPINNAD JA SAAGID.

Tootmisplaani esimene tabel määrab kindlaks külvipinnad kultuuride järgi, seemnepõldude külvipinna, saagi ühelt hektaarilt ja kogusaagi nii kogu pindalalt kui ka seemnepõldudelt eraldi. Seemnepõldude alla eraldatakse tavaliselt parimad maad, järelikult ka saak nendelt plaanitakse 15—20% kõrgem kui muudelt põldudelt.

Tootmisplaani esimese tabeli koostamisel on kolhoosi juhatusel juba selge pilt selle kohta, kus, millisel pindal ja millistel eelviljadel paiknevad põllumajanduslikud kultuurid järgneval aastal. Seega avaneb võimalus viia külvipindade ja saakide plaan brigadideni ja lülideni. Kui kolhoosis on enam kui üks põllutööbrigaad, siis ei tohi brigaadile antav plaan ületada keskmist kolhoosi saagiplaani.

Oletame, et kolhoosis on 2 põllutööbrigaadi. Kui mingi kultuuri saagiplaani kolhoosis on 17 ts ühelt hektaarilt, siis mõlema brigaadi keskmine saagiplaani peab samuti olema 17 ts hektaarilt. Sama on kehtiv ka lülide kohta. Tootmisplaani esimeses tabelis määratakse kindlaks kogusaagid mitte ainult teravilja-, kartuli-, juurvilja- ja söödakultuuride, vaid ka koresööda alal, mis seob loomakasvatust põllundusega. Toome tootmisplaani esimese tabeli näitliku täitmise.

Tootmisplaan tabel 1

Kultuuride nimetused	Pindala (ha)		Saada saaki (tsentnerit)			
	kokku	sellest seemne- põlde	kogu pindalalt		sellest seemne- põldudelt	
			1 ha-lt	kokku	1 ha-lt	kokku
Kevadkülvid:						
Suvinisu	26	5	13	338	15	75
Kaer	30	5	15	450	16	80
Oder	15	3	13	195	15	45
Segavili	40	—	15	600	—	—
Tatar						
Hernes						
Uba						
Vikk seemneks	6	1	18	108	18	18
Kokku suvitera- ja kaunvilju	123	15	14,5	1781	—	233
Lina: a) kiud	5	—	2/2	10/10	—	—
b) seeme	2	2	2	4	2	4
Kanep						
Suhkrupeet	2	—	200	400	—	—
Tubakas						
Kartul	15	4	185	2815	200	800
Köögivili	5	—	160	800	—	—
Vikikaer heinaks ja halbassöödaks	30	—	50	1500	—	—
Söödajuurvili	3	—	160	480	—	—
Silokultuurid	3	—	110	330	—	—
Katteviljata heina- seemne külvid						
Kokku kevadkülve	188	21,0	—	—	—	—
Sellest külvata ke- sale						
Peale selle külvid haljasväetiseks	5	—	—	—	—	—
Põldheinakülv katte- vilja alla:						
Ristik	30	5	×	×	×	×
	30	1	×	×	×	×
Külvid eelmistest aastatest:						
a) talirukis	30	5	15	450	16	80
b) talinisu	20	4	13	300	16	64
Mitmeaastane põld- hein seemneks:						
a) ristik	5	5	2,5	12,5	2,5	12,5
b) timut	1	1	2	2	2	2

Kultuuride nimetused	Pindala (ha)		Saada saaki (tsentnerit)			
	kokku	sellest seemnepõlde	kogu pindalalt		sellest seemnepõldudel	
			1 ha-lt	kokku	1 ha-lt	kokku
Mitmeaastane põldhein heinaks:						
a) ristik, 1. niitmine	10	×	30	300	×	×
ristik, 2. niitmine (ädal)	—	×	—	—	×	×
b) timut 1. niitmine	20	×	35	700	×	×
„ 2. niitmine (ädal)		×			×	×
Looduslikud heinamaad:						
Luhaheinamaad:						
1. niitmine	50	×	20	1000	×	×
2. niitmine		×			×	×
Muud looduslikud heinamaad	150	×	10	1500	×	×
Kultuurheinamaad:						
1. niitmine		×			×	×
2. niitmine		×			×	×
Külvata järgmise aasta lõikuseks:						
talirukist	30	5	×	×	×	×
talinisu	20	4	×	×	×	×
Koguda põhku ja aganaid:						
talivilja	50	×	30	1500	×	×
suvivilja	123	×	21	2583	×	×

Harida põlluks 11 ha, sellest võsastiku arvel — ha, söödi arvel 11,0 ha.
 „ heinamaaks 5 ha, sellest võsastiku arvel 5 ha, söödi arvel — ha,
 „ karjamaaks 10 ha, sellest võsastiku arvel 10 ha, söödi arvel — ha.
 Teostada maade kuivendamist 5 ha.

KULVIDE PAIGUTUS KULVIKORRA PÕLDEDEL JA BRIGAADI MAATÜKKIDEL.

Olulist tähtsust omab plaani läbitöötamine kultuuride paigutamise alal külvikorraväljadel ja brigaadide maatükkidel (tootmisplaani tabel nr. 4). Kultuuride paigutus külvikorraväljadel peab olema kooskõlas kultuuride paigutamisega brigaadide maatükkidel, kuna ainult sel juhul on kindlustatud töö õige organiseerimine ja maade ebaotstarbekohase kasutamise likvideerimine kolhoosis.

Kultuuride nimetused	Külvipindala (ha)								
	Kolhoosi riiklik plaan (ha)	1. brigaad			2. brigaad				
		Brigaadi plaan (ha)	Lülide plaanid			Brigaadi plaan (ha)	Lülide plaanid		
			I	II	III		I	II	III
Suvinisu	26	14	12	—	2	12	12	—	—
Kaer	30	15	—	15	—	15	—	15	—
Oder	15	10	10	—	—	5	—	—	—
Segavili	40	20	—	—	—	20	—	—	—
Hernes	6	3	—	—	3	3	—	3	—
Vikk	6	3	—	—	3	3	—	—	—
Kokku suvitera- ja kaunvilja	123	65	22	15	8	58	12	18	—
Lina — kiud	5	3	—	—	—	2	—	—	—
Lina — seeme	2	1	—	—	—	1	—	—	—
Kartul	15	9	3	3	3	6	3	3	—
Vikikaer heinaks	30	15	—	—	—	15	—	—	—
Kokku kevadkülv	188	28	—	—	—	—	—	—	—
Külv haljasväetiseks	5	—	—	—	—	5	—	—	—
Ristikülv	30	15	—	—	—	15	—	—	—
Timuti külv	30	15	—	—	—	15	—	—	—
Talirukki koristamine	30	15	—	15	—	15	—	—	—
Talinisu koristamine	20	10	—	—	10	10	10	—	—
Mitmeaastane põldhein seemneks:									
ristik	5,0	3,0	—	—	—	2,0	—	—	—
timut	1,0	—	—	—	—	1,0	—	—	—
Mitmeaastane põldhein heinaks:									
ristik — 1. niitmine	10,0	10,0	—	—	—	—	—	—	—
ristik — 2. niitmine	20,0	5,0	—	—	—	15,0	—	—	—
Looduslikud heinamaad:									
Luhaheinamaad	50,0	20,0	—	—	—	30,0	—	—	—
Muud looduslikud heinamaad	150,0	80,0	—	—	—	70,0	—	—	—
Külvata järgmise aasta saagiks:									
rukist	30,0	20,0	—	—	—	10,0	—	—	—
nisu	20,0	5,0	—	—	—	15,0	—	—	—
Köögivili	5,0	—	—	—	—	5,0	—	—	5,0
Subkrüpeet	2,0	—	—	—	—	2,0	—	—	2,0
Söödajuurvili	3,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Silokultuurid	3,0	3,0	—	—	—	—	—	—	—

Kinnistatakse

Saada saaki 1 ha-lt (tsentnerit)								
Kolhoosi riiklik plaan (ha)	1. brigaad				2. brigaad			
	Brigaadi plaan (ha)	Lülide plaanid			Brigaadi plaan (ha)	Lülide plaanid		
		I	II	III		I	II	III
13	14	14	—	14	11	11	—	—
15	16	—	16	—	14	—	14	16
13	13	13	—	—	13	—	—	—
15	14	—	—	—	16	—	—	—
15	15	—	—	15	15	—	15	—
18	18	—	—	18	18	—	—	—
2/2	2/2	—	—	—	2/2	—	—	—
2/2	2/2	—	—	—	2/2	—	—	—
185	185	185	185	185	185	185	185	—
50	50	—	—	—	50	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	14	—	14	—	16	—	16	—
13	12	—	—	12	14	14	—	—
2,5	2,5	—	—	—	2,5	—	—	—
2,0	—	—	—	—	2,0	—	—	—
30,0	30,0	—	—	—	—	—	—	—
35,0	35,0	—	—	—	35,0	—	—	—
20,0	20,0	—	—	—	20,0	—	—	—
10,0	10,0	—	—	—	10,0	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
160,0	—	—	—	—	160,0	—	—	160,0
200,0	—	—	—	—	200,0	—	—	200,0
loomakasvatustfarmidele								
110,0	110,0	—	—	—	—	—	—	—

3. Ulesanne brigaadile külvi, koristuse ja viljakuse kohta.

Brigaadi tootmisülesande tabel 3.

1. brigaad.

Kultuuride nimetused	Pindala (ha)	Viljakuse plaan (tsentnerit)		Põllu nr. või põlluosa nimetus	Põlluosa iseloomustus	
		1 ha-lt	kokku		Eelvili	Teostatud sügis-küüdi (ha)
Suvinisu	14	14			Täita vastavalt ettevalmistamise osas toodud tabel nr. 1 alusel	
Sellest seemnepõld	5,0	15				
Kaer	15	16				
Oder	10	13				
Sellest seemnepõld	3,0	15				
Vikk seemneks	3,0	18				
Segavili	20	14				
Hernes	3,0	15				
Sellest seemnepõld	1,0	15				
Lina — kiud	3,0	2/2				
Lina — seeme	1,0	2/2				
Kartul	9,0	185				
Sellest seemnepõld	2,0	200				
Vikk noorheinaks	15,0	50				
Ristikülv	15	—				
Timuti külv	15	—				
Talirukki koristamine	15	14				
Taliniisu koristamine	10	12				
Ristikhein seemneks	3,0	2,5				
Ristikhein heinaks:						
1. niitmine	10	30				
2. niitmine	5	35				
Luhaheinamaad	20	20				
Muud heinamaad	80	10				
Külvata rukist	20	—				
Külvata nisu	5,0	—				
Silokultuurid	3,0	110				

Kultuuride paigutamine viiakse läbi neis kolhoosides, kus külvikorrad ei ole veel sisse seatud, vastavalt maakonna põllumajandusosakonna peagronoomi poolt kinnitatud õigele külvikorrale ülemineku plaanile ja neis kolhoosides, kus külvikorrad on juba olemas, vastavalt kultuuride järjestusele.

Tootmisplaani neljanda tabeli („Külvide paigutus külvikorra põldudel ja brigaadi maatükkidel“) koostamine on seotud tootmisplaani esimese tabeliga ja kogu töö eelviljade määramiseks — kül-

4. Ülesanded lülidele külvi, koristuse ja viljakuse kohta.

Brigaadi tootmisülesande tabel 4.

1. brigaad.

Lülivanema perekonna-, ees- ja isanimi	Kultuuride nimetused	Pindala (ha)	Viljakuse plaan (tsentnerit)		Põllu nr. või põlluosa nimetus	Põlluosa iseloomustus	
			1 ha-lt	kokku		Eelvili	Teostatud sügisküüdi (ha)
I lüli Tamm, Jaan	Suvinisu . .	12	14	168	Täita vastavalt ettevalmistamise osas toodud tabeli nr. 1 alusel		
	Sellest seemnepõld	5	15	75,0			
	Oder . . .	10	13	130,0			
	Kartul . .	3	185	555,0			
	Sellest seemnepõld	2	200	400			
II lüli jne.							

vide paigutus põldudel, saagid, külvide kinnistamine brigaadidele ja lülidele — võib toimuda koos esimese tabeli koostamisega.

Et saada selget ülevaadet eelviljadest, väetise vajadusest ja maatükkide iseloomustusest külvide paigutamisel, tuleb kasutada ettevalmistusosa toodud abitabelist nr. 1.

Agronoom kui eriteadlane ja sotsialistliku põllumajanduse tootmise organiseerija peab püüdma paigutada põllumajanduslikke kultuure võimalikult kompaktselt ühtsetesse massiividesse, kusjuures paigutamine ei tohi põhjustada saakide vähenemist. Kultuuride kinnistamisel brigaadidele ja brigaadides lülidele soovitame kasutada järgmist tabelit (tabel 27, lk. 66 ja 67).

Vastavalt kultuuride kinnistamise tabelile koostame brigaadide aasta-tootmisülesande tabelid nr-id 3 ja 4 järgmiselt. Aasta-tootmisülesandes brigaadile ja lülile meie tabelite nr-id 1 ja 2 kohta näitlikku täitmist ei too ja need tuleb täita vastavalt juhendile, mis on antud käesoleva raamatu esimeses osas.

Brigaadi tootmisülesande tabel nr. 4 alusel tuleb koostada lüli aasta-tootmisülesande tabel nr. 3.

3. Külvata, istutada ja saada saaki.

Lüli tootmisülesande tabel 3.

Kultuuride nimetused	Põllu nr. või põlluosa nimetus	Pindala (ha)	Viljakuse plaan (tsentnerit)	
			1 ha-lt	kokku
Suvinisu		12	14	168
Sellest seemnepõld . . .		5	15	75
Oder		10	15	150
Kartul		3	185	555
Sellest seemnepõld . . .		2	200	400

SORDIKULVIDE PLAAN JA SEEMNE ETTEVALMISTAMINE KULVIKS.

Saagi tõstmise abinõude hulgas omab erilist kohta põhiliste kultuuride ja ennekõike suvinisu, kaera, odra ja kartuli sordikülvidele üleminek, kinni pidades seejuures sortide rajoneerimisest. Sordikülvide plaanis (tootmisplaani tabel 2) näidatakse, milliste sortidega teostatakse üksikute kultuuride külvid. Selle tabeli koosta-

Tootmisplaani tabel 2 (tsentnerites).

Kultuuride nimetused (sordikülvidel näidata sordi nimetus)	Külvi-pindala (ha)	Külvi-norm ühele ha-te	Seemne kogutarvidus
Suvinisu „Diamant“	21	2	42,0
Kaer „Jõgeva“	10	2,2	22,0
Oder „Abedi-Maja“	5	2,0	10,0
Talirukis „Sangaste“	30	2,0	60,0
Talinisu	20	2,0	40,0
Kartul	10	22	220,0

Puhastada ja sorteerida seemet:

Teraviljatriööridel 258 ts
Kaunviljasorteerijal 199 ts

Jaroviseerida:

Kartuleid 70,0 ts

Puhtida seemet:

Kaer, oder märgpuhistega 96 ts
Rukis, nisu kuivpuhistega 152 ts

Vahetada seemet parema sordiseemne vastu:

Kultuuride nimetused	Seemne kogutarvidus kolhoosis (ts)		1. brigaad						2. brigaad					
	1 ha-le	kokku	Seemnete vajadus	Sellest sordiseemet	Puhastada		Puhtida		Seemnete vajadus	Sellest sordiseemet	Puhastada		Puhtida	
					triööridel	„Triumfil“	märg-puhistega	kuiv-puhistega			triööridel	„Triumfil“	märg-puhistega	kuiv-puhistega
Suvinisu	2	52	28	28	28	—	—	28	24	14	24	—	—	24
Kaer	2,2	66	33	—	33	—	33	—	33	—	33	—	33	—
Oder	2,0	30	20	10	20	—	20	—	10	—	10	—	10	—
Segavili	2,2	88	44	—	—	44	—	—	44	—	—	44	—	—
Hernes	2,0	12	6	—	—	6	—	—	6	—	—	6	—	—
Vikk	2,0	12	6	—	—	6	—	—	6	—	—	6	—	—
Lina	1,2	8,4	4,8	—	—	4,8	—	—	3,6	—	—	3,6	—	—
Kartul	2,2	330	198	88	—	—	—	—	132	—	—	—	—	—
Söödajuurvili .	0,04	0,12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silokultuurid	2,2	6,6	6,6	—	—	6,6	—	—	—	—	—	—	—	—
Ristik	0,14	4,2	2,1	—	—	2,1	—	—	2,1	—	—	2,1	—	—
Timut	0,04	1,2	0,6	—	—	0,6	—	—	0,6	—	—	0,6	—	—
Talirukis	2,0	60	40	40	40	—	—	40	20	20	20	—	—	20
Talinisu	2,0	40	10	10	10	—	—	10	30	30	30	—	—	30
Suhkrupeet . . .	0,24	0,08	—	—	—	—	—	—	0,48	—	—	—	—	—

Jarviseerida 70 ts kartulit, sellest 1. brigaad 35 ts ja 2. brigaad 35 ts.

misel tuleb vastavalt külviplaanile kindlaks teha seemne kogutarvidus kultuuride järgi ja välja selgitada olemasolev seemnehulk kolhoosis, ning märkida seemne vahetamine parema sordiseemne vastu. Peale selle on tarvis kindlaks teha puhastamisele ja sorteerimisele kuuluva seemne hulk, määrata puhastamise ja sorteerimise kui ka seemne ümbervahetamise tähtajad ning organiseerida nende ürituste elluviimine. Lõpuks tuleb märkida, kui palju seemet kuulub puhtimisele, kuidas kavatsetakse puhtimist teostada ja kui palju vajatakse selleks kemikaale.

Selleks, et koostada brigaadide aasta-tootmisülesande tabelit nr. 5 („Seemnete ettevalmistamine“), peab eelnema seemnete vajaduse kindlaksmääramine brigaadidele.

Külvinormid määratakse kindlaks vastavalt seemne kvaliteedile ja külvitihedusele kooskõlas maakonna põllumajandusosakonna poolt soovitatud normidega. Seemnete vajaduse kindlaksmääramisel ja ettevalmistamisel soovitame kasutada abitabelit 28 (lk. 71).

Soovitatud abitabeli alusel tuleb koostada brigaadi aasta-tootmisülesande tabel nr. 5. Selles tabelis määratakse kindlaks abinõud seemnete puhastamiseks, sorteerimiseks, puhtimiseks, jaroviseerimiseks ja seemnete idanevuse tõstmiseks akadeemik Lössenko meetodi järele teostataval soojendamisel jne.

Brigaadi tootmisülesande tabel 5.

Puhastada ja sorteerida:		Puhtida:	
triööridel teravilja	131 ts	kuivpuhistega teravilja	78 ts
„Triumfil“ teravilja	103 ts	märgpuhistega teravilja	53 ts
..... ts ts
Jaroviseerida seemet:			
Kartuleid	35 ts ts
..... ts	Varuda kartulimugula tippe ts

KÖÖGIVILJANDUSE PLAAN.

Köögiviljanduse plaan sisaldab ülesandeid avamaal, kus tuuakse ära köögiviljakultuuride külvipinnad kultuuride ja sortide järgi, samuti projekteeritav saak hektaarilt ja kogupindalalt. Planeeritakse köögiviljaseemne, istikute ettevalmistus ja seemneistikute ettevalmistus ja seemneistikute säilitamine järgmiseks aastaks. Selle põllumajandusharu arendamise plaan tuleb kolhoosis hoolikalt ja üksikasjaliselt läbi töötada.

a) Avamaal.

Tootmisplaani tabel 3.

Liigi nimetus	Sordi nimetus	Külvata või välja istutada (ha)	Saada saaki (tsentnerilt)		Varuda 1948. a. külvideks								Säilitada seemne-istikuid järgmiseks aastaks (tk.)
			ühelt ha-lt	kogu pindalalt	seemet (kg)				istikuid (tk.)				
					kokku	Sellest			kokku	Sellest			
						omast majandist	hankida väljast-poolt	hankida väljast-poolt		omast majandist	hankida väljast-poolt		
Kapsas	—	1,5	200	300	0,6	—	0,6	60000	60000	—	300		
Peet	—	1,0	130	130	16,0	—	16,0	—	—	—	500		
Porgand	—	1,0	150	150	5,0	—	5,0	—	—	—	500		
Kaalikas	—	1,0	150	150	0,4	—	0,4	50000	50000	—	400		
Sibul	—	0,5	70	35	4,5	—	4,5	—	—	—	—		
Naeris	—	—	—	—	ts	—	ts	—	—	—	200		
Seemnekasvatuseks: (kaasa arvatud söödajuurviljad) tk.													
Kapsas	—	300	2,0	0,02									
Peet	—	500	7,0	0,08									
Porgand	—	200	5,0	0,16									
Kaalikas	—	200	1,5	0,04									
Naeris	—	100	2,5	0,06									

b) Katmikkultuurid.

Kasutada 100 lava-akent, sellest istikute kasvatamiseks 100 akent.

Liigid	Kasvatada istikuid (tk.)			Liigid	Saada saaki (kg)		
	ühe akna kohta	kokku	tähtajaks		ühe akna kohta	kokku	tähtajaks
Kapsas	400	20000	20. V	Redis			
Kaalikas	500	25000	20. V	Sibul			
Tomat							

Märkus. Ülejäänud istikud, tingituna vajadusest, tuleb kasvatada avamaal. Varuda küet kasvahoonetele: küttepuid kuupmeetrit; turvast tonni.

Köögiviljanduse plaan tuleb viia kolhoosi tootmisplaanist edasi brigaadi ja lüli aasta-tootmisülesandesse. Oletame, et köögivili on kinnistatud 2. brigaadile ja brigaadis III lülile.

Toome näitlikult 2. brigaadi tootmisülesande tabeli nr. 4 ja III lüli tootmisülesande tabeli nr. 3 täitmise köögiviljakasvatuse osas.

2. brigaad.

Ülesanded lülidele külvi, koristuse ja viljakuse kohta.

Brigaadi tootmisülesande tabel 4.

Lülivanema perekonna-, ees- ja isanimi	Kultuuride nimetused	Pindala (ha)	Viljakuse plaan (tsentnerit)		Põllu nr. või põlluosa nimetus	Põlluosa ise-loomustus	
			1 ha-lt	kokku		Eelvili	Teostatud sügiskünda (ha)
III lüli Mets. Alma	Kapsas	1,5	200	300			
	Peet	1,0	130	130			
	Porgand	1,0	150	150			
	Kaalikas	1,0	150	150			
	Sibul	0,5	70	35			
	Suhkrupeet	2	200	400			

Seemnekasvatus (istikutes).

Kapsas	300	—	0,02
Peet	500	—	0,18
Porgand	200	—	0,16
Kaalikas	200	—	0,04
Naeris	100	—	0,06

2. brigaadi III lüli.

Kylvata, istutada ja saada saaki.

Lüli tootmisülesande tabel 3.

Kultuuride nimetused	Põllu nr. või põlluosa nimetus	Pindala (ha)	Viljakuse plaan (tsentnerit)	
			1 ha-lt	kokku
Kapsas		1,5	200	300
Peet		1,0	130	130
Porgand		1,0	150	150
Kaalikas		1,0	150	150
Sibul		0,5	70	35
Suhkrupeet		2,0	200	400

Kultuuride nimetused	Põllu nr. või põlluosa nimetus	Pindala (ha)	Viljakuse plaan (tsentnerit)	
			1 ha-lt	kokku

Seemnekasvatuseks (seemneistikuid) tk.

Kapsas		300	—	0,02
Peet		500	—	0,18
Porgand		200	—	0,16
Kaalikas		200	—	0,04
Naeris		100	—	0,06

Säilitada seemneistikuid järgmiseks aastaks:

Kapsas		300 tk.	
Peet		500 „	
Porgand		500 „	
Kaalikas		400 „	
Naeris		200 „	

PUSIVISTANDUSTE PLAAN.

Püsivistanduste plaani koostamisel tuleb igas kolhoosis pöörata tähelepanu uue aia rajamise küsimusele ja selleks vajaliku istutusmaterjali hankimisele ja kasvatamisele. Plaanimisel tuleb aluseks võtta riiklik plaan. Püsivistandusi käsitlevas plaani osas nähakse ette kõik tööd olemasolevate ja uute istanduste rajamisel ning maa ettevalmistamisel järgmise aasta istutustööde läbiviimiseks, tootmisplaani tabeli osas nähakse ette ainult põhitööd, üksikasjaliselt tuuakse tööd aiandusbrigaadi tootmisülesande täitmiseks.

Tootmisplaani tabel 5.

Istanduste nimetused liikide järgi	On olemas istandusi (ha)		Saada saaki (tsentnerilt)		Istutada			Istutusmaterjali (tk.)			Ette valmistada pinda järgmisel aastal rajatavate istanduste jaoks (ha)
	kokku	sellest viljakandvaid	1 ha-lt	kokku	uus istandusi (ha)		Remondikorras (tk.)	Vajadus kokku	Omast majandist	Väljastpoolt	
					kevadel	sügisel					
Viljapuaaed	1,5	0,5	150	75	—	1,0	15	295	—	295	1,0
Marjaaed	1,0	0,5	26	13	—	0,5	25	1325	—	1325	1,0

Abinõud istanduste hooldamise alal.

Künda reavahed kevadel 1,5 ha, sügisel 1,0 ha, Teostada kastmist 0,5 ha pindalal, 1 kord.
 Ümber kaevata võraalused sõõrid ja ribad: Kevadete kultiveerimine 2,5 ha pindalal 2 korda.
 kevadel 1,0 ha, sügisel 0,5 ha.
 Võraaluste sõõride ja ribad kõplamine ha korda.

Selgituseks toome aiandusbrigaadi tootmisülesande tabeli nr. 3.

Ulesanne brigaadile püsivistanduste ja saagi alal.

Aiandusbrigaadi tootmisülesande tabel 3.

Kultuuride nimetused	Aia nr.	On olemas istandusi (ha)		On olemas puud või põõsaid tk.		Istutada remondi korras		Saada saaki (ts)	
		Kokku	Sellest viljakandvaid	Kokku	Sellest viljakandvaid	Pindala (ha)	Puid-põõsaid	1 ha-lt või puult	Kokku
Õunapuud . . .	1	0,5	—	140	—	0,5	5	—	—
Õunapuud . . .	2	0,5	—	140	—	0,5	10	—	—
Õunapuud . . .	3	0,5	0,5	140	140	—	—	150	75
Marjakultuurid:									
Punane sõstar . .	1	0,5	—	1310	—	0,5	25	—	—
Mustsõstar . . .	2	0,5	0,5	910	910	—	—	26	13

Ulesanne brigaadile püsivistanduste rajamise alal.

Aiandusbrigaadi tootmisülesande tabel 3-a.

Kultuuride nimetused	Aia nr.	Külvata või istutada					Külvamise või istutamise norm (tk., kg)	Vajalik istutusmaterjal		Ette valmistada pinda järgmise aasta külviks, istutamiseks
		Möötüühik	Kevadel	Sügisel	Kokku	Sellest riidade vahahele		Kokku	Sellest kevadel	
Õunapuud . . .	4	ha	—	1,0	1,0	—	280	280	—	1,0
Marjakultuurid:										
Mustsõstar . . .	4	ha	—	0,5	0,5	—	2600	1300	—	1,0

Märkus. Aiandusbrigaadi tootmisülesande ülejäänud tabeli vormid ühtivad põllutööbrigaadi aasta-tootmisülesandega ja täidetakse samadel alustel nagu viimane, kuid ainult aiandust puudutavas osas. Sissekannete tegemiseks kasutada tootmisplaani ettevalmistamise osas toodud abitabeleid nr-id

VÄETISE VARUMISE JA KASUTAMISE PLaAN.

Väetiste varumise ja kasutamise plaan (tabel 6) koostatakse iga kultuuri ja iga väetiseligi kohta. Seejuures peab olema kultuuride kohta tervikuna kindlaksmääratud väetiste varumise ja kasutamise plaan täpselt jaotatud ja ette nähtud üksikute brigaadide ja lülide tootmisülesannetes.

Tootmisplaani tabel 6.

Koguda väetisi:

Laudasõnnikut:	
a) kolhoosi ühislaudadest ja -tallidest	1178 tonni
b) kolhoosnikute loomadelt	225 „
Kokku	1403 tonni

Turvast	500 t
Tuhka	10 ts
Linnusõnnikut	1 ts
Komposti	500 t
Lupja	„ t
Virtsa	„ t

Mineraalväetiste soetamine:

Superfosfaati	325 ts
Fosforiiti	„
Kaalisoola	115 „
Kainiiti	„
„	„

Lämmastikväetisi:

a) ammooniumsulfaati	78 ts
b) „	„

Kasutada väetisi:

Kultuuride nimetused	Põldude nr-id või maatükkide nimetused	Laudasõnnik		Turvas		Kompost		Superfosfaat		Kaalisool		Lämmastik	
		Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)
Kartul		300	15	—	—	—	—	—	—	4,5	15	—	—
Köögivili		150	5	—	—	100	5	1,5	5	—	—	0,3	3
Suhkrupeet		40	2	—	—	—	—	0,6	2	—	—	0,2	2
Oder		—	—	—	—	—	—	4,5	15	—	—	—	—
Söödajuurvili		90	3	—	—	—	—	0,9	3	—	—	0,3	3
Suvinisu		—	—	—	—	—	—	6,0	20	2,0	20	2,0	20
Talirikis		—	—	—	—	—	—	6,0	30	3,0	30	3,0	30
Talinisu		—	—	—	—	—	—	4,0	20	2,0	20	2,0	20
Kesa		703	35	500	50	300	15	—	—	—	—	—	—
Põldhein		—	—	—	—	—	—	9,0	30	—	—	—	—
Puuvilja- ja marjaedadele		120	4	—	—	100	4	—	—	—	—	—	—
Kokku kolhoosis		1403	64	500	50	500	24	32,5	125	11,5	85	7,8	78

Kultuuride nimetused	1. brigaad								2. brigaad															
	Lauda- sõnnik		Tur- vas		Kom- post		Super- fosf.		Kaali- sool		Lämmas- tik- ammoons.		Lauda- sõnnik		Tur- vas		Kom- post		Super- fosf.		Kaali- sool		Läm- mastik- am- moons.	
	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)	Tonni	Väetada (ha)
Kartul	180	9	—	—	—	—	—	2,7	9	—	—	120	6	—	—	—	—	—	—	1,8	6	—	—	
Köögivilid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	5	—	—	100	5	1,5	5	—	—	0,3	3	
Suhkrupeet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	2	—	—	—	—	0,6	2	—	—	0,2	2	
Oder	—	—	—	—	—	—	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,5	5	—	—	—	—	
Suvinisu	—	—	—	—	—	—	3	10	1	10	1	10	—	—	—	—	—	3	10	1	10	1	10	
Talirukis	—	—	—	—	—	—	3	15	1,5	1,5	1,5	1,5	—	—	—	—	—	3	15	1,5	15	1,5	15	
Talinisu	—	—	—	—	—	—	2	10	1	10	1	10	—	—	—	—	—	2	10	1	10	1	10	
Kesa	300	15	250	25	300	15	—	—	—	—	—	400	20	250	25	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mitmeaastane põld- hein	—	—	—	—	—	—	4,5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,5	15	—	—	—	—	
Kokku:	480	24	250	25	300	15	15,5	60	6,2	44	5,5	35	710	33	250	25	100	5	16,1	62	5,3	41	4	40

Nimetatud tootmisplaani tabeli esimese osa („Väetise varumine“) sissekannete tegemiseks tuleb kasutada ettevalmistusosas abitabeleid 6 ja 7 ja teise osa („Kasutada väetisi“) täitmiseks abitabelit nr. 1.

Brigaadide ülesanne väetiste varumiseks määratakse kolhoosi tootmisplaani tabeli nr. 6 andmete alusel, lähtudes brigaadile määratud külvipindade suuruselt, nende paigutusest külvikorrapäldudel ning samuti brigaadi tootmisvõimalustest väetise varumise ja põlule väljaveo alal.

Selleks soovitame kasutada järgnevat abitabelit, kus on võimalik ära tuua, kui palju üks või teine brigaad peab varuma väetisi. Väetiste liigid, kogus, väetamisviisid ja tähtjad määratakse kindlaks iga kultuuri kohta, võttes arvesse väetatava pinna erinevusi.

Vastavalt toodud abitabelile koostamegi brigaadide tootmisülesande (tabel 6) ja viimase alusel lülide tootmisülesande (tabel 4). Näitena toome ainult ühe brigaadi ja ühe lüli.

Ülesanne väetiste varumiseks.

1. brigaad.

Brigaadi tootmisülesande tabel 6.

Väetiste liigid	Mõõtühik	Kokku brigaadis	Sellest lülides				
			I	II	III	IV	V
Laudasõnnik ühisloomadelt	t	380	40	40	40		
Laudasõnnik kolhoosnikute loomadelt	„	100	20	20	20		
Turvas	„	250	—	—	—		
Tuhk	ts	50	15	15	15		
Kompost	t	300					
Linnusõnnik	ts	5	5				

Väetada:

Kultuuride nimetused	Väetiste nimetused	Väetatav pind (ha)	Väetiste kogus (ts)	Väetamise aeg ja viis
Kartul	laudasõnnik	9	1800	kartuli maha-panemise ajal
	kaalisool	9	27	
	puutuhk	9	50	
Oder	superfosfaat	10	30	pealtväetisena
	„	10	30	
	kaalisool	10	30	
Suviniisu	laudasõnnik	10	10	pealtväetisena 2 korda
	lammastik	10	10	
	linnusõnnik	2	5	
Talirukis ja -nisu	superfosfaat	25	50	pealtväetisena 2 korda
	kaalisool	25	25	
	lammastik	25	25	
Kesa	laudasõnnik	15	3000	kesa kordamised
	turvas	25	2500	
	kompost	25	3000	
Mitmeaastane põldhein	superfosfaat	15	45	pealtväetisena

Laudasõnnikut: kolhoosi ühisloomadelt	40 t	
kolhoosnikute loomadelt	20 t	
Tuhka	15 ts, linnusõnnikut	5 ts
.....	ts,	ts
.....	ts,	ts

Väetada:

Kultuuride nimetused	Väetiste nimetused	Väetatav pind (ha)	Väetiste kogus (ts)	Väetamise aeg ning viis
Suvinisu	superfosfaat	10	30	pealväetisena 2 korda
	kaalisool	10	10	
	lämmastik	10	10	
	laudasõnnik	2	5	
Oder	superfosfaat	10	30	pealväetisena
	laudasõnnik	3	600	
Kartul	kaalisool	3	9	
	puutuhk	3	15	

MURKIDE JA KEMIKAALIDE SOETAMINE.

Uldises abinõude süsteemis kõrgete saakide saavutamiseks omab suurt osatähtsust plaanipäraselt ja õigesti organiseeritud võitlus taimekahjurite ja haiguste vastu. Taimekahjurid ja haigused on igaaastaste saagikadude põhjustajad.

Tootmisplaani tabel nr. 7 („Mürkide ja kemikaalide soetamine“) koostatakse vastavalt agrotehnilistele juhenditele iga kultuuri alal. Siin arvestatakse mürkide, kemikaalide, puhtimis- ja desinfitseerimisvahendite soetamisega.

Et taimekaitsetes omavad väga suurt tähtsust kahjureid ja haigusi ärahoidvad abinõud, siis tuleb vastavate abinõude kindlaksmääramisel selgitada koos agronoomidega, vastavalt kolhoosi tingimustele, kemikaalide vajadus.

Tootmisplaani tabel 7.

Vajatakse mürke ja kemikaale (loetleda, milliseid ja kui palju):

Märgpuhistega

1) formaliini 4,0 kg

2)

Kuivpuhistega

„Germisaan“ 16,0 kg

jne.

PÕHILISTE TÖÖDE TEOSTAMISE PLAAN.

Tootmisplaani 8-ndas tabelis („Põhiliste tööde teostamise plaan“) määratakse kindlaks tööde maht, tööde teostamise tähtajad ja tööpäevade arv, mis on vajalikud põhiliste tööde teostamiseks. Tööde teostamise tähtajad ja tööpäevade arv ühe või teise põhilise töö teostamiseks peavad vastama agrotehnilistele tähtaegadele ja mobiliseerima kolhoosnikuid riigikohustuste ennetähtaegseks täitmiseks. Kui plaanis nähakse ette varajaste kultuuride külvi teostamine mitte 7—8 päevaga, vaid 15—20 päevaga, puhaskesa künd mitte 8—10 päevaga, vaid 20—25 päevaga, rukkilõikus mitte 4—6 päevaga, vaid 12—15 päevaga, siis võib järeldada, et need tähtajad ei loo tingimusi suurte saakide saamiseks, ei kindlusta kadudeta koristust, vaid vastupidi — mõjuvad kahjustavalt saagile.

Põhiliste tööde teostamise plaan on brigaadidele kindlaksmääratud aastaülesannete kokkuvõtte. Sellepärast tuleb enne koostada põllutööbrigaadide aasta-tootmisülesande tabel nr. 7 („Brigaadi tööjõuga teostatavate tööde aastaplaan ja normipäevade kulutuste plaan“) ning viimase osad: a) „Põllumajanduslikel kultuuridel“, b) „Muud brigaadi tööjõuga teostatavad tööd“ ja c) „Koondülesanne põhitööde teostamise kohta“.

Brigaadi aasta-tootmisülesande 7-nda tabeli toomine iga kultuuri alal nõuaks palju ruumi. Sellepärast kasutame näitlikuks sissekannete tegemiseks kahe kultuuri kasvatamiseks ja koristamiseks vajalikku agrotehniliste tööde kogumikku ja normipäevade arvu. Teiste kultuuride kohta, mis samuti on kinnistatud brigaadile, toome ainult külvipinna hektaarides ja normipäevade arvu.

Juhime tähelepanu sellele, et nimetatud brigaadi aasta-tootmisülesande tabeli täitmiseks tuleb kasutada eespooltoodud abitabelit nr. 27 ja vastavalt selle alusel tootmisplaani ettevalmistamistöodes toodud näitajaid.

Toome seletuse brigaadi tootmisülesande 7-nda tabeli osale c — „Koondülesanne põhitööde teostamise kohta“.

Sügiskünni äestamise maht hektaarides on võetud arvestusega, et brigaadis külvatakse kõik kultuurid, välja arvatud kaer, sügiskünnile, seega ongi sügiskünni äestamise pind 96 ha — 15 ha = 81 ha.

Äestatava teraviljaorase all on arvestatud brigaadile kinnistatud 1949. a. talivilja külvi.

Pealtväetatava teraviljana on arvestatud: talivili 25 ha + suviniisu 10 ha + oder 10 ha = 45 hektaari. Suviteraviljakülvi brigaadi plaanis oli 65 ha, sellele + 15 ha vikikaera + 3 ha silokultuure = 83 hektaari, mis on kogu suviteravilja külvi pind, jne.

Brigaadi tootmisülesande tabel 7.
Brigaadi tööjõuga teostatavate tööde aastaplaan ja normipäevade kulutuste plaan.

a) Põllumajanduslikel kultuuridel.

1. brigaad.

Tööde nimetused kultuuride järgi märkides tööde kvaliteedi	Mõõtühik	Teostada töid			Tööde teostamise tähtajad	Päevade arv	Töönorm	Tööühiku kohta normipäevi	Kokku kulutada normipäevi	Tege- likult	
		Kokku	Sellest							Maht	Arvestatud normipäevi
			MTJ-i poolt	brigaadi poolt							
Talirukis (15 ha).											
Pealtväetamine.											
Väetiste vedamine	ts	60	—	60	20. IV	2	30	0,04	2,40		
Väetiste käsitsi külvamine	ha	15	—	15	20. IV	2	3	0,50	7,50		
Rukkioraste äestamine	ha	15	—	15	2. V	3	5	0,30	4,50		
Rukki niitmine viljalõikumasina- ga	ha	15	—	15	5. VIII	4	4	0,50	8,40		
Rukki sidumine vihkudesse koos hakkidesse panekuga	vihku	22500	—	22500	5. VIII	4	600	0,003	67,50		
Rukkipeade kokkuriisumine hoburehaga	ha	15	—	15	6. VIII	2,5	7	0,14	2,10		
Talivilja hakkidest koormasse kätteandmine	koorm.	225	—	225	15. VIII	3	30	0,05	11,25		
Talivilja vedu koos koormasse panekuga	„	225	—	225	15. VIII	3	14	0,11	24,75		
Talivilja kuhjadesse kätteandmine	„	225	—	225	15. VIII	3	28	0,085	19,12		
Talivilja kohalepanek kuhjas	„	225	—	225	15. VIII	3	40	0,044	9,90		
Rukki peksimine viljapeksu- masinaga MK 1100	t	27,0	27,0	—	20. VIII	25	12	—	76,65*		
Terade kuivatamine kuivatis	„	27,0	—	27,0	26. VIII	7	3,0	0,83	22,41		
Terade puhastamine ja sorteerimine	„	27,0	—	27,0	30. VIII	3	3,5	1,07	28,89		
Terade aita vedamine 1 km kaugusele	„	27,0	—	27,0	30. VIII	3	3,5	0,43	11,61		
Kokku:	—	—	—	—	—	—	—	—	296,98		

Kaer (15 ha; saak 17 ts)

Tööde nimetused kultuuride järgi, märkides tööde kvaliteedi	Mootühik	Teostada töid		Tööde teostamise tähtajad	Päevade arv	Töönorm	Tööühiku kohta normipäevi	Kokku kulutada normipäevi	Maht Arvestatud normipäevi	Tege- likult	
		Kokku	Sellest								
			MTJ-i poolt								brigaadi poolt
Kevadküünd 20 sm sügavuselt . . .	ha	15	14	1	5. V	3	0,7	3,20	3,20		
Seemnete etteval- mistamine, sor- teerimine . . .	ts	33	—	33	6. V	3	60	0,017	0,56		
Seemnete puhti- mine . . .	„	33	—	33	6. V	1	40	0,025	0,82		
Kultiveerimine . . .	ha	15	15	—	6. V	—	—	—	—		
Seemne vedu põl- lule . . .	ts	33	—	33	6. V	3	35	0,05	1,65		
Külvamine reas- külvajaga . . .	ha	15	—	15	6. V	3	4	0,50	7,50		
Kaera niitmine viljalõikus- masinaga . . .	ha	15	—	15	15. VIII	4	3,5	0,64	9,60		
Kärbiste kohale- vedu ja püstita- mine . . .	t	300	—	300	„	4	50	0,04	12,0		
Kaera paigutami- ne kärbistele . . .	ha	15	—	15	„	4	0,8	2,50	37,50		
Kaerapeade kok- kuriisumine ho- burehaga . . .	ha	15	—	15	20. VIII	2,5	7,0	0,14	2,10		
Kaera koormasse kätteandmine . . .	koorm,	225	—	225	„	3	30	0,05	11,25		
Kaera vedu põl- lult koos koor- mase- ja maha- panekuga . . .	„	225	—	225	„	3	14	0,11	24,75		
Kaera kuhjadesse vastuvõtmine . . .	„	225	—	225	„	3	28	0,07	15,70		
Kaera peksmine rehepeksumasi- naga MK 1100 . . .	ts	225	225	—	25. VIII	2	120	—	72,10		
Terade kuivata- mine kuivatis . . .	„	225	—	225	29. VIII	7	30	0,08	18,00		
Terade puhasta- mine . . .	„	225	—	225	„	4	90	0,1	22,5		
Terade aita veda- mine . . .	„	225	—	225	„	4	35	0,04	9,0		
Kokku:	—	—	—	—	—	—	—	—	248,23		

Tööde nimetused kultuuride järgi, märkides tööde kvaliteedi	Mõõtühik	Teostada töid		Tööde teostamise tähtajad	Päevade arv	Töönorm	Tööühiku kohta normipäevi	Kokku kulutada normipäevi	Tege- likult		
		Kokku	Sellest						Maht	Arvestatud normipäevi	
			MTJ-i poolt								brigaadi poolt
ha	14			Suvinisu				308			
„	10			Oder				200			
„	20			Segavili				430			
„	3			Hernes				96			
„	3			Vikk (teraks)				66			
„	4			Lina				284			
„	9			Kartul				720			
„	15			Vikk (heinaks)				180			
„	15			Põldheina külv kattevilja alla				45			
„	10			Talinisu				200			
„	3			Mitmeaastane põldhein seemneks				96			
„	15			Mitmeaastase põldheina koristamine				180			
„	100			Loodusliku heina koristamine				1000			
„	25			Kesa (talirukki ja -nisu külv)				500			
„	3			Silokultuurid				126			
„	30			Kõrrekoorimine				30			
„	10	40		Sügiskünd				30			

Märkus. Toodud arvud on näitlikud.

b) Muud brigaadi tööjõul teostatavad tööd.

Tööde nimetused	Mõõtühik	Maht	Tööde teosta- mise tähtajad	Päevade arv	Tööühiku kohta normipäevi	Kokku kulutada normipäevi	Tegelikult täidetud	
							Maht	Arvesta- tud normi- päevi
Puude varumine . . .	m ³	100	1. IV	10	1,0	100		
Puude vedu	„	100	„	20	0,5	50,0		
Küüni puhastamine . . .	—	—	—	—	—	40,0		
Hoburakmete remont . . .	—	—	—	—	—	50,0		
Maaparandustööd	—	—	—	—	—	600,0		

Brigaadi tootmisülesande 7-nda tabeli osa c („Koondülesanne põhitööde teostamise kohta“) plaanimine tuleb siduda tabeliga nr. 3; kui sellest ei saa kõiki vajalikke andmeid, siis tuleb teha väljavõtteid 7-nda tabeli osast a („Põllumajanduslikel kultuuridel“).

c) Koondülesanne põhitööde teostamise kohta.

Tööde nimetused	Tööde maht (ha)		Tähtajad (tööpäevades või kalendaarsed tähtajad)		Tööde nimetused	Tööde maht (ha)		Tähtajad (tööpäevades või kalendaarsed tähtajad)	
	Kokku	Sellest MTJ-i poolt	Plaani järgi	Tege-likult		Kokku	Sellest MTJ-i poolt	Plaani järgi	Tege-likult
Sügiskünni äestamine . . .	81	—	5		Heina koristamine	115	—	1. VII	
Taliviljaorase äestamine . . .	25		3		Teraviljade koristamine . . .	65	—	1. IX	
Talivilja pealtvæetamine . . .	45	—	3		Taliviljade koristamine . . .	15	—	5. VIII	
Suviteraviljade külv	83		15		Kartulite koristamine . . .	9	—	1. X	
Sellest reas-külvimasina- natega	39		—		Viljapeks	65	—	15. IX	
Kultiveerimine	35		6		Lina koristamine	4	—	10. VIII	
Libistamine . . .	40		3		Taliviljade külv	25	—	25. VIII	
Kevadküünd . . .	15	15	3		Sellest reas-külvimasina- natega	25	—	—	
Kesaküünd . . .	25	15	10. VI		Kõrrekoori- mine	30	—	1. IX	
Kesa kultivee- rimine	50	50	26. VI 15. VII		Sügisküünd	50		1. X	
Kesa kordami- ne	25	15	15. VII		Sellest: üle 22 sm sügavuselt	—			
Külvide hool- damine ja kastmine					Maaparandus- tööd ja hei- namaade pa- randamine				
Kartulite ma- hapanek	9	—	20. V		Võsa raiumine	15		5. V	
Kartuli mul- damine	18	—	10. VI 1. VII		Võsa juuri- mine	15		10. V	
Põldheina külv	15	—	1. V		Kraavide pu- hastamine	1000m		1. VI	
					Kraavide kae- vamine	750 m		1. X	
					Uudismaaküünd	15	15	1. X	

Tootmisplaani 8-nda tabeli („Põhiliste tööde teostamise plaan“) koostamise aluseks tuleb võtta tootmisplaani tabel nr. 1 („Külvi-pinnad ja saagid“), nr. 17 („Taimikasvatussaaduste jaotamine“), nr. 18 („Loomakasvatussaaduste jaotamine“) ja brigadide tootmis-ülesannete tabel nr. 7 („Brigaadi tööjõuga teostatavate tööde aasta-

(kaasa arvatud masina-tractorijaama poolt tehtavad tööd).

Tööde nimetused	Tööde maht (ha)	Tööde teostamise tähtajad	Tööpäevade arv	Tööde nimetused	Tööde maht (ha)	Tööde teostamise tähtajad	Tööpäevade arv
Taliviljaoraste äestamine	25	5. V	5	Köögivilil ja söödajuurvilil	—	—	—
Talivilja pealtväetamine	45	25. IV	3	Viljapeks: teravilil (tonnides)	126	15. IX	15
Sügiskünni äestamine	81	1. V	5	Saagi kuivatamine (tonnides)	126	20. IX	
Kultiveerimine	35	10. V	6	Teraviljade külv	25	25. VIII	5
Randaalimine	40	1. V	3	Sellest reaskülvi- masinatega			
Libistamine	15	1. V	3	Kartulite maha- panek	9	10. VI	3
Suviseteraviljade külv	83	15. V	3	Kartulite maha- panek	9	1. VII	3
Sellest reaskülvi- masinatega	39	—	—	Kesakülv	25	10. VI	5
Kesakülv	25	10. VI	5	Kesaharimine: Kesa kultiveerimine	25×2	26. VI 15. VII	2
Kesaharimine: Kesa korduskülv	25	15. VII	5	Kesaharimine: Kesa korduskülv	25	15. VII	5
Külvide hooldamine ja kastmine: Põldheina külv	15	1. V	5	Maaparandus- tööd ja heinamaade paran- damine: Puhastada võsast	15		
Heina koristamine	115	10. VI	25	Puhastada kividest			
Koristustööd: Talivilil	25	5. VII	4	Rohumaade ka- mara parandamine			
Suvisetera- ja kaunvilil	65	1. IX	20	Riiklike kohustuste täitmine: teraviljal (ts)			
Kartul	9	1. X	10	kartuleid (ts)			
Tehnilised kultuurid	4	VIII	5				

plaan ja normipäevade kulutuste plaan"). Näitena toome ainult ühe brigaadi arvud põhiliste tööde alal tootmisplaani tabelis nr. 8.

Lõpetanud brigaadi tootmisülesande tabeli nr. 7 ja tootmisplaani tabeli nr. 8 koostamise, täidame lülide tootmisülesande tabeli nr. 5, võttes aluseks brigaadi tootmisülesande tabelist nr. 7 need kultuurid, mis on kinnistatud lülile. Toome näitena esimese brigaadi II lüli, kellele on kinnistatud 15 hektaari talirukist.

Brigaadi II lüli.

Lüli tootmisülesande tabel 5.

Lülile kinnistatud põllosadel teostada töid lüli tööjõuga.

Tööde nimetused	Plaan järgi				Tegelikult		
	Maht (ha, tonni)	Tööde teostamise tähtajad	Päevade arv	Arvestada normipäevi	Maht (ha, tonni)	Tööde teostamise tähtajad	Arvestatud tööpäevi
Väetiste vedamine . .	60	20. IV	2	2,50			
Väetiste käsitsi külva- mine	15	20. IV	2	7,50			
Rukkioraste äestamine	15	2. V	3	4,50			
Rukki niitmine vilja- lõikusmasinaga . . .	15	5. VIII	4	8,40			
Rukkipeade kokkuriisu- mine hoburehaga . .	15	6. VIII	2,5	2,10			
Talivilja koormasse kätteandmine . . .	225	15. VIII	3	11,25			
Talivilja vedu koos koormasse panekuga	225	15. VIII	3	27,0			
Talivilja kuhjadesse kätteandmine . . .	225	15. VIII	3	19,05			
Talivilja kohalepanek kuhjas	225	15. VIII	3	9,90			
Terade kuivatamine .	27	26. VIII	7	11,25			
Terade puhastamine .	27	30. VIII	3	8,10			
Terade aita vedamine 1 km kauguselt . .	27	30. VIII	3	11,25			

Sellest tabelist selgub, et lüli tootmisülesandesse võetakse ainult need tööd kultuuride alal, milledega lüli oma tööjõuga toime tuleb. Tööd, milliste teostamiseks lüli pole suuteline, jäävad üldbrigaadilise tööna brigaadi tootmisülesandesse. Lüli tootmisülesande tabel nr. 5 tuleb koostada iga kultuuri alal, mis on kinnistatud lülile.

MASINA-TRAKTORIJAAMA POOLT TEOSTATAVATE TÖÖDE PLAAN.

Masina-traktorijaama poolt teostatavate tööde plaan (tabel 8-a) koostamine näib olevat lihtne, kuid siin tuleb teha lisaarvutusi, mis on seotud olemasoleva hobu-veojõuga kolhoosis. Lähtudes tööde üldisest mahust kolhoosis, tuleb kindlaks määrata, millised tööd teostatakse hobu-veojõul ja millised tööd MTJ-i traktoristide abiga. Tuleb kindlaks määrata tööde liigid ja maht, kvaliteedi näitajad ja tööde teostamise tähtajad nii MTJ-ile kui ka kolhoosile ning kõik see koos projekteeritava saagiga peab olema aluseks MTJ-i ja kolhoosi vahelise lepingu sõlmimisel.

Veo- ja jõumasinate ning elektrimootorite kasutamise (tabel 9) koostamiseks tuleb teha lisaarvestus.

Tööde nimetused	Raskuste vedamise kaugus (km)	Raskuste maht (tonni)	T/km-te arv	Masina kandefõud 1,5; 3,0 t	Reiseid arv	Jooksvate km-te arv	Märkused
Teravilja vedamine							
a) riiginormiks	20	10,5	210	1,5	7	280	
b) MTJ-i naturaaltasuks	20	4	80	1,5	3	120	

Selleks, et arvutada reiseid arvu, on tarvis raskuste maht (tonnides) jagada auto tonnaazile (näit.: $10,5 : 1,5 = 7$). Nii, nagu näeme arvutusest, on tarvis 10,5 tonni veoks 1,5-tonnilise autoga teha 7 reisi.

Jooksvate kilomeetrite arvu saame kahekordse raskustevedamise kauguse (km) ja reiseid arvu korrutisena (näit.: $[2 \cdot 20] \cdot 7 = 280$ j/km).

Teades masinate bensiinikulu 100 jooksva kilomeetri peale, —

GAZ-A 12 liitrit,

GAZ-M-1 14,5 liitrit,

ZIS-5 34 liitrit,

saame (näites toodud GAZ-A — 1,5 tonni puhul) lihtsa arvutuse teel kätte bensiini tarviduse 14,5 tonni veoks 20 km kaugusele.

$$280 + 120 = 400 \text{ j/km,}$$

$$400 : 100 = 4,$$

$$4 \cdot 12 = 48 \text{ liitrit bensiini.}$$

Autojuhtide töötasu arvestamiseks normipäevades võiks soovitada pärast kolhoosi üldkoosoleku poolt kinnitamist alljärgnevat tabelit.

Kaugus (km)	Norm tonn-kilomeetrites (t/km)		Ühe t/km-i hinne normipäevades	
	GAZ-A	ZIS-5	GAZ-A	ZIS-5
5	45	80	0,057	0,037
10	70	130	0,037	0,023
20	90	170	0,029	0,018
30	100	200	0,026	0,016
üle 40	105	210	0,025	0,015

Toodud näite korral oleks see $210 + 80 = 290$ t/km,
 $290 \cdot 0,029 = 8,41$ normipäeva.

Veo- ja jõumasinate ning elektrimootorite kasutamine.

Tootmisplaani tabel 9.

Tööde nimetused	Mõõtühik (t/km, tonni)	Töömaht (t/km)
Teravilja vedamine riiklikesse kokkustupunktidesse normiks	t/km	210
Teravilja vedamine MTJ-i naturaaltasuks teraviljasalve	t/km	80

Soetada kütte- ja määrdematerjale:

bensiini 0,48 ts _____ ts _____
 _____ ts _____ ts _____

Arvestada autojuhtidele 8,41 tööpäeva, masinistidele _____ tööpäeva.

LOOMAKASVATUSE ARENDAMISE PLAAN.

Asudes loomakasvatuse arendamise plaani (tabel 10) koostamisele, tuleb eelkõige aluseks võtta riiklik ülesanne, mille alusel määratakse tootmisülesanded igale farmile ja brigaadile.

Loomakasvatuse plaanimise tähtsamaks osaks on karjakäibe koostamine iga farmi järgi.

Karjakäibes kajastuvad kõigi loomarühmade osas juurdetulek ja vähenemine aasta jooksul.

Kariloomade arv kolhoosis peab põhiliselt kasvama oma karja laiendatud taastamise teel. Karja oste võib plaanis ette näha kas farmi komplekteerimiseks või karja tõulisuse parendamiseks (tõukarja ost).

Loomade arvu suurendamise põhiallikaks farmis peavad olema aga ahtruse likvideerimine ja noorkarja säilitamine.

Enne, kui asuda karjakäibe koostamisele, koostatakse paaritusplaan, millest selgub poegimise ja noorloomade arv, kes viiakse üle põhikarja.

Sellejärel tuleb koostada karja praakimise ja nuumamise plaan. Nimetatud plaanid on toodud tootmisplaani ettevalmistamise osas abitabel nr. 12.

Loomade käibeplaani suurendamise osa koostamisel tuleb välja selgitada poegimise ja karjaliikide juurdehankimise võimalused, arvestada karja koosseisu parendamisega ja üle-aastase karja täiendamisega noorkarja arvel. Loomade käibeplaani vähenemise osa koostamisel tuleb kindlaks määrata, millise loomaliigiga ja missuguse vanusegrupiga täidetakse kohuslikud lihanormid riigile ja kuidas paremini organiseerida nuumamist. Siia kantakse sisse ka loomade müük (tõuloomade osa eraldi), vasikate müük, lehma-omavatele kolhoosnikute-peredele. Loomade müük ja tapmine plaanitakse alles pärast seda, kui on kindlustatud riiklikus plaanis ettenähtud loomade arv aasta lõpuks ja lihanormide täitmine.

Tootmisplaani tabel 10.

a) Loomade käive 1950. a.

Soo- ja vanuserühmad	Seis I. I 1950. a.	Suurenemine				Väheneimine							Seis I. I 1951. a.
		Poegimine	Ost		Nooremast rühmast	Vanemast rühmast	Riigi-normiks	Müük		Eraldada kolhoosnikutele	Lihaks		
			Kokku	Sellest tõuloomi				Kokku	Sellest tõuloomi				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
I. Hobused —													
kokku	50				×	×				×	×		59
Neist:													
Sugutäkkud	1	×				×				×	×		1
Märad	10	×			5	×				×	×		15
Tööhobused (välja arvatud märad)	15	×			3	×				×	×		18

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Noorhobused, sünd. 1947. a.	8	×			×	8				×	×		—
Noorhobused, sünd. 1948. a.	8	×			×	×	×			×	×		8
Noorhobused, sünd. 1949. a.	8	×			×	×	×			×	×		8
Varsad, sünd. 1950. a.	×	9			×	×	×			×	×		9
II. Veised —													
kokku	110				×	×							136
Neist:													
Sugupullid	2	×				×				×			2
Lehmad	50	×			6	×				×			56
Tiined mullikad	6	×			16	6				×			16
Lehmmullikad, sünd. 1948. a.	16	×			×	16				×			—
Lehmmullikad, sünd. 1949. a.	16	×			×								16
Pullmullikad ja kastraadid, sünd. 1948. ja 1949. a.	20	×			×		8				12		—
Vasikad, sünd. 1950. a.	×	56			×	×				10			46
III. Sead — kokku	10				×	×							41
Neist:													
Sugukuldid	1	×				×				×			1
Suguemised üle 9 k. v.	3	×			7	×				×			10
Põrssad, sünd. 1950. a.	×	60			×	7				13	10		30
IV. Lambad —													
kokku	30				×	×							62
Neist:													
Sugujärad	2	×	1	1		×				×			3
Uted üle 1 a. vanad	28	×				×							28
Talled, sünd. 1950. a.	×	42			×	×					11		31
V. Kitsed													
VI. Kodulinnud	500		200								100		600
.....													

Nagu tabelist nähtub, moodustavad poegimine, ost ja noorematest rühmadest üleviimine karjakäibe suurenemise osa; vanematesse rühmadesse üleviimine, riikliku normikohustuse täitmine, müük, eraldamine kolhoosnikutele ja lihaks on aga karjakäibe vähenemise osa.

Üleviimine noorematest rühmadest ja vanematesse rühmadesse ületoomine peavad olema karja vastavate vanuserühmade järgi alati võrdsed.

Karjakäibe koostamise tehnika on järgmine. Esiteks täidetakse lahter 2: „Loomade arv aasta alguseks“. Pärast seda minnakse üle lahter 3-nda täitmisele. Selle lahtri täitmise aluseks on paaritusplaani andmed. Lahter 4-nda ja 5-nda täitmine ei tekita mingisuguseid raskusi.

Edasi täidetakse lahter 8, kusjuures on aluseks praakimise ja nuumamise plaan ning riiklik normikohustus. Lahtrid 6 ja 7 näitavad, kui palju loomi viiakse aasta jooksul nooremast rühmast vanemasse rühma üle ja kui palju tuleb nooremast vanemasse juurde. Nende lahtrite täitmine oleks järgmine.

Meie näites on toodud: a) 1947. a. sündinud noorhobused, s. o. 8 pead, lähevad üle vanemasse rühma, nendest 3 tööhobuste ja 5 märade gruppi.

b) Aasta algul oli tiineid mullikaid 6, kes peavad pärast poegimist üle minema lehmade gruppi. Seepärast kirjutame tiinete mullikate reale 7-ndas lahtris 6 ja lehmade reale 6-ndas lahtris — 6. Lehmmullikad, kes on sündinud 1948. a., paaritatakse ja nad peavad üle minema vanemasse rühma. Seega kirjutame reale „Lehmmullikad, sünd. 1948. a.“ 7-ndas lahtris ja reale „Tiined mullikad 6-ndas lahtris — 16.“

c) Põrssid, kes on sündinud 1950. a., lähevad osalt üle suguemiste gruppi, sest nad saavad 9 kuud vanaks. Meie näites on 7 pead (7), seepärast kirjutamegi reale „Põrssid, sünd. 1950. a.“ 7-ndas lahtris 7 ja reale „Suguemised üle 9 kuu vanad“ 6-ndas lahtris — 7.

d) 1950. a. sündinud tallede vanemasse rühma üleviimist ei plaanita. Järgnevalt täidetakse lahter 14, s. o. loomade arv järgmise aasta alguseks, mis peab olema seoses kolhoosi produktiiv-ühisloomakasvatuse riikliku plaaniga. Lahtrid 9, 10, 11 ja 12 plaanitakse viimastena — siis, kui on kindlustatud riiklikus plaanis ettenähtud loomade arv aasta lõpuks ja lihanormide täitmine.

Loomakasvatuse toodangu näitajad määratakse kindlaks vastavalt riiklikele ülesannetele ja kolhoosi loomakasvatuse kvaliteedi näitajate tõstmiseks määratud abinõude üksikasjalise läbitöötamise

alusel. Lähtudes eeltoodust tuleb välja arvutada loomakasvatuse kogutoodang aastas. Selleks on vajalik teada keskmist peade arvu aastas.

Toome näitliku arvutluse. Näiteks oletame, et loomade käibeplaanis oli lehmade arv kuude viisi aastas järgmine:

Abitabel 30

	Jaanu ar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
Lehmade arv kuu algul	50	50	51	51	52	56	56	56	56	56	56	56
Juurdetulek tiinete mullikate poegimise või ostu arvel . .	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Vähennemine:												
müük, praakimine jne. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lehmade arv kuu lõpuks	50	51	51	52	56	56	56	56	56	56	56	56
Keskmine lehmade arv kuus . .	50	50,5	51	51,5	54	56	56	56	56	56	56	56

Kuu keskmised arvud omavahel liites ja saadud summa jagades 12 kuule saamegi keskmise lehmade arvu aastas (käesolevas näites oleks see $649 : 12 = 54,8$).

Villatoodang arvestatakse lammastelt, kes olid olemas juba aasta algul, samuti ka munatoodang aasta algul olevatelt kanadelt.

Loomakasvatuse arendamise plaani osa c („Loomade nuumamine“) koostatakse vastavalt praakimise, nuumamise plaanile (abitabel 12). Nuumalepandavate loomade arv ei tohi olla väiksem kui seda ette näeb riiklik tootmisülesanne kolhoosile; osad d („Paaritus ja tõustamise plaan“) ja e („Abinõud loomade karjatamiseks“) koostatakse vastavalt ettevalmistuse osas toodud abitabelile nr. 17.

b) Loomakasvatuse toodang.

Toodangu liik	Toodangu näitajad	Peade arv	Kogutoodang
Piim	Ühe söödaloleva lehma piimatoodang aastas 2000 liitrit	54	108 000 l
Vill	Villatoodang ühelt aasta algul olevalt lambalt: poolkarevilla 2,5 kg, karevilla 1,0 kg	30 —	750 kg —
Munad	Ühe muneva linnu kohta mune aastas: kanalt 80 muna hanelt muna pardilt muna	500 — —	40 000 — —
Mesi ja vaha	Ühelt perelt: mett kg vaha kg	— —	— —

c) Loomade nuumamine.

Panna nuumale:
 veiseid 20 looma,
 neist kastraadid . 20 „
, „
 lambaid 11 „
 Sigu 10, eluskaaluga 3 ts
, eluskaaluga ts
, eluskaaluga ts

Nuumalt ära võtta:
 Sigu 10, eluskaaluga 10 ts
 Kastraadid 20, eluskaaluga
 50 ts
 Lambaid 11, eluskaaluga 44 ts

d) Paarituste ja tõustamise plaan.

	Kolhoosi ühisloomad		Kolhoosnikute individuaalloomad		Neist viljastada kunstlikult	
	Kokku paaritada	Neist puhta-tõuliste isasloomadega	Kokku paaritada	Neist puhta-tõuliste isasloomadega	Kokku paaritada	Neist puhta-tõuliste isasloomadega
Märad	15	—	×	×	—	×
Lehmad ja mullikad	72	—	35	—	—	—
Sead	10	—	—	—	—	—
Lambad ja kitsed .	37	—	—	—	—	—

e) Abinõud loomade karjatamiseks.

Eraldada loomade karjatamiseks:

- a) looduslikke karjamaid (ha): 80
 b) kultuurkarjamaid (ha):
 c) põldheina ja segatist karjatamiseks (ha): 30
 d) haljassööta etteniidmiseks (ts): 1531

AASTA TOOTMISÜLESANNE VEISEFARMILE.

Lähtudes loomakasvatuse arendamise plaanist (tootmisplaani tabel 10) ja eespoolsoovitatud abitabelite abil väljatöötatud loomakasvatuse produktiivsuse näitajaist ning Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruses nr. 668 toodud koormusnormidest ja tööhinnetest normipäevades tuleb kõik need näitajad viia tootmisülesannete näol farmideni ja loomakasvatusefarmide iga töötajani.

Alustame veisefarmiga. Käesolevas näites on kolhoosil üle 35 lehma, seega on vajalik organiseerida eraldi veisefarm kui kolhoosi majanduslik tootmisüksus ja määrata sellele tootmisülesanne, milles on näidatud, kui palju peab aasta lõpuks olema farmis kari-loomi, nende hulgas lehma, kui palju tuleb saada vasikaid ja lüps-
 piima, anda liha jne.

Veisefarmi tootmisülesande tabel 1.

Farmi üldised ülesanded.

1. Omada farmis 1. I 1951. a. kokku veiseid 136 pead, neist lehma 56, vasikaid 1950. a. sünnist 46.
2. Saada ühe aastalehma kohta piima 2000 liitrit.
3. Saavutada vasika ööpäevase juurdekasvuna: kuni 4 kuuni 650 grammi, 4—6 kuuni 500 grammi, 6 kuust kuni 1 aastani 400 grammi, 1—2 aastani 500 grammi.

Veisefarmi tootmisülesande tabel 2.

Lüpsjate ülesanded.

Lüpsja perekonna-ees- ja isanimi	Hooldatavate loomade arv		Saada ja üles kasvata- tada vasikaid	Pimaroodangühe aasta- kokku lõpsta (liitrites)	Kokku lõpsta piima (liitrites)	Sellest kuude järgi												Kokku arvestada normipäevi aasta kohta	
	lehma	tilineid mullikaid				Jaanu- aar	Veebru- ar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember		
Tamm, Olga	9	1	10	1740	15660	300	700	1142	1374	1951	2704	2660	1880	1250	905	522	266	360	
Lõhmus, Ida	10	1	11	2100															
Kokku farmis plaani järgi	50	6	56	2000	108000														2016

jne., vastavalt iga lüpsja-
 karjatalitaja lehmade grupele.

Vasikatalitajate, karjatalitajate-karjaste ja teiste farmi töötajate ülesanded.

Perekonna-, ees- ja isanimi ning tehtav töö	Näitajate nimetused	Plaani järgi	Perekonna-, ees- ja isanimi ning tehtav töö	Näitajate nimetused	Plaani järgi
Vasikatalitaja Mets, Alma	Üles kasvatada aastas vasikaid kuni 6 kuu vanuseni	48	Karjatalitaja- -karjane	Kinnistatud (veiseid)	
	Saada vasikate juurdekasvu (tsentnerites)	464		Paaritada lehma ja mullikaid	
	Arvestatakse normipäevi	464		Nuumata (veiseid)	
				Kindlustada piimatoodang (liitrites)	
				Arvestatakse normipäevi	
Vasikatalitaja Kala, Linda	Üles kasvatada aastas vasikaid kuni 6 kuu vanuseni	26	Noorloomade karjatalitaja- -karjane	Kinnitatud (veiseid)	55
	Saada vasikate juurdekasvu (tsentnerites)	244		Nuumata (veiseid)	20
	Arvestatakse normipäevi	244		Arvestatakse normipäevi	768
Karjatalitaja- -karjane Lõhmus, Peeter	Kinnistatud (veiseid)	54	Muud tööd, mis teostatakse farmi töötajate poolt (tööde loetelu ja maht)	Söötade vedu: heinad	80
	Paaritada lehma ja mullikaid	72		põhk	30
	Nuumata (veiseid)	—		jne.	
	Kindlustada piimatoodang (liitrites)	108000		Arvestatakse normipäevi muude tööde eest	350
	Arvestatakse normipäevi	840		Kokku kulutada normipäevi farmi kohta (ühes arvatud lüpsjad)	4682

Lehmade ja mullikate poegimiste, paarituste ning kunstliku seemendamise plaan.

	Jaauuar	Vebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	Kokku	Sellest kunstlikult seemendada
Poegib lehma ja mullikaid														
Paaritada:														
lehmi														
mullikaid														

Nagu tootmisülesandest nähtub, ei tekita sissekannete tegemine erilist raskust, kui kasutada eespooltoodud loomakasvatuse plaanimise materjale. Näiteks tehakse tootmisülesande tabelis nr. 1 („Farmi üldised ülesanded“) sissekanded tootmisplaani tabeli nr. 10-nda („Loomakasvatuse arendamise plaan“) ja selle osade a („Loomade käive“) ja b („Loomakasvatuse toodang“) alusel.

Tabel nr. 2 („Lüpsjate ülesanded“) koostatakse vastavalt abitabelitele nr-id 13 ja 14 ning tabeli lahter („Kokku farmis“) peab ühtima tootmisplaani tabeli nr. 10-nda andmetega. Tootmisülesande sama tabeli lahter — „Kokku arvestada normipäevi aastas“ — täidetakse vastavalt soovitatud abitabelile nr. 15, kus on näidatud arvestamise viis.

Tabel nr. 3 („Vasikatalitajate, karjatalitajate-karjaste ja teiste farmi töötajate ülesanded“) koostamise aluseks tuleb võtta loomade arv farmis, tootmisplaani tabel nr. 10 ja abitabelid paarituste ja poegimiste kohta ning praakimise ja nuumamise plaan (abitabelid 11, 12). Normipäevade arvestamiseks kasutada soovitatud abitabelit nr. 15.

Tabel nr. 4 täidetakse vastavalt paaritus- ja poegimisplaanile. Analoogiliselt toimub ka aasta-tootmisülesande koostamine sea-, lamba- ja linnufarmides.

AASTA TOOTMISÜLESANNE LOOMAKASVATUSES.

Väikseid loomakasvatustufarme omavaile kolhoosidele, kus ei ole võimalik organiseerida farme eraldi, määratakse kolhoosi juhatuse poolt loomakasvatuse juhataja ja loomakasvatuse alal töötavaile

kolhoosnikutele kinnistatakse loomi kindlaksmääratud koormusnormide ulatuses. Kui aga ei ole võimalik ühele loomakasvatuse alal töötajale kinnistada ühte rühma kuuluvaid loomi vastavalt koormusnormidele, siis tuleb kinnistada talle loomad erinevate rühmade ja liikide järgi.

Vastavalt koostatakse ka aasta-tootmisülesanne loomakasvatuse — väikestele farmidele mitmesuguste loomaliikide hooldamisel töötajate poolt.

Toome näitlikult aasta-tootmisülesande loomakasvatuse sea- lamba- ja linnufarmi alal.

Loomakasvatuse tootmisülesande tabel 1.

Üldised ülesanded.

1. Omada 1. I 1951. a. veiseid kokku pead,
neist: lehmi, vasikaid 19..... a. sünnist
Sigu kokku 41 pead, neist suguemiseid 10.
Lambaid kokku 62, neist uttesid üle 1 a. vanad 28, talleid 1950. a. sünnist 9.
Kanu — 600, saada igalt kanalt 80 muna aastas (kokku 48 000 muna).
2. Saada ühe aastalehma kohta piimatoodangut liitrit.
Kokku saada piima liitrit.
3. Villatoodang ühelt aasta algul olevalt lambalt 2,5 kg.
Kokku saada villa aasta jooksul 75 kg.
4. Saada ja üles kasvatada aasta jooksul 60 pörsast.

Loomakasvatuse tootmisülesande tabel 2.

Paarituste ja kunstliku seemendamise plaan.

	Kokku aastas	Sellest kuu viisi											
		Jaauar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
Paaritada ja kunstlikult seemendada:													
lehmi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
mullikaid	—	—	2	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—
emiseid	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7

Peale selle paaritada ja kunstlikult seemendada uttesid pead,
tähtaegadeks:

Ülesanded kolhoosnikutele, kes hooldavad lehmi, suguemiseid, uttesid ja teisi loomaliike ja -rühmi.

Kolhoosniku perekonna- ees- ja isanimi	Näitajate nimetused	Plaani järgi	Kolhoosniku perekonna- ees- ja isanimi	Näitajate nimetused	Plaani järgi
Jõgi, Olga jne.	Kinnistatud loomi:				
	a) sugukulte . . .	4		Munade eest . . .	600
	b) lambaid . . .	30		Kasvatatud lindude eest	100
	c) kanu	500			
	Lüpssta piima liitrites	—			
	Saada ja üles kasvatada vasikaid vanuseni	—			
	Pügada villa kg	75			
	Saada ja kasvatada pörssaid	60			
	Saada mune	48 000			
	Arvestatakse normipäevi				
	Sigade hooldamise eest	36			
	Arvestatakse normipäevi			Muud tööd, milliseid teostatakse farmi töötajate poolt (tööde loetelu ning maht)	
	Sigade hooldamise eest	36		Sööda vedamine	15 t
	Pörsaste eest	180		Kütte vedamine	60 m ³
	Eluskaalu juurdekasvu eest	360		Farmi hobuste hooldamine	1 hobune
	Tallede eest	58,8		Arvestatakse normipäevi muude tööde eest	229
Säilinud täiskasvanud lammaste eest	90		Normipäevade kulutamine farmis kokku	1 676,8	
Pügatud villa eest	22,5				

Tabel 1

koostatakse tootmisplaani tabelite 10-a ja 10-b alusel.

Tabel 2

koostatakse vastavalt paarituse ja poegimise plaanile sigade osas — kuude viisi.

Tabel 3

koostatakse vastavalt loomade arvule ja töönormidele, mis on ette nähtud looma- ja linnufarmi töötajatele.

Normipäevade arvestamisel tuleb juhendada abitabelist 15 — looma- ja linnukasvatamise osadest.

Tabel 4

koostatakse vastavalt noorhobuste arvule ja töönormidele, mis on ette nähtud tallimeestele ning hobuste hooldajatele. Normipäevade arvestamisel on tarvis juhendada abitabelist 15 — hobusekasvatuse osas.

Tabel 5

peab näitama, millisele põllutööbrigadile ja kui palju tegelikult on kinnistatud farmi määrasid.

SÖÖTADE TARVIDUSE PLAAN.

Söötade tarviduse (kasutamise) plaan (tabel 11) määratleb kõigepealt kolhoosis olemasolevate kõigi söödaliikide kasutamise aasta algusest kuni uue saagini. Selle arvestuse koostamiseks tehakse täpselt kindlaks söötade tagavarad ja määratakse kindlaks lauda-perioodi kestus iga loomaliigi ja vanusegrupi kohta. Selle alusel arvutatakse söötade kasutamise normid, mis kindlustavad plaanis ettenähtud toodangu taseme. Seejuures nähakse ette ka tööloomade söödaga varustamine põllutööde perioodil ja söötade kogus, mis eraldatakse üksikutele põllutööbrigadidele tööloomade söötamiseks.

Söötade tarviduse väljaarvutamisel arvestatakse kogu karja söödavajadust, kusjuures arvestatakse ka järgmise aasta esimesel poolel sündivate noorloomadega. Eraldi nähakse ette sööda-kindlustusfond.

Kõrvuti söödavajaduse ja söodatagavarade arvestamisega tehakse kindlaks kitsad kohad söötade kasvatamisel ja töötatakse välja abinõud söödabaasi parendamiseks.

Eespool käsitlesime söötade tarviduse arvestust kogu ulatuses (abitabelid 19, 20) seepärast toome näitena ainult tabeli täitmise.

Söötade tarviduse plaani koostamisel tuleb silmas pidada, et olemasolevad söödakogused jaotatakse õigesti üksikute loomaliikide (hobused, veised, sead, lambad ja kodulinnud) vahel, teiselt poolt aga ka ühe loomaliigi piirides soo- ja vanuserühmade järgi (noorloomad, isas-suguloomad ja täiskasvanud emasloomad).

Tootmisplaani tabel 11
(tsentnerites).

Loomade liigid ja rühmad	Keskmine loomade arv		Hein		Õled ja aganad		Silo		Juurvili		Kartul		Sööda-teravili	
	norm	kogu-tarvidus	norm	kogu-tarvidus	norm	kogu-tarvidus	norm	kogu-tarvidus	norm	kogu-tarvidus	norm	kogu-tarvidus	norm	kogu-tarvidus
Söötade tarvidus 1. jaan. kuni 1950. a. saagini														
Söötasid olemas 1. I 1950. a.	×	×	1865	×	620	×	1000	×	920	×	780	×	400	
Soetatakse juurde	×	×	150	×		×		×		×		×		
Söötasid kokku	×	×	2015	×	620	×	1000	×	920	×	780	×	400	
Söötade kulutamine loomaliikide ja -rühmade järgi:														
Täiskasvanud hobused	35	22,5	787	5,4	189	—	—	—	—	6,0	210	3,4	119	
Noorhobused	15	18,0	270	3,75	56	—	—	—	—	3,0	45	1,2	18	
Lehmad, sugupullid	42	11,25	472	5,0	210	13	546	13	546	6,5	273	2,0	84	
Noorveised üle 1 aasta vanad	16	7,50	120	5,0	80	6,5	104	6,5	104	—	—	1,0	16	
Noorveised kuni 1 aasta vanuseni	26	6,25	162	0,62	16	3,25	84	3,25	84	—	—	2,0	52	
Lambad	100	1,87	187	0,62	62	1,32	132	1,32	132	—	—	0,10	10	
Sugusead	12	0,75	9	—	—	3,25	39	3,25	39	10	120	4,0	48	
Noorsead	18	0,36	6	—	—	—	—	—	—	6	108	1,7	30	
Linnud	100	—	—	—	—	0,06	6	0,6	6	0,1	10	0,2	20	
Kulutusi kokku	×	×	2015	×	613	×	911	×	911	×	766	×	397	
Söötade tarvidus 1950. a. saagist 1951. a. saagini:														
Täiskasvanud hobused	36	33,75	1215	8,10	291	—	—	—	—	9,0	324	5,10	183	
Noorhobused	24	28,8	691	6,0	144	—	—	—	—	4,0	96	1,80	43	
Lehmad, sugupullid	43	18,0	774	8,0	344	19,5	838	20,8	894	10,4	447	3,0	129	
Noorveised üle 1 a. van.	31	12,0	372	8,0	248	9,75	302	10,4	322	—	—	1,5	46	
Noorveised kuni 1 a. ni	37	10,0	370	1,0	37	4,85	180	5,2	192	—	—	3,0	111	
Lambad	159	3,0	477	1,0	159	1,98	314	2,12	337	—	—	0,15	23	
Sugusead	12	1,10	13,5	—	—	4,85	58	4,86	58	16,7	200	6,0	72	
Noorsead	20	0,54	10,8	—	—	—	—	—	—	10,0	200	2,55	51	
Linnud	200	—	—	—	—	0,09	18	0,096	19	0,2	40	0,30	60	
Söötade kogutarvidus	×	×	3923	×	1223	×	1712	×	1823	×	—	×	720	
Arvatakse kindlustus-fondi	×	×	588	×	185	×	—	×	—	×	—	×	108	
Kogu vajadus	×	×	4511	×	1406	×	1712	×	1823	×	1307	×	828	
Eraldatakse söödaks	×	×	3923	×	1223	×	1712	×	1823	×	1307	×	720	
Ostetatakse juurde	×	×	—	×	—	×	—	×	—	×	—	×	108	

Valmistada silo 171 tonni, sellest: looduslikest rohumaadest tonni,
..... tonni, tonni.

Vastavalt tootmisplaani tabeli 11 („Söötade tarviduse plaan“) alusel koostatakse aasta-tootmisülesande tabel [„Söötade kulutamise plaan (tsentnerites)“] igale farmile eraldi. Näitena toome ainult veisefarmi söötade kulutamise plaani.

Veisefarmi tootmisülesande tabel 5.

Söötade liigid	Kokku 1. jaanuarist kuni uue saagini	Sellest kuude viisi										Eraldatakse 1950. a. saagist	
		Jaanuär	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September			
Hein	754	151	151	151	151	151	—	—	—	—	—	—	1516
Õled ja aganad	306	61	61	61	61	61	—	—	—	—	—	—	729
Silo	734	183	183	183	183	183	—	—	—	—	—	—	1320
Sööda-juurvili .	734	147	147	147	147	147	—	—	—	—	—	—	1408
Kartul	273	55	55	55	55	55	—	—	—	—	—	—	447
Sööda-, tera- ja kaunvili .	152	19	19	19	19	19	—	—	—	—	—	—	286
Haljassööt . . .	3680	—	—	—	—	—	920	920	920	920	920	920	—

Nagu tabelist nähtub, võetakse söödakogused viimase koostamiseks tootmisplaani põhitabeli nr. 11 esimesest osast („Söötade tarvidus 1. jaanuarist kuni 1950. a. saagini“) loomaliikide ja -rühmade järgi.

Näiteks on heinte kulutamine söödaks lehmadele ja sugupullidele 472 ts, üle ühe aasta vanustele noorveistele — 120 ts, noorveistele kuni üheaastasteni — 162 ts; seega nende arvude summa $472 + 120 + 162 = 754$ ts ongi veisefarmi heinte kulutamine söödaks laudaperioodil, s. o. 1. jaanuarist kuni juunikuuni. Niisugune arvestus tuleb teha iga söödaliigi alal.

Farmi aasta-tootmisülesande tabeli lahter „Eraldatakse 1950. a. saagist“ koostatakse tootmisplaani tabeli nr. 11 teise osa alusel („Söötade tarvidus 1950. a. saagist 1951. a. saagini“). Võtame sama näite heinte alal: lehmadele ja pullidele — 774 ts, üle ühe aasta vanustele noorveistele — 372 ts, noorveistele kuni ühe aastani — 370 ts. Seega $774 + 372 + 370 = 1516$ ts ongi veisefarmi söödatarvidus heinte alal, mis tuleb eraldada 1950. a. saagist kuni 1951. a. saagini.

Tehes toodud arvestuse iga söödaliigi alal, saame kogu söötade tarviduse, mis tuleb eraldada farmidele 1950. a. saagist.

Lahtrite — söötade kasutamine kuude järgi — täitmisel võetakse aluseks vastavale loomaliigile ja vanuserühmale ettenähtud keskmised päeva, kuu ja laudaperioodi söötmisnormid, kuid samal ajal tuleb arvestada kevadperioodil toimuvat lehmade, emiste ja uttede poegimist ja nende suuremat söödavajadust sel ajal.

Aasta-tootmisülesanne hobusefarmile.

(Koostatakse vastavalt noorhobuste arvule. [Vt. tootmisplaani tabel nr. 10-a.]

1. Farmi üldised ülesanded.

1. Omada farmis 1. I 1951. a. hobuseid kokku 41, neist sugutäkke 1, märasid 15; noori märasid: sünd. 1948. a. 2, sünd. 1949. a. ja 1950. a. 2; noori täkke: sünd. 1948. a. 6, sünd. 1949. a. ja 1950. a. 6, varssu 1950. a. sünnist 9.

2. Ülesanded paaritamisel.

Paaritada ja kunstlikult seemendada:
 takuga nr. 1, tõug, kokku 15 mära;
 takuga nr., tõug, kokku mära;
 sellest kunstlikult seemendada farmis kokku mära.

3. Ülesanded hobuste üleskasvatamisel ja realiseerimisel.

Treenida noorhobuseid 8, neist saata katsetamisele
 hipodroomile, neist ratsahobuseid, traavleid
 Eraldada ja ette valmistada hobuseid realiseerimiseks (nimed, mis ots-
 tarbeks).

4. Farmi töötajate ülesanded.

Tallimehe perekonna-, ees- ja isanimi	Näitajate nimetused	Plaani järgi
Mets, Jaan	Kinnistatud hobuseid	12
	Paaritada märasid	15
	Saada ja üles kasvatada 1949. a. sündi- nud varssu	—
	Ette valmistada:	
	NAH-fondi hobuseid	1
	müügiks (arv)	—
	üleandmiseks põllutööbrigaadile (arv) .	3
Arvestatakse normipäevi	400,5	

Tallimehe perekonna-, ees- ja isanimi	Näitajate nimetused	Plaani järgi
Jä r v, Johannes	Kinnistatud (loomi)	13
	Paaritada märasid	—
	Saada ja üles kasvatada 1949. a. sündi- nud varssu	—
	Ette valmistada:	
	NAH-fondi hobuseid	1
	müügiks (arv)	—
	üleandmiseks põllutööbrigadile (arv) .	5
	Arvestada normipäevi	390

Muud tööd, mis sooritatakse farmi töötajate poolt (tööde nimetused ja maht).

Söötade vedamine

Arvestatakse normipäevi muude tööde eest	210
Kokku kulutada normipäevi farmi kohta	1 000,5

5. Farmi hobuste kasutamine põllutöödel.

Hobuste põllutöödeks kasutamise perioodid	Brigaadidele eraldatud hobuste arv		
	1. brigaadile	2. brigaadile	3. brigaadile
Hobused on kinnistatud põl- lutööbrigadile alatiseks	7	8	—

Tabel 1

täidetakse tootmisplaani tabel nr. 10-a punkt 1 alusel, kusjuures jäetakse välja tööhobused (18), mis on kinnistatud põllutööbrigadidele.

Tabel 2

koostatakse vastavalt paaritus- ja poegimisplaanile (abitabel nr. 11).

Tabel 3

koostatakse vastavalt kolhoosi võimalustele hobuste üleskasvatamise ja rea-
liseerimise alal.

Pärast tootmisülesande koostamist hobusekasvatusefarmile on võimalik täita põllutööbrigaadi aasta-tootmisülesande tabel nr. 8. Toome näitliku arvestuse 1. brigaadi alal, kellele on kinnistatud 15 hobust, neist märasid 7.

Ülesanne tööloomade talitamisel.

Brigaadi tootmisülesande tabel 8.

	Tallimehe perekonnanimi	Tallimehe perekonnanimi	Tallimehe perekonnanimi
Kinnistatud hobuseid . . .	10	5	
Neist märasid	2	5	
Saada ja üles kasvatada varssu kuni võõrutamiseni		5	
Paaritada märasid:			
Arvestada normipäevi:			
talitamine eest	360	180	
varssade saamise ja üleskasvatamise eest		125	
Brigadiirile iga keskmise toitumusega hobuse eest . . .	36		
Hobusemehele iga keskmise toitumusega hobuse eest .	540		
Iga saadud ja emast võõrutamiseni kasvatatud varsa eest	65		

Eraldatud söötasid tööloomadele:

1. Heinu 337 ts, sellest kevadiseks põllutööde hooajaks ts.
2. Suviviljapõhku 81 ts, sellest kevadiseks põllutööde hooajaks ts.
3. Söödatara- ja kaunvilja 51 ts, sellest kevadiseks põllutööde hooajaks ts.
4. Kartulit 90 ts.

Tabeli osa — „Eraldatud söötasid tööloomadele“ — arvestame vastavalt tootmisplaani tabeli 11 („Söötade tarviduse plaan“) esimesele osale („Söötade tarvidus 1. jaanuarist kuni 1950. a. saagini“) kooskõlas söötmiskuudega. Sellest kevadiseks põllutööde hooajaks eraldada väärtuslikum hein ja suurendada söödanorme.

EHITAMISE JA KAPITAALREMONDI PLAAN.

Tootmisplaani tabeli nr. 12 („Ehitamise ja kapitalremondi plaan“) koostamisel tuleb lähtuda uute ehituste või lõpetamata (pooleliolevate) ehituste alal tüüp-projektidest ja eelarvest, mis

koostatakse vastavalt kohalikele tingimustele iga objekti kohta eraldi.

Kapitaalremondi-plaani koostamiseks kasutada soovitatud abitabelit (nr. 25), kus tuuakse arvestus remondi käigu kohta (ehituse nimetus, materjalide vajadus, töö iseloom ja maht, töö tähtaeg — algus, lõpp, ja normipäevade arv jne.).

Tootmisplaani tabel 12.

Ehituse nimetus	Objekti suurus (m ³)	Maht (päid, tonne jne.)	Töö tähtaeg		Kulutada tööpäevi	Ehituse nimetus	Töö iseloom ja maht	Töö tähtaeg		Kulutada tööpäevi
			Al-gus	Lõpp				Al-gus	Lõpp	
I. Ehitada uusi või lõpetada pooleliolevaid						II. Remontida				
Veiselaut . . .	900	50	5. V	15. IX	910	Veiselaut nr. 1	uus katus			
Silotorn . . .	39	50 tonni	1. VI	1. VII	101		200	2. VII	10. VIII	

Eraldada ehitus- ja remonttöödeks:

puutöölisi 6 kolhoosnikut 5. V kuni 15. IX,
mustatöölisi 3 kolhoosnikut 5. V kuni 15. IX.

Varuda kolhoosnikute jõul ehitusmaterjale:

- 1. Palke 100 m³
- 2. Telliseid 10 000 tk.
- 3. Laudu 50 m³

Varumise tähtaeg

- 1. V 1. Katuselaaste 30 000 tk.
- 10. VI 2. Naelu 100 kg
- 15. VI 3. Lupja 10 t

Muretseda kõrvalt ehitusmaterjale:

Ehitusmaterjalide vedu teostada 15. VI kuni (tähtaeg) (hulk) m³.

Kulutada materjalide varumiseks ja veoks 310 normipäeva.

Tabeli nr. 13 („Põllumajandusliku inventari ja veovahendite remont, valmistamine ja soetamine“) plaanimiseks kasutatakse arvestust, mis koostatakse tootmisplaani ettevalmistustööde osas (abitabel 22) abiettevõtete töö ja ehitiste jooksva remondi plaanis.

Uue inventari ja uute veovahendite valmistamisel ja soetamisel peab aga eelnema inventari ja veovahendite vajaduse kindlaks-tegemine vastavalt töömahule. Soovitame seda teha järgmise abitabeli abil (vt. tabel 31).

Tööde nimetused	Töö maht	Töö tähtaeg		Kulutada tööpäevi	Inventari ja veovahendite nimetus	Töönorm	Suudetakse teha ühe masinaga, tööriistaga ja veovahendiga tööperioodil	Inventari ja veovahendite vajadus
		Algus	Lõpp					
Sügiskünni kultiveerimine . . .	110	25. IV	2. V	8	9-piiline kultivaator	4	32	4
Heinaniitmine . . .	200	15. VI	15. VII	30	hobu-heinaniidumasin	4	120	2
Teraviljaniitmine	150	25. VII	1. IX	35	viljaniidumasin	4	140	2

Inventari ja veovahendite vajaduse kindlakstegemisel tuleb võtta töömaht tootmisplaani tabelist nr. 8.

Arvestades selliselt inventari ja veovahendite vajadust ning võrreldes viimast olemasolevatega saame teada, kui palju tuleb ühte või teist tööriista valmistada kolhoosis või soetada ostu teel.

Tootmisplaani tabel 13.

Inventari nimetus	On olemas kolhoosis	Neist tarvis remontida		Valmistada omas majandis		Kulutada tööpäevi	Osta (arv)
		arv	remondi lõpetamise tähtaeg	arv	valmistamise lõpetamise tähtaeg		
Adrad	15	10	1. III	—	—	7	—
Siksak-äkked	20	5	1. III	—	—	3	—
Vedruäkked . . .	10	6	1. III	—	—	9	—
Kultivaatorid	3	—	—	—	—	—	—
Vankrid	10	6	10. IV	3	1.V	42	—
Pangid	15	3	1. IX	—	—	2,0	10
Lüpsikud	10	—	—	—	—	—	3
Hobuseredad . . .	3	3	10. V	—	—	10	—
Heinaniidumasinad . . .	3	3	15. V jne.	—	—	14	—

Inventari remontimiseks ja valmistamiseks soetada ja varuda materjale: rauda 500 kg, sütt 1500 kg, puid 10 m³.

Materjalide varumiseks ja veoks kulutada 58 tööpäeva.

ABIETTEVÕTTED.

Abiettevõtete (tootmisplaani tabel nr. 14) ja nende töö planeerimisel kolhoosi tootmisplaanis tuleb täielikult tugineda vastava komisjoni töötulemustele tootmisplaani ettevalmistamise osas ning soovitatud abitabelitele (nr-id 22, 23, 24), ilma milleta tabeli koostamine ei ole võimalik.

Tootmisplaani tabel 14.

Ettevõtte nimetus	Väljalastava toodangu nimetus	Toota		Saadus toodangust		Rakend. kolhoosn.			Kulutada normipäevi
		Möötiühik	Hulk	Ara kasutada oma majandis	Realiseerida (hulk)	Ajutiselt			
						Alaliselt inimesi	Inimesi	Tähtjaks	
Veski	jahvatus	t	350	50	300	2	—	—	686
Sepikoda	mitmesugused remonditööd	—	—	—	—	2	—	—	710
Kuivatati	terade kuivatamine	t	300	300	—	—	2	1,5 kuud	arvestatakse brigadi töötamisülesandes

Abikäitiste ja kuivatite jaoks valmistada materjale:

Kütet: puid 500 m³.

Soetada materjale:

Arvestada materjalide ja kütte varumise ning veo 560 normipäeva.

Nagu tabelitest nr-id 12, 13 ja 14 nähtub, ei tekita sissekannete tegemine erilist raskust, kui ettevalmistustööna on teostatud vastav plaanimine abitabelite abil. Nimetatud tabelites toodud arvud on näitlikud.

TÖÖ ORGANISEERIMINE.

Tootmisplaani tabelis nr. 15 („Töö organiseerimine“) antakse tööjõu bilanss. Esimeses järjekorras koostatakse tabeli esimene osa brigadide, farmide ja teiste majapidamisharude ning juhtiva ja teenindava personali isiklik koosseis.

Koosseisude määramisel tuleb lähtuda Eesti NSV Ministrite

Nõukogu määrusest nr. 668 ja kolhoosi poolt vastuvõetud koormusnormidest, raamatu esimeses osas toodud juhenditest ja brigaadide ning farmide tootmisülesannetest. Kandnud need isiklikud koosseisud tabelisse, olemegi koostanud tabeli esimese osa kuni lahtrini: „Kokku jaotatud majapidamisharudesse ja brigaadidesse“. Andmed lahtrisse „On kolhoosis“ võetakse kolhoosi liikmete arvestusraamatust.

Andmed lahtrisse „Eraldada kolhoosnikuid tööks väljapoole kolhoosi“ saame, kui lahutame lahtris „On kolhoosis“ olevast arvust arvu lahtrist: „Kokku jaotatud majapidamisharudesse ja brigaadidesse“. Saadud vahega märgitud tööjõudu ongi võimalik eraldada tööle väljaspool kolhoosi.

Tootmisplaani tabel 15.

Brigaadide, farmide ja majapidamisharude nimetused	Arvatud brigaadi või farmi koosseisu				Kinnistatud tööhobuseid	Lülide arv brigaadis
	mehi	naisi	alaealisi	kokku inimesi		
Põllutööbrigaadid: nr. 1	15	16	7	38		3
nr. 2	14	18	6	38		3
Kõõgiviljandusbrigaad	—	—	—	—		—
Katmikkultuuride brigaad	—	—	—	—		—
Aiandus-marjakasvatusebrigaad	2	—	1	3		—
Eraldatud traktoribrigaadi	1	1	—	2		—
Loomakasvatusefarmid:						
veisefarm	3	9	—	12		—
seafarm	1	2	—	3		—
segafarm	—	3	—	3		—
Ehitustööd	6	3	—	9		—
Abiettevõtted	4	—	—	4		—

Juhtiv ja teenindav personal	2	2	—	4		—
Kokku jaotatud majapidamisharudesse ja brigaadidesse	48	53	14	115		—
On kolhoosis	51	67	16	134		—

Eraldada kolhoosnikuid tööks väljaspool kolhoosi:

Tööle ajutiselt 15 inimest, tähtajaga 1. X—1. IV.

Tööle alaliselt 5 inimest.

Selle tabeli koostamisel tuleb pöörata erilist tähelepanu juhtiva ja teenindava personali koosseisu määramisel, mis peab olema seoses plaani tabeliga nr. 16 („Administratiiv- ja teenindav personal“), kus juhtivale ja teenindavale personalile arvestatud normipäevade arv ei tohi olla suurem kui seda lubab NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 3. septembrist 1948. a.

Et määrata põllutööbrigaadide töömahule vastavalt brigaadi isiklik koosseis, soovitame kasutada järgmist arvestust. Aluseks võtame brigaadi tootmisülesande tabeli nr. 7-a, kus on toodud tööd, mida brigaad teeb omal jõul ja abitabelid nr. 2, 3, 4, kus on näidatud inimtööjõu vajaduse arvestamine tööpäevades iga kultuuri ühe hektaari kasvatamiseks ja koristamiseks.

Toome näitliku arvestustabeli:

Abitabel 32

Kultuurid	Mõõtühik	Töömaht	Kulutada tööpäevi (1 ha-le)	Kulutada tööpäevi kokku
Talirikis	ha	15	10,98	224,7
Kaer	„	20	12,77	255,40
Kesa jne.	„	25	12,75	318,75
Kokku	„	—	—	9300

Teades tööpäevade vajadust brigaadis talle kinnistatud kultuuride kasvatamiseks ja koristamiseks ning muude tööde alal on võimalik määrata brigaadi arvuline koosseis järgmiselt.

Aastas on 300 tööpäeva. Oletame, et brigaadil oli tööde teostamiseks vajalik 9300 tööpäeva, seega oleks brigaadi aasta keskmine arvuline koosseis 31 inimest ($9300 : 300 = 31$). Et brigaadi arvulist koosseisu veelgi täpsustada, on vajalik ülaltoodud arvestus teha iga tööperioodi kohta (kevadtööd, suvised tööd, koristustööd ja talvised tööd).

Sellisel on soovitav toimida ka hobuste arvu kindlaksmääramisel brigaadides ja farmides.

NORMIPÄEVADE KULUTAMISE PLAAN KOLHOOSIS.

Kuni viimase ajani ei ole paljud kolhoosid omistanud veel vajalikku tähtsust normipäevade õigele plaanimisele kolhoosis ega ole kontrollinud tootmisplaani selle osa täitmist tööprotsesside lõigus.

Selle tulemusena tekkis ebaõige normipäevade ülekulutamine administratiiv- ja teenindavale personalile ja teisejärgulise tähtsusega töödel.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusest nr. 668 — 16. juulist 1948. a. loeme:

„Soovitada kolhooside juhatustel ühtaegu aasta-tootmisplaani ja tulude-kulude eelarve koostamisega koostada normipäevade kasutamise plaan põllumajandusharude, iga kultuuri või samalaadsete kultuuride grupi järgi iga brigaadi ja iga lüli jaoks, loomaliikide alal — iga loomakasvatusfarmi jaoks, iga abikäitise jaoks, iga objekti ehituste jaoks, samuti sisemiste majapidamistöde jaoks ning töötasu maksmiseks administratiiv- ja teenindavale personalile.“

Vastavalt sellele määrusele tulebki koostada normipäevade kulutamise plaan kolhoosis.

Kogemused selle töö alal näitavad, et enne kõike tuleb koostada tööde täielik loetelu töö eriharude ja kultuuride järgi, alates aasta algusest kuni aastasaagi koristamiseni, see üksikasjaliselt läbi arutada ning alles siis asuda vastavalt kolhoosnikute üldkoosoleku poolt kinnitatud töönormidele ja hinnetele normipäevade kulutamise plaani koostamisele.

Tööde täieliku loetelu üksikute kultuuride või teatud kultuuride rühmade järgi võib koostada raamatu esimeses osas toodud tabelivormi kohaselt (abitabelid 2, 3, 4).

Üksikasjaline tööde loetelu kultuuride järgi kantakse vastavalt nende harimise tingimustele tootmisülesannetesse brigaadidele ja lülile. Põllunduses peavad mitte ainult brigadiirid ja lülivanemad, vaid kõik kolhoosnikud teadma, kui palju normipäevi on plaanitud kulutada brigaadile või lülile iga üksiku kultuuri harimiseks, mis on neile kinnistatud, samuti — milline on antud brigaadile või lülile saagiplaani kultuuride järgi.

Analoogiliselt toimub normipäevade kulutamise väljaarvutamine ja plaanimine ka igas farmis ja teiste tööliikide alal (abitabelid 15, 16).

Tootmisplaani osas „Normipäevade kulutamise plaan kolhoosis“ summeeritakse plaanis ettenähtud töömahu täitmiseks arvestatud normipäevade kulutused põllumajanduslike kultuuride, brigaadide ja lülide järgi, loomakasvatusfarmide abiettevõtete ehitustööde jne. järgi.

Et kindlustada kolhoosi koondplaani koostamist normipäevade kulutamise alal, tuleb eelnevalt välja töötada tootmisülesanded brigaadidele, farmidele ja lülile.

Brigaadide, lülide ja loomakasvatusfarmide tootmisülesannete

koostamise korda ja organiseerimist on selgitatud eespool, ka normipäevade kulutamise plaani osas. Sellepärast toome põllutööbrigaadi aasta-tootmisülesande tabeli nr. 9 — „Normipäevade kulutamise koondplaan“, mille täitmise alusteks peavad olema tootmisülesande tabelid nr. 7: „Brigaadi tööjõuga teostatavate tööde plaan ja normipäevade kulutamise plaan“ ning nr. 8 — „Ülesanne tööloomade talitamisel“.

Normipäevade kulutamise koondplaan.

Brigaadi tootmisülesande tabel 9.

Kultuuride nimetused	Normipäevade arv	Kultuuride nimetused	Normipäevade arv
Talirukis	274,45	Sügiskünd	30
Kaer	250,40		
Suvinisu	808		
Oder	200		
Segavili	430		
Hernes	96		
Vikk, teraks	66		
Lina	284		
Kartul	720		
Vikk, heinaks	180		
Põldheina külv	45		
Taliniisu	200		
Põldhein, seemneks	96		
Põldhein, heinaks	180	Kokku kultuuridelt	4515
Loodusliku heina koristamine	1000	Muud tööd	240
Kesa	500		600
Silo	126	Tööloomade talitamine	1505
Kõrrekoorimine	30		
		Kokku	6660

Seega oleksid meil kõik vajalikud andmed tootmisplaani tabeli nr. 16 — „Normipäevade kulutamise plaan kolhoosis“ — koostamiseks.

Tabeli koostamisel kasutame andmeid ainult ühe põllutööbrigaadi normipäevade kulutamise kohta kultuuride harimiseks, kuna teise brigaadi kohta meie näitlikku arvestamist ei toonud. Kolhoosis, kus on kaks ja enam brigaadi, on tootmisplaani tabeli nr. 16 koostamiseks vajalik brigaadide tootmisülesande tabelite nr. 9 normipäevade arv summeerida.

Normipäevade kulutamise plaan kolhoosis.

Tootmisplaani tabel 16.

Kultuuride nimetused	Kokku normipäevi	Majapidamisharude nimetused	Kokku kulutada normipäevi
Põllundus (kaasa arvatud heinakoristus):		Loomakasvatus:	
Talirikis	274	Veistefarm	4682
Kaer	250	Seafarm, lambafarm, linnufarm	1672
Suvinisu	808	Hobusefarm	1000
Oder	200	Kokku loomakasvatuses	7358
Segavili	430	Tööloomade talitamine .	1505
Hernes	96	Hoonete ehitus- ja remonttööd	2100
Vikk, teraks	66	Abiettevõtted	560
Lina	284	Inventari remont	410
Kartul	720	Traktoribrigaad	—
Vikk, heinaks	180	Maaparandustööd	600
Põldheina külv	45	Muud tööd	100
Taliniisu	200	Kaadri ettevalmistus	—
Põldhein, seemneks	96	Juhtiv ja teenindav personal	3420
Põldhein, heinaks	180	Kokku kolhoosis	20 608
Looduslik heinamaa	1000	Kulutada normipäevi administratiiv- ja teenindavale personalile:	
Kesa	500		
Silo	126		
Kõrrekoorimine	30		
Sügisküünd	30		
Kokku põllunduses	4515		
Köögiviljandus:			
		Ametite nimetused	Töötab inimest
			Töö kestus aasta vältel
			Päeva- (kuu-) töö määratud tasu
			Kokku kulutada normipäevi
Kokku köögiviljanduses			
Aiandus ja marjakasvatus:			
		Kolhoosi esimees	1 40 480
		Arvepidajad (raamatupidajad)	1 28 336
		Laohoidjad	1 10 120
		Õövaht	1 20 240
		Koristaja	1 5 60
		Kassapidaja	1 5 60
		Lasteasutised	1 20 120
		Revisjonikomisjon	— — 54
Kokku aianduses		Kokku	1470

Normipäevade kulutus ühtset agrotehnikat nõudvatele kultuuridele, millede kohta on brigaadide tootmisülesannetes plaanitud normipäevade kulutus koos, kantakse kolhoosi tootmisplaani ühise kokkuvõttena.

Normipäevade kulutus kesa harimisele, sügiskünnile ja teistele töödele, mis tehakse ettevalmistuse korras järgmise aasta lõikusse, näidatakse eraldi ridadena osades — „Põllundus“, „Köögi-viljandus“, „Aiandus ja marjakasvatus“, olenevalt sellest, missuguste kultuuride jaoks need tööd on tehtud. Pärast seda tehakse iga majapidamisharu kohta eraldi kokkuvõtte normipäevade plaanilise kulutuse kohta.

Osas „Loomakasvatus“ näidatakse normipäevade kulutus iga farmi kohta eraldi nende arvestuste alusel, mis on tehtud vastavate farmide tootmisülesannetes. Farmide normipäevade kulutusse võetakse ka normipäevad, mis on ette nähtud osas „Muudeks töödeks“ — söötade, vee, kütuse juurdeveoks ja valmistamiseks ning teisteks farmi töötajate poolt täidetavateks töödeks.

Rida „Tööloomade talitamine“ täidetakse brigaadi aasta-tootmisülesande tabeli nr. 8 („Ülesanded tööloomade talitamise alal“) andmete alusel.

Normipäevad hoonete ehitusele ja remonttöödele märgitakse kolhoosi tootmisplaani tabeli nr. 12 andmete alusel, abiettevõtete osas — tabeli nr. 14 ja inventari remondi osas — tabeli nr. 13 andmete alusel, juurde arvestades nendele normipäevade kulutuse, mis läheb ehitus- ja teiste materjalide ning kütuse valmistamiseks ja kohaleveoks.

Normipäevade kulutuse arvestamine kolhoosnikute tasustamiseks traktoribrigaadi haakijatena ja kombainerite abidena plaanis ettenähtud traktoritööde sooritamise eest näidatakse real „Traktori-brigaad“.

Viimastele tuleb arvestada 50% traktoristide normipäevadest vahetuse töönormi täitmise eest. Vahetuse töönormid iga traktori tööliigi alal traktoristidele on kohustatud määrama MTJ-i direktor ja oma käskkirjaga teatavaks tegema MTJ-i poolt teenindatavatele kolhoosidele.

Normipäevade arv vahetuse töönormi täitmise eest traktoristidele on määratud järgmiselt:

Ratastraktorid „Universal“	4,0 normipäeva
„STZ—HTZ“	4,5 „
Lintraktorid	5,0 „

Normipäevade kulutus vee ja kütteaine juurdeveol töötavate ning traktoribrigaadi teistel alalistel teenindamistöödel töötavate kolhoosnikute tasustamiseks näidatakse samas osas eraldi real.

Rida „Muud tööd“ täidetakse andmete alusel, mis ei ole seoses brigaadide või farmide töödega, näiteks riiklike müüginormide vedu varumispunktidesse, teekohustused, postivedu lepingute alusel jne.

Real „Juhtiv ja teenindav personal“ tuleb võtta normipäevade kulutuse arvestamise aluseks brigadiiride, farmijuhatajate, vanemtallimeeste ja teiste kolhoosnikute normipäevad, kes on kolhoosis juhtival või teenindaval kohal ning keda tasustatakse töö eest normipäevades, ja normipäevade kulutus administratiiv- ning teenindavale personalile.

Seejärel summeeritakse kogu normipäevade kulutus kolhoosis.

Administratiiv- ja teenindava personali tasustamiseks kulutatavate normipäevade hulga kindlaksmääramisel tuleb saavutada nendes kulutustes võimalikult suuremat kokkuhoidu, et mitte ületada Eesti NSV Ministrite Nõukogu sellekohases määruses ettenähtud normatiive.

SAADUSTE JAOTAMISE PLAAN.

Saaduste jaotamise plaaniga (tabelid 17 ja 18) lõpeb kolhoosi tootmisplaan.

Selle osa põhiliseks ülesandeks on näha ette riiklike müügi-kohustuste, kontraheerimislepingute ja naturaaltasu täitmine ning laenude tagasimaksmine kolhoosi poolt, määrata kindlaks kolhoosi ühismajapidamise suurendamiseks vajalikud ühiskondlikud fondid, samuti saaduste hulk, mis kuulub pärast kohuslike müükide ja tasumiste täitmist müümisele riiklikele ja kooperatiivsetele organisatsioonidele ja turul, ning normipäevade plaaniline tasu kolhoosis.

Saaduste jaotamise plaan peab selgelt kajastama üksikute tööharude tulukuse näitajaid ja nende osa kolhoosi ühismajapidamise kindlustamisel ning kolhoosnikute materiaalse heaolu tõstmisel. See plaan arvestab kogu omamajapidamise toodangut. Selles tuleb võtta arvesse ka saadused ja tööstuskaubad, mis kolhoos saab vastukaubana, kontraheerimislepingute alusel või riiklike müügi-kohustuste täitmisel.

Tabeli nr. 17 — („Taimekasvatussaaduste jaotamine (tsentneerites)“ — koostamise aluseks tuleb võtta tootmisplaani tabelid nr. 1 („Külvipinnad ja saagid“), nr. 3 („Köögiviljanduse plaan“) ja nr. 5 („Püsivistanduste plaan“). Nimetatud plaaniosadest on võimalik saada plaanitavad saagikogused taimekasvatuste jaotamiseks.

Tootmisplaani tabel 17
(tsentnerites).

Saaduste liigid	Kogu saak	Anda (müüa) riigile riiklike müügikohustuste korras ja kont-raktsioon	Naturaaltasu MTJ-i tööde eest	Laeuude tagastamine	Eraldada ühiskondlikesse fondidesse					Müüa kolhoosikaubanduse korras	Jaotada normipäevadele
					Seemnefondi	Seemnekindlustusfondi	Söödafondi	Söödakindlustusfondi	Invaliidide jt. abistamisfondi, lasteaedade, vae-slaste ja vana-de ülalp.		
Põllundus											
Suvinisu jne. — kõik kultuurid (kasut. tab. 1)	338	31	11	—	57	8	—	—	6	—	225
Köögivilid											
Kapsas jne. — kõik kultuurid (kasut. tab. 3)	300								6	200	94
Aiandus											
Ounad jne. — kõik aianduse saadused (kasut. tab. 5)	75									75	

Kõik saaduste liigid, mis on saadud põllundusest, aiandusest, köögivilja- ja põldheinakasvatusest, samuti nende toodete töötlemisest, kantakse käesolevasse tabelisse. Kaubastamise korras saadud tooted märgitakse eri ridadel.

Riiklike müüginorme plaanitava aasta kohta tuleb enne täpsustada maakondliku varumisolniku juures. Naturaaltasu masinatraktori jaamale tuleb arvestada vastavalt traktoritööde mahule kooskõlas MTJ-i agronoomiga.

Seemnefond tuleb arvestada vastavalt seemne tarbele, silmas pidades külvipindade laienemist. Söödafond võetakse tootmisplaani vastavalt tabelile nr. 11. Invaliidide abistamise, samuti ka seemne- ja söödakindlustusfondid määratakse kindlaks kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga.

Müük kolhoosikaubanduse korras määratakse kolhoosnike üldkoosoleku otsusega. Saadused, mis on eraldatud jaotamiseks kolhoosnikele normipäevade järgi, jaotatakse vastavalt normipäe-

vade arvule, mis saadakse plaani tabelist nr. 16, rida „Kokku kolhoos“.

Tabel nr. 18 koostatakse plaani tabeli nr. 10 osade b ja c alusel, kust kantakse üle loomakasvatuse toodang ja saadused. Ka loomakasvatussaaduste jaotamise kohta kehtivad eespooltoodud taimekasvatussaaduste jaotamise alal antud juhendid.

Tabeli lahtris „Kulutada omas majapidamises tootmistarveteks“ näidatakse loomakasvatussaadused, mis lähevad söödaks noorloomadele ja lahtris „töötada ümber“, näiteks, kui piimast valmistatakse võid kolhoosimajapidamises, siis tuleb või näidata eraldi teistkordselt.

Tootmisplaani tabel 18.

Loomakasvatussaaduste jaotamine.

Saaduste liigid	Mõõtühik	Kogutoodang	Anda riigile riiklike müügi kohustuste korras	Kulutada omas majapidamises		Eraldada invaliidide jt. abistamise fondi, lasteadeade, vaeslaste ja vanade ülalpidamiseks	Eraldada müügiks kolhoosikaubanduse korras	Raha	Jaotada normipäevadele
				Tootmistarveteks	Töötada ümber				
Täispiim	l	108000	30000	20000	50000	8000	—	—	—
Või	ts	20	—	—	—	0,40	16	—	—
Vill	kg	75	25	—	—	—	75	—	—
Munad	tk.	40 000	10000	5000	—	800	2420	—	—
Sealiha	ts	10,00	3	—	—	0,20	6,80	—	—
Veiseliha	„	50	10	—	—	1,00	39,00	—	—
Lambaliha	„	4,40	—	—	—	0,80	3,60	—	—

KAADRI ETTEVALMISTAMINE.

Normipäevi tuleb ka eraldada õppimise otstarbeks. Tuleb arvestada sellega, et on vajalik eeskätt kolhoosi esimehel õppida vastavatel kursustel suurmajapidamise organiseerimist ja juhtimist ning omandada eesrindlikke mitšuuriinlikke agronoomilisi ja zootehnilisi aluseid.

Oma kvalifikatsiooni tõstmiseks tuleb suunata kursustele ka arveametnik, brigadiirid, farmijuhatajad ja teised vastutavatel kohtadel töötavad kolhoosnikud.

Normipäevi kursustel viibijatele oleks soovitatav plaanida kuni

25 normipäeva kuus, kusjuures kursustel viibimise aega tuleb arvestada esimehele 6, kõigile teistele kolhoosi juhtivatele töötajatele 3 kuud.

LASTEASUTISTE TÖÖ.

Lasteasutiste organiseerimine on seoses kolhoosi tööjõu pareima kasutamisega. Sellepärast on vajalik, et see küsimus tõstetaks päevakorda igas kolhoosis, kus on kolhoosi liikmetel väikesi lapsi, et sellega võimaldada emadel osa võtta kolhoosi ühistööst. Tabeli koostamine on lihtne ega nõua erilist selgitust.

TULUDE-KULUDE EELARVE KOOSTAMINE.

VAHENDITE SIHITUS JA KASUTAMINE.

Kolhoosile laekuvad rahalised vahendid omavad üht või teist sihitust, olenevalt laekumiste allikatest. Näiteks rahalised vahendid, mis saadakse põllunduse ja loomakasvatuse saaduste müügist, moodustavad kolhoosi rahalised sissetulekud, milliseid võidakse kulutada tootmisplaanis ettenähtud kolhoosi tootmise iseloomuga üritusteks (põllumajandusinventari ja ehitiste jooksvaks remondiks, rahalisteks makseteks MTJ-ile viimase poolt lepingu järgi tehtud tööde eest, kütte, määrdeainete kuludeks jne.).

Tootmisiseloomuga üritusteks kulutatakse ka rahalisi tulusid, mis saadakse riigile normiks antavate ainete eest, kolhoosikaubanduse korras realiseeritavate toodete eest, kolhoosi abiettevõtete, toodete müügist, töötasudest väljaspool kolhoosi tehtud tööde eest, laekumistest kolhoosnikutelt neile antud veojõu eest, jooksva arve protsentidest ja muudest sissetulekustest. Ulejäänud osa tulusid jaotatakse kolhoosnikutele normipäevade järgi.

Tulud aga, mis saadakse kolhoosi põhivahendite müügist, moodustavad kolhoosi jagamatu fondi. Neid vahendeid võib kolhoos kulutada ainult kolhoosi tootmis-põhivahendite taastamiseks ja laiendamiseks, näiteks põllumajandushoonete ehitamiseks, põllutöömashinate ostuks ja kapitaalremondiks, töö- ja tootva karja ostuks ja muudeks kapitaalseteks kulutusteks.

Kapitaalmahutuste vahenditeks arvatakse ka kolhoosnikute sisseastumise maksud, sissetulekud kolhoosile mittevajaliku vara müügist, protsendid kapitaalmahutuste arvelt jne.

Kolhoos peab omama peale selle veel vahendeid kultuurilisteks vajadusteks, arvete õiendamiseks asutiste ja isikutega, lõplikuks

arvete õiendamiseks normipäevade järgi möödunud aasta eest. Vahendid kultuurilisteks vajadusteks moodustatakse eraldamistega kolhoosi rahalistest tuludest. Vahendid arvlemiseks teiste isikute ja organisatsioonidega moodustavad isikuilt ja organisatsioonidelt laekuvad võlad ja muud laekumised, nagu tulu toodangu realiseerimisest, mis oli arvestatud möödunud aasta tuludes. Mahaarvlemiste summa kultuurilisteks otstarveteks eelarve kulude I osas art. 26 peab vastama summale eelarve tulude III osas art. 37.

Kõik kolhoosile laekuvad rahalised vahendid jaotatakse sihituste kohaselt nelja gruppi. Vastavalt sellele koosneb kolhoosi tulude-kulude eelarve neljast osast:

Esimene osa („Rahalised tulud ja nende jaotus“) moodustab kolhoosi rahaliste tulude laekumiste ja kasutamise plaani. See eelarveosa määrab üheaegselt kindlaks jooksva aasta tootmistöödega seoses olevate kulude katteallikad ja finantseerimise korra.

Teise ossa („Vahendid kapitalimahutusteks ja nende kulutamine“) plaanitakse vahendite laekumised ja kulutamised, mis on ette nähtud kolhoosi majanduse kapitalimahutusteks.

Kolmas osa („Vahendid kultuurilisteks vajadusteks ja nende kulutamine“) moodustab kolhoosi kultuurilis-olustikulise töö finantseerimise plaani.

Neljandas osas („Vahendid arveldustes, nende laekumine ja kulutamine“) plaanitakse kolhoosi arvlemise kord teiste asutiste, isikute ja kolhoosnikutega. Siin näidatakse vahendite jäägid aasta algul ja laekumised aasta jooksul mitmesugustelt asutistelt, isikutelt ja kolhoosnikutelt nende kolhoosi vastu olevate kohustuste kustutamiseks. Samuti plaanitakse siin kolhoosi maksekohustused, mis kolhoosil on aasta algul.

ARVESTUSED EELARVE ESIMESE OSA KOOSTAMISEL.

Eelarve esimesse ossa („Rahalised tulud ja nende jaotus“) plaanitakse summad realiseeritavast toodangust (tootmisplaani tabelid nr-id 10, 17 ja 18).

a) Sissetulekute arvestused.

Sissetulekud eelarve esimeses osas plaanitakse allikatest, mis on kokkuvõetult järgmised:

1. Taimekasvatusest.
2. Loomakasvatusest.

Rahalise tulu arvestus taimekasvatusest.

Eelarve artiklite ja kultuuride nimetused	Müük riigile müügi- kohustuse korras			Müük riiklike varu- misorganisatsioonide ja kooperatiivide kontraheerimis- lepingute alusel			Müük kolhoosikau- banduse korras, kaasa arvatud ühistoitlustamine			Kokku realiseeri- takse summa	
	Hulk (ts)	Üksuse hind	Summa	Hulk (ts)	Üksuse hind	Summa	Hulk (ts)	Üksuse hind	Summa	Hulk (ts)	Summa
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Põllundus- ja heina- kasvatuseaadustest:											
Rukis											
Nisu											
Kaer											
Oder											
Hernes											
.....											
Kokku teraviljadest .											
Kartul											
Ristikheinaseeme											
Timutiseeme											
Põldhein											
Linakiud											
Kokku: põllundus- ja heinakasvatuseaadustest eelarve artiklite nr. 1, 3 ja 6 järgi											

Rahalise tulu arvestus loomakasvatusest.

Eelarve artiklite ja saaduste nimetus	Mõõtühik	Müük riigile müügi- kohustuste korras			Müük riiklikele varu- misorganisatsioonidele ja kooperatiividele			Müük kolhoosikaubanduse korras, kaasa arvatud ühis- toitlustamine			Kokku realiseeritakse summa	
		hulk	hind	summa	hulk	hind	summa	hulk	hind	summa	hulk	summa
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Veisefarmist												
Loomakasvatussaadustest:												
Piim	kg											
Või	kg											
Liha	kg											
Kokku loomakasvatussaadustest artiklite 10, 12 ja 14 järgi												
Elusloomadest ja loomade tapasaadustest:												
Pullid	kg											
Lehmad	kg											
Noorloomad	kg											
Nahad	kg											
Kokku elusloomadest ja tapasaadustest artiklite 11, 13 ja 15 järgi												
Muud tulud loomakasvatusest:												
Kokku muud tulud loomakasvatusest artikli 16 järgi												
Kokku veisefarmist artiklite 10—16 järgi												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Lambafarmist												
Loomakasvatussaadustest: Vill	kg											
Kokku loomakasvatussaadustest artiklite 10, 12 ja 14 järgi												
Elusloomadest ja loomade tapasaadustest: Eluslambad Liha Nahad												
Kokku elusloomadest ja tapasaadustest artiklite 11, 13 ja 15 järgi . . .												
Muud tulud lambakasvatusest artikkel 16 järgi												
Kokku lambafarmist artiklite 10—16 järgi												
Linnufarmist												
Linnukasvatussaadustest: Munad												
Kokku linnukasvatussaadustest artiklite 10, 12 ja 14 järgi												

Tulud loomade andmisest riigile tehakse kindlaks varumisorganilt saadava teate põhjal ja arvutatakse ühe kg liha varumise hinna alusel.

Loodetavad sissetulekud kolhoosnike varustamisest loomadega ja loomade müügist kolhoosikaubanduse korras võidakse plaanida tulude esimesse ossa ainult sel juhul, kui kolhoos on täitnud riikliku loomakasvatuse arendamise plaani ja aasta algul on kolhoosil olemas praakimiseks loomi (täiskasvanud ja noorloomi), mis tehakse kindlaks zootehnilise või veterinaarala teenistujate poolt väljaantud tõendite põhjal. Kui kolhoosi juhatus plaanib loomade müüki vahetuseks paremate või tõuloomade saamiseks, ei tule loodetav tulu plaanida eelarve esimesse ossa kolhoosi tuluks, vaid eelarve teise ossa — kui kapitalimahutuste katteallik.

Tulud kolhoosi abiettevõtete ja tööndustoodangu realiseerimisest ja abiettevõtete tööst väljapoole.

Et kindlaks teha tulu abiettevõteteist, tuleb kõigepealt välja arvutada: 1) millise summa eest võidakse müüa kolhoosi abiettevõtete tooteid (näiteks telliseid, rehasid, labidaid, korve jne.), 2) kui suures ulatuses kavatseb kolhoos teostada töid oma abiettevõtteis elanikkonna teenindamiseks, põllumajandusliku inventari remontimiseks, jahu jahvatamiseks kolhoosi veskis jne.

Nende tulude arvestamiseks on vajalik koostada järgmine tabel.

Tulude arvestamine abiettevõteteist.

Abiettevõtte ja toodangu nimetus	Hulk (tk., kg)	Rahaline tulu		Abitabeli nr., millist kasutada tulude arvestamisel
		Üksuse hind	Summa	
Sepikoda.				
a) Müük väljapoole:				25
1.				
2.				
3.				
b) Elanikkonna teenindamiseks:				24
1.				
2.				
Veski.				
jne.				

Mitmesugused rahalised tulud moodustavad sissetulekud väljapoole tehtud tööst, veojõu kasutadaandmisest kolhoosnikutele, protsentidest jooksvalt arvelt, riigilaenu obligatsioonidelt ja muudest rahalistest tuludest.

Tulude arvutamisel väljapoole tehtud tööde eest tuleb võtta arvesse, kuivõrd kolhoos kasutab talvisel ajal oma vabu transpordivahendeid teenimise otstarbel (soovitav sõlmida vastavad lepingud sel alal), mitu veokit, mitmeks päevaks ja millise tasu eest. Samuti on arvestatav veojõu kasutadaandmine kolhoosnikutele vastavalt nende tegelikule vajadusele.

Muude rahaliste tulude all tuleb arvestada ka tulud möödunud aasta toodangu realiseerimisest hinnavahe näol. Uldiselt on soovitav, et kolhoosi poolt saadav toodang realiseeritakse samal aastal ja sellest laekuvad sissetulekud arvatakse sama aasta rahalisteks tuludeks. Kuid võib olla juhtumeid, kus toodangut jääb majapidamiseks teiseks aastaks ja see realiseeritakse uuel aastal palju kallimalt kui oli arvestatud möödunud aasta rahalistes sissetulekutes.

Järgneval aastal möödunud aasta toodangut kallimalt realiseerides tuleb arvata uue aasta tuluks ainult realiseerimisest loodetava sissetuleku ja eelmisel aastal tuluna plaanitud summade vahe. Põhisumma kuulub aga arvestamisele eelarve neljandas osas („Vahendid arvelduste järgi“), kus see kasutatakse kolhoosnikutega arvete õiendamisel möödunud aasta normipäevade järgi. Selle järele summeeritakse kogu tulu eelarve esimese osa järgi.

Ka siin tuleb moodustada abitabel mitmesuguste rahaliste tulude arvestamiseks.

Mitmesugused tulud	Mõõtühik (m ³ , tk., kg, päeva- des, kuudes)	Rahaline tulu		Abitabeli nr., millist kasutada tulude arvesta- misel
		Üksuse hind (rbl.)	Summa	
Hobuste töötasu metsa- veol				
Posti vedamine				
Veojõu kolhoosnikutele kasutada andmine . .				
Hinnavahe möödunud aasta toodangu reali- seerimisest jne.				

KULUTUSED JA ERALDAMISED.

Vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirjale jaotatakse kolhoosi rahalised tulud täielikult samal aastal. Nende jaotamise kord näidatakse tulude-kulude eelarve I osa kulutuste artiklites.

Kulutused eelarve I osas jagunevad järgmistesse rühmadesse:

- 1) riigimaksud ja lõivud — art. 1—6;
- 2) tootmiskulud — art. 7—20;
- 3) administratiiv-majanduskulud — art. 22, 23;
- 4) rahaline juurdemaks kolhoosi esimehele, arvepidajale — art. 25;
- 5) eraldamised tuludest kultuurilisteks vajadusteks — art. 26;
- 6) eraldamised tuludest jagamatusse fondi — art. 27;
- 7) avanss kolhoosnikutele normipäevade arvel — art. 28;
- 8) lõpparved normipäevade jne. järgi — art. 29;
- 9) traktoristidele normipäevade tasu üle garanteeritud alam-määra — art. 30.

Riigimaksude ja lõivude all plaanitakse tulumaks, sundkindlustusmaks, vabatahtliku kindlustuse maks, kuid ka maksud ja lõivud ning pikaajaliste laenude tasumine NSVL Põllumajanduspangale.

Muude maksude all tuleb mõista peamiselt makse, mis võetakse kolhoosilt, kes müüb oma saadusi turul. Kulude väljaarvutamisel tuleb võtta aluseks möödunud aasta aruanne ja toodangu hulk, mis kavatakse plaanitava aastal realiseerida turul. Tagasimaksud pikaajaliste kapitalimahutuste laenude pealt NSVL Põllumajanduspangale võetakse eelarvesse kolhoosi raamatupidamise andmeil asutiste ja isikute arvelduste raamatust, mis on tõestatud NSVL Põllumajanduspanga maakondlike osakondade teadetega. Samuti tuleb näidata kulude art. 6 all Põllumajanduspanga kohaliku osakonna poolt teatatud kapitalimahutuse laenudelt tasumisele kuuluvad protsendid.

Eriti tähtis osa kulutustest eelarve I osas on tootmiskulud.

Otsesteks rahalisteks kuludeks on rahaline tasu MTJ-ile tehtud tööde eest, töötasud palgatud spetsialistidele. Kuludest tootmiseks ostetavate materjalide näol oleksid näitena: „kulud mineraalväetiste ostuks“, „kulud vahendite ostuks põllumajandustaimede kahjurite tõrjeks“ jne.

Eelarve I osa moodustab endast tulude laekumise ja tulude jaotamise plaani. Eelarve vasakul poolel näidatakse kogu rahalise laekumise summa, millest kirjutatakse maha (parempoolne eelarve osa) tootmiskulud ja mitmesugused maksed, mis on seotud jooksva aasta tootmistegevusega. Peale selle jääb summa, millest osa arvatakse kolhoosi üldkoosoleku otsusel fondidesse (s. o. jäetakse majapida-

misse selle suurendamise sihiga), osa jaotatakse kolhoosnike vahel normipäevade alusel.

Selleks, et välja arvutada tootmiskulude summa, koostatakse abitabel. See tabel võimaldab õigesti arvutada summasid, mis on vaja eelarve artikli järgi kanda tootmiskuludeks; teisest küljest annab see tabel õige ülevaate materjalide laekumise ja kulutamise kohta kolhoosis eeloleval aastal.

Tootmiskulutusteks Põllumajanduspangast 2—3 aasta kestusega saadud laenuga soetatud mineraalväetiste ja mitmeaastaste heintaimeseemnete kulutuste plaanimisel tuleb arvestada plaanitava aastal tagasimaksmisele kuuluvate summadega nii 1950. a. võetava laenu kui ka 1949. a. saadud laenu osaga, mis kuulub tasumisele 1950. aastal. Riigipanga laenud peavad olema ette nähtud kulude eelarve I osa artiklis 21 („Sellest rbl. tootmislaenude arvel“). Siia võidakse paigutada ka Põllumajanduspanga lühiajalised laenud, kuid eelarve vastuvõtmise otsuses tuleb laenud lahus seletada. Kui Riigipanga laenud ei ole eelarves näidatud, keeldub Riigipank instr. 200 art. 13 põhjal laenude andmisest.

Laenu limiit kolhoosile määratakse kindlaks Riigipanga kontori poolt kogusummas. Koos tulude-kulude eelarve läbivaatamisega maakonna täitevkomitee põllumajanduse osakonnas jaotatakse limiit kolhoosi esimehe, revisjonikomisjoni esimehe, arveametniku ja panga esindaja juuresolekul üksikute ürituste järgi. Tootmiskulude järele plaanitakse eelarves administratiiv-majanduskulud. Administratiiv-majanduskulude plaanimisel tuleb kindlalt kinni pidada põllumajandusliku artelli põhikirja nõudest, mille järele rahalised kulud valitsemise kulude alal ei tohi ületada 2% kolhoosi aastastest rahalisest tulust.

Eraldamised kolhoosi jagamatusse fondi tuleb plaanida eelarvesse vastavalt põhikirjas ettenähtud normi kohaselt, s. o. 15—20% kolhoosi rahalistest tuludest. Eraldamised kolhoosi kultuurilisteks vajadusteks plaanitakse vastavalt kolhoosi vajadustele ja rahalistele võimalustele. Siin nähakse ette kulutused kaadri ettevalmistamiseks, eesrindlike kolhoosnike premeerimiseks, lastesõimede ülalpidamiseks, ajalehtede ja ajakirjade tellimiseks jne.

Peale selle, kui on koostatud eelarve rahaliste tulude laekumise kohta ja kindlaks määratud kulutused rahaliste tulude arvel ja tehtud eraldamised kolhoosi jagamatusse ja kultuurfondidesse, tehakse kindlaks summa, mis kuulub jagamisele normipäevade alusel kolhoosnikele ja traktoristidele. Sellejuures tuleb silmas pidada seda, et kolhoos maksab traktoristidele normipäevade järgi ainult sel juhul, kui tulu kolhoosis ületab traktoristile garanteeritud alam-määra normipäeva kohta summas 2,5 rbl. Järelikult on vajalik tulude

arvestamisel normipäevade järgi kõigepealt kindlaks teha, kas plaanitud normipäeva tasu kolhoosil tuleb üle 2,5 rbl. Kui normipäeva tasu ei ületa 2,5 rbl., siis jääb eelarves rahaline tasu traktoristidele plaanimata. Kui aga normipäevatasu ületab 2,5 rbl., plaanitakse eelarves traktoristidele kolhoosi normipäevatasu ja traktoristile garanteeritud alammäära (2,5 rbl.) vahe. Praktiliselt tehakse see nõnda, et 2,5 rbl. korrutatakse kolhoosnikute üldise normipäevade arvuga, mis peab eelarve järgi kolhoosis välia töötatama. Kui korrutis osutub suuremaks summast, mis on määratud jagamisele normipäevade järgi, siis traktoristile tasu ei plaanita ja sel juhul jagatakse üldine jagamisele kuuluv rahaline tulu kolhoosnikute normipäevadele ja sellega määratakse kindlaks tulu ühe kolhoosniku normipäeva kohta. On aga korrutis väiksem rahalise tulu summast, mis on määratud jagamisele normipäevade järgi, siis leitakse vahe, s. o. normipäevade järgi jagamisele tuleva summa ületamine kolhoosnikute tuludest garanteeritud traktoristi alammäära piires. See vahe jagatakse kolhoosnikute ja traktoristide normipäevade kogusummaga.

Rahaline tasu, mis kuulub traktoristidele väljamaksmisele peale garanteeritud alammäära, ei maksta välja kolhoosis, vaid MTJ-is, kuhu kolhoos selleks raha üle kannab.

Kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga võidakse aasta kestel rahalise avansina kolhoosnikutele välja maksta mitte üle 50% töö eest saada olevast summast. Sellepärast tuleb osa rahalisest tulust, mis ei ületa 50% kolhoosnikutele normipäevade järgi plaanitavast tulust, näidata eelarves artikli all „Avanss kolhoosnikutele jooksva aasta normipäevade arvel“ ja ülejääv osa art. all „Lõplikuks arvelduseks kolhoosnikutega jooksva aasta normipäevade järgi“. Selle järel tuleb võtta kokku eelarve I osa kulud ja näidata art. 31 all. Art. 31 all näidatud kulude kogusumma peab võrduma tulude poole art. 23 all näidatud kogusummaga, kuna põllumajandusliku artelli põhikirja p. 12 järgi jaotatakse rahalised tulud samal aastal ilma jäägita.

ARVESTUSED EELARVE II OSAS.

Eelarve teises osas nähakse ette vahendite laekumised ja kasutamine kolhoosi kapitalimahutusteks. Selles eelarveosas loetletakse kõik selleotstarbelised laekumised. Kõigepealt näidatakse kapitalimahutuste arvele NSVL Põllumajanduspanka üle kandmata jagamatu fondi summad aasta alguseks, kooskõlas aastaaruande andmetega. Selle järel näidatakse rahaliste vahendite jääk kapitalimahutuste arvel aasta algusel. Summa võetakse eelarvesse pärast selle

kooskõlastamist Põllumajanduspanga osakonnaga. Näidates neid summasid tulude poolel tuleb kanda need üheaegselt kuludeks eelarve IV osas artiklisse 52 — „Kanda kapitalimahutuste arvele jagamatu fondi summad, mis olid 1. I 1949. a. sisse kandmata“. Kapitalimahutuste vahenditeks on ka 1. I 1949. a. olemasoleva ehitusmaterjali jäägi väärtus. Sellele järgnevad allikad järgmiste artiklite järgi:

- art. 27 — eraldamised rahalistest tuludest jagamatu fondi täiendamiseks;
- art. 28 — kolhoosnike sisseastumismaksud;
- art. 29 — tulud loomade müügist (välja arvatud nende loomade müügist saadud tulud, mis on arvestatud I osas);
- art. 30 — tulud kolhoosile mittevajaliku vara realiseerimisest;
- art. 31 — protsendid kapitalimahutuste arvelt;
- art. 32 — vahendid, mis laekuvad eelmiste aastate debitoorse võlgnevuse katteks kapitalimahutuste alal.

Selle järel näidatakse muude vahendite laekumine ja laenude summad kapitalimahutusteks, mille järel võetakse kokku kogu laekumiste summa. Kandes laekumised eelarvesse, tuleb enne teha täpsed arvestused. Näiteks, et kindlaks teha kolhoosile mittevajaliku vara müügist saadav tulu, koostatakse täpne varade nimekiri, millised võiksid tulla aasta jooksul realiseerimisele. Samuti koostatakse nimekirjad töö- ja tootva karja ning noorloomade müügi kohta.

Tulude-kulude eelarve II osa art. 27 tuluna tuleb võtta täpselt see summa, mis on näidatud kuluna eelarve I osas art. 27 all. Eelarve II osa kulude poolel plaanitakse kolhoosi kulud kapitalimahutusteks, mis on ette nähtud tootmisplaanis. Raskemad on neist kulude väljaarvutamine uuteks ehitusteks. Selleks, et arvestus oleks reaalne, on soovitatav koostada iga uue ehitusobjekti kohta eelarve ja see kinnitada lasta kolhoosnike üldkoosolekul. Suuremate ehituste eelarvete koostamisele on vajalik kutsuda eriteadlane-ehitustehnik. Ehituste alal kantakse kuludeks materjalide ost hoonete ehitusteks (art. 33), kapitaalremondiks (art. 35) ja hoonete ehitusteks ning kapitaalremondi teostamiseks palgatud tööjõule töötasu (vastavalt art-ite 34 ja 36 all). Kui eelarve II osa koostamisel ilmneb, et plaanitud tuludest ei jätku kõigiks ettenähtud kulutusteks, siis tuleb eeskätt vaadata, kas ei oleks võimalik vähendada summasid kulutuste alal. Kui seda aga pole võimalik teha või ei jätku tehtud vähendamistest, siis tuleb tulude poolel ette näha laen NSVL Põllumajanduspangast.

KOLMAS EELARVEOSA.

(Vahendid kultuurilisteks vajadusteks.)

Kolhoosi põhikatteallikad kuludeks kultuuriliste vajaduste alal on eraldamised jooksva aasta rahalistest tuludest.

Peale selle võib olla allikaiks ka laekumisi väljastpoolt (näiteks kolhoosnikute osavõtt lastesõimede, mängumurude jne. ülalpidamise kuludest). Väljastpoolt laekuvad tulud kantakse eelarves art. 38 alla („Muude vahendite laekumised kultuurilisteks vajadusteks“).

Kulude poolel plaanitakse kulud üritustele, mis on ette nähtud põllumajandusliku artelli põhikirjas. Et kindlaks teha kulude summa, tehakse eraldi arvestus iga kultuurilise asutise (klubi, lastesõime jne.) ja iga ürituse (kaadri ettevalmistuse, raadio ehitamise jne.) kohta. Kulude arvestamisel tuleb arvestada sellega, et kultuuriliste asutiste spetsialistide (velskri, ämmaemanda jt.) tasud arvestatakse kultuurilisteks vajadusteks plaanitavate kulude hulka. Tuleb võtta reeglina, et tulude ja kulude pool selles eelarveosas peavad ühtima. Tulude ülekaal näidatakse kulude poolel vahendite jäägina aasta lõpuks.

NELJAS EELARVEOSA.

Selles eelarveosas plaanitakse läbikäigud nende vahendite arvel, mis ei ole jooksva aasta tulud ega ole ka määratud kapitaalehituste finantseerimiseks. Neljas eelarveosa näitab kõiki kolhoosi vastastikuseid arvlemisi isikute, asutiste ja kolhoosnikutega möödunud aastate kohustuste alal.

Tulude poolel näidatakse vahendite jäägid, mis kolhoos omab aasta algul. See jääk võib olla kolhoosil kassas või jooksva arvel, või möödunud aasta saaduste näol, mis on kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel eraldatud realiseerimiseks planeeritava aastal, kuid mis oli ette nähtud möödunud aasta tuluna. On selge, et nende ainete eest müümisel saadud tulu moodustab rahaliste vahendite allika maksmiseks kolhoosnikutele möödunud aasta normipäevade alusel.

Uued tulud selle eelarveosa järgi oleksid asutistelt, isikutelt ja kolhoosnikutelt laekuvad summad debitoorse võlgnevuse katteks. Andmed nende tulude plaanimisest tuleb võtta kolhoosi möödunud aasta aasta-aruandest. Samuti plaanitakse selles eelarveosas laenu saamine tootmisvajadusteks.

Kulutuste osas näidatakse kõigepealt eelmisel aastal saadud lae-

nud, mille tasumise tähtaeg on jooksva aastal, ja selle järel kapitalimahutuste arvel jagamatu fondi kandmisele kuuluvad summad, mis on sinna kandmata. Selles artiklis tuleb näidata summa, mille kolhoos peab arvestuste järgi eraldama võlgnevuse kustutamiseks Põllumajandus pangale aasta alguseks tasumata jagamatu fondi vahendeiks. Kultuuriliste vajaduste vahendite jäägina tuleb näidata summa, mis jäi kulutamata aasta alguseks. Selles eelarve osas plaanitakse art. 55 all kulud kolhoosnikutele rahaliste vahendite maksimiseks lõpparvelduseks möödunud aasta normipäevade ja ka muude arvestuste järgi.

Eelarve koostamisel tuleb silmas pidada, et jagamatu fondi täiendamiseks eraldatavate rahaliste vahendite eelarve I osa kulude poolel art. 27 all näidatud kulutuste summa peab võrduma eelarve II osa tulude poolel art. 27 all näidatud summaga. On soovitatav eelarve seletuskirjas eelarve I osa tulud-nal näidata kvartalite lõikes, arvestades rahaliste laekumiste võimalusega aasta kestel. Eelarve I osa kulude poolel art. 26 all näidatud summa peab võrduma eelarve III osa tulude poolel art. 37 all plaanitud summaga ja üldkoosoleku otsuses p. 3 all näidatava summaga. Samuti peavad võrduma eelarve II osa tulude poolel art. 24 all plaanitud summa eelarve IV osa kulude poolel art. 52 all plaanitava summaga.

SISUKORD.

Sissejuhatus	4
<i>Esimene osa. Ettevalmistustööd kolhoosi tootmisplaani koostamiseks</i>	4
I. <i>Taimakasvat</i> us	7
1. Töönormide ning tööhinnete täpsustamine ja täiendamine	7
2. Eelneva ja tuleva aasta kultuuride paigutuse kindlaksmääramine põldudel	9
3. Agrotehniliste tööde kompleksi ja väetise varumise plaani väljatöötamine	14
4. Masina-traktorijaama töömahu kindlaksmääramine kolhoosis	19
5. Brigaadide ja lülide koosseisu täpsustamine	20
6. Maaparandustööd	23
7. Olemasolevate puuviljaaedade korrastamine ja uute rajamine	26
II. <i>Loomakasvat</i> us	27
1. Paaritusplaan	28
2. Karja praakimise ja nuumamise plaan	31
3. Piimatoodangu plaan farmile	31
4. Kolhoosi ühisloomakasvatuse plaanimine	33
Loomakasvatuse zootehnilise ja veterinaarse teenindamise abinõude väljatöötamine	46
Tööriistade ja inventari plaanimine loomakasvatusefarmides	47
Loomade söödatarvidus ja selle varumise arvestamine	47
III. <i>Abiettevõtted ja kodutöönd</i> us	55
Ehitamise ja kapitaalremondi plaan	58
<i>Teine osa. Kolhoosi tootmisplaani koostamine</i>	59
Tootmise näitajad	60
Külvipinnad ja saagid	63
Külvide paigutus külvikorra põldudel ja brigaadi maatuikidel	65
Sordikülvide plaan ja seemne ettevalmistamine külviks	70
Köögilviljanduse plaan	72
Püsivistanduste plaan	75
Väetise varumise ja kasutamise plaan	77
Mürkide ja kemikaalide soetamine	80
Põhiliste tööde teostamise plaan	81
Masina-traktorijaama poolt teostatavate tööde plaan	88
Loomakasvatuse arendamise plaan	89
Aasta tootmisülesanne veisefarmile	95
Aasta tootmisülesanne loomakasvatuses	97
Söötade tarviduse plaan	100
Ehitamise ja kapitaalremondi plaan	105
Abiettevõtted	108
Töö organiseerimine	108
Normipäevade kulutamise plaan kolhoosis	110
Saaduste jaotamise plaan	115
Kaadri ettevalmistamine	117
Lastesutiste töö	118
Tulude-kulude koostamine	118
Vahendite sihtus ja kasutamine	118
Arvestused eelarve esimese osa koostamisel	119
Kulutused ja eraldamised	129
Arvestused eelarve II osas	132
Kolmas eelarveosa (vahendid kultuurilisteks vajadusteks)	134
Neljas eelarveosa	134

Märkus

Pärast käesoleva raamatu trükkimist tunnistati mitteõigeks teraviljakultuuride kinnistamine lülidele, mida palume lugejaid arvestada.

Lk. 61 — II Agrotehnilised tööd — tabeli pead mitte arvestada.

Rbl. 3.50

A-18302

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00504638 0